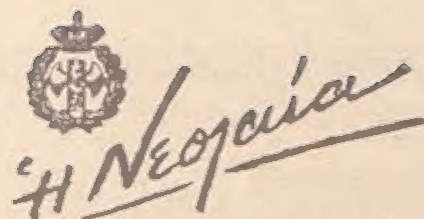

1236

Η Νεογραφία

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 15 (C)
13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1940.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Μεμεικτὸ Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου, διοικου-
μένου ὑπὸ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου
προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ
τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις
καὶ ἐκπερὶαιεῖ ταύτην, ἀναπληρούμενος ὑπὸ
τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου
κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Β'. - ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19 (Β' δροφός)
Ἀριθ. Τηλεφ. 32-094

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀρ. Τεύχ. 15 - 13 Ἰανουαρίου 1940
ΤΙΜΗ Δραχ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνετε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμ-
ματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συναγματούρχου ἑ. ἁ. καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ε.Ο.Ν.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

	Μελῶν καὶ μὴ μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικὸν) Δρ.	160 — 200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ >	80 — 100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ >	40 — 50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰρ. Ἀγγλίας	1
Ἀμερικῆς Δολ.	6
Αἰγυπτίου Λίρ.	1

Διὰ Μουσικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιω-
τικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινοτήτας) καὶ
Σχολικὰς Ἐφορίας, ΕΤΗΣΙΑ Δραχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἠ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Διευθυνταὶ τῶν
Σχολείων, Δημοτικῶν, Γυμνασίων κ. λ. π. ὅπως
εἰς τὰς ἐπιστολάς των πρὸς τὸ περιοδικὸν κά-
μνωσι διάκρισιν τῶν ἐγγραφομένων μαθητῶν
τῶν ὡς συνδρομητῶν καὶ τῶν ἀγοραζόντων
τοῦτο καθ' ἐβδομάδα.

Ὅταν δηλ. ζητοῦν ὠρισμένον ἀριθμὸν τευ-
χῶν διὰ διάθεσιν λιανικὴν, ν' ἀναγράφουν «Δι'
ἐβδομαδιαίαν διάθεσιν», ὅταν δὲ
πρόκειται περὶ συνδρομητῶν ν' ἀναγράφουν
τὸν χρόνον διαρκείας τῆς συνδρομῆς αὐτῶν.

Ἐπίσης καθίσταται γνωστὸν ὅτι οἱ συν-
δρομηταὶ ἐγγράφονται ἢ παρὰ τῶν περιοδευ-
όντων ἀντιπροσώπων μας ἢ ἀπ' εὐθείας δι' ἐπι-
στολῆς.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ Σχολείου πρέπει νὰ εἶναι
πλήρης, μὲ τὴν πόλιν ἢ τὸ χωρίον, τὴν ἐπαρ-
χίαν καὶ τὸν νομὸν εἰς ὃν ὑπάγεται τοῦτο.

(Ἐκ τῆς Δ/σεως τῶν Οἰκον.
ὀπηρεσιῶν τοῦ περιοδικοῦ)

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπως
οἱ ἀλληλογραφοῦντες μὲ τὸ
περιοδικὸν μας ἀναγράφωσι
πλήρη τὴν διεύθυνσιν των,
ἥτοι: Πόλιν ἢ χωρίον, ἐπαρ-
χίαν καὶ νομὸν, ὅχι μόνον ἐπὶ
τοῦ φακέλλου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
τῆς ἐπιστολῆς.

Τοῦτο εἶναι ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΝ
διὰ τὴν ταχυτέραν καὶ ἀσφα-
λεστέραν λήψιν τοῦ περιο-
δικοῦ.

«Η ΝΕΟΛΑΙΑ»

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΚΡΦΑΛΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ & ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (τῇ 30 Ἰουνίου 1939)

ΔΡΑΧ. 1.205.000.000
10.665.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Δέχεται καταθέσεις πάσης φύσεως εἰς δραχμάς. Ἀγοράζει καὶ πωλεῖ μετοχὰς καὶ ὁμολογίας εἰς τὸ ἐν
Ἀθήναις Χρηματιστήριον διὰ λογαριασμὸν τρίτων. Παρέχει δάνεια ἐπὶ ἐνεχόρῳ δημῶσιον χρεωγρά-
φων, μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν ἐταιρειῶν. Δέχεται πρὸς φύλαξιν χρηματογράφα πάντῶν εἰδῶν. Ἐκμι-
σθεὶ χρηματοκιβώτια πρὸς φύλαξιν τίτλων καὶ τιμαλφῶν ἀντικειμένων.

Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ

Δέν θά ποῦμε καμμίαν ὑπερβολήν ἂν ποῦμε πὼς ἡ γεωργικὴ ἀπογραφή, πού ἤρχισεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς δεκάτης τοῦ μηνὸς αὐτοῦ, εἶναι ἐξαιρετικῆς ἐθνικῆς σπουδαιότητος ἔργον. Εἶναι ἀνάγκη νὰ δημολογηθῇ ὅτι εἰς τὸν τόπον μας δέν ἔχομε ἀκόμη ἀποκτήσει τελείαν συνείδησιν τῆς ἀξίας τῆς στατιστικῆς. Φυσικά τὸ πρᾶγμα ἔχει τὴν ἐξήγησίν του. Ὅσο σημαντικὴ καὶ ἂν εἴναι ἡ ζωὴ ἑνὸς αἰῶνος, δέν εἶναι ἀρκετὴ νὰ δημιουργήσῃ οὔτε κρατικὴν παράδοσιν στερεάν καὶ ἐπομένως οὔτε τελείαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς σχέσεις πολιτῶν καὶ Κράτους. Πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμε εὐλικρινά, — δέν ἔχομε ἄλλως τε νὰ χάσωμε τίποτε. Θὰ μᾶς ὠφελήσῃ μᾶλλον ἡ εὐλικρινεία. Ἡ ὁμολογία τῆς ἀληθείας δέν βλάπτει ποτέ. Ὑπάρχει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑλληνος, εἰς τὸν βυθὸν τῆς συνειδήσεώς του, ἀκόμη καὶ τώρα, ἔπειτα ἀπὸ ἑκατὸν δέκα χρόνια αὐτοτελοῦς κρατικῆς ζωῆς, κάποιον ὑπόλειμμα ἀντικρατισμοῦ, πού ἐγεννήθη καὶ ἐπλεόνασε κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς ξένης καταδυναστεύσεως καὶ πού ἡ νέα κρατικὴ μας ζωὴ δέν ἐστάθῃ ἱκανὴ νὰ τὸ κατανικήσῃ.

Αὐτὸ τὸ ὑπόλειμμα ἡμπορεῖ καὶ τώρα νὰ ζημιώσῃ τὸ ἔργον τῆς διενεργουμένης ἀπογραφῆς καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πού τὸ ἐνεθυμήθην. Πρέπει νὰ κατανοήσωμεν ὅλοι ὅτι ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς ἀπογραφῆς εἶναι ἐθνικὴ ἀνάγκη. Καὶ νὰ κάμωμεν, ὁ καθεὶς ὅπου βρίσκεται, ὅτι εἶναι εἰς τὸ χέρι μας, κατὰ περισσότερον ἀπὸ κεῖνο πού εἶναι εἰς τὸ χέρι μας, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ αὐτὴ ἡ ἐπιτυχία.

Οἱ γεωργοὶ μας εἶναι δύσπιστοι. Καὶ θὰ εἰμεθα ἄδικοι ἂν ἐλέγαμε ὅτι ἡ δυσπιστία των εἶναι ὁλωδοίλου ἀδικαιολόγητος. Καθ' ὅλον τὸν αἰῶνα τῆς ἐλευθέριας μας ζωῆς δέν θά εἶναι πολλοὶ αἱ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐπαφὴ των μὲ τὸ Κράτος νὰ τοὺς ἐνέπνευσε τὴν ἐντύπωσιν τῆς στοργῆς, τῆς φροντίδος καὶ τῆς προνοίας καὶ πρό παντός τῆς εὐλικρινείας. Ἀπεναντίας εἶναι ἀπειροὶ αἱ ἄλλαι. Εἶναι ἀπειροὶ αἱ περιπτώσεις πού τὸ Κράτος ἐδείχθη ἀπέναντι των ἀσυνεπῆς, ἀστοργον, ἀρπακτικὸν καὶ ἄδικον, καὶ τὸ χειρότερον ἀνεὐλικρινές.

Βέβαια αὐτὴν τὴν φορὰν ὑπάρχει ἡ διαβεβαίωσις τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ. Καὶ ἡ πείρα τριῶν ἐτῶν τίποτε ἄλλο ἂν δέν τοὺς ἔμαθε, θὰ τοὺς ἔμαθε τοὺς γεωργοὺς ὅτι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἔχει ἕνα λόγον. Ὅτι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς δέν κρύπτει ποτέ τοὺς ἀληθινούς σκοπούς του ἀπὸ τὸν λαόν. Ὅτι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς δέν ὑπόσχεται παρὰ ἃ εἰκὶν πού ἔχει ὑπολόγισαι καλὰ καὶ εἶναι ἑκατὸ τοῖς ἑκατὸ βέβαιος ὅτι θὰ τὸ ἐκπληρώσῃ, οὔτε ἐπιχειρεῖ ἔργα ἐκτός ἀπὸ ἃ εἰκὶν πού θὰ εἶναι χρήσιμα καὶ ὠφέλιμα εἰς τὸν λαόν καὶ εἰς τὸν τόπον. Ἰδιαιτέρως οἱ γεωργοὶ τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ ἔχουν πεισθῇ ὅτι ἔχουν ὅλην τὴν προτίμησιν εἰς τὴν στοργὴν καὶ εἰς τὴν φροντίδα τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ. Καὶ τοῦτο ὄχι ἀπὸ λόγους κάποιας ἰδιοτροπίας, ἀλλὰ διότι εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ — ὅπως τὸ εἶπε καὶ τὸ εἶδε μετὰ πράξεις ὄχι μίαν φορὰν — ἡ γεωργία εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς καὶ οἱ γεωργοὶ καὶ τὸ γωριὸ ἡ ἀσπερευσε δεξαμενὴ πού ἀνανεώνει τὴν φυλὴν καὶ τῆς δίδει τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἱκανότητα τῆς συνεχείας.

Θὰ εἴχομεν λοιπὸν ὅλην τὴν διάθεσιν νὰ θαναταπωθῶμεν εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην πού ἐμπνέει ὁ λόγος τοῦ Ἰωάν-

νου Μεταξᾶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπαιθρον καὶ θὰ θεωροῦσαμεν περιττὰς αὐτὰς τὰς γραμμάς ἂν δέν συνέτρεχε καὶ ἕνας ἄλλος λόγος. Ὁ λόγος ὅτι οἱ Ἕλληνες καὶ ἰδιαιτέρως οἱ Ἕλληνες γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι — ἕνα σημαντικὸν διὰ τὴν ἀκρίθειαν μέρος τῶν γεωργῶν καὶ τῶν κτηνοτρόφων μας, τὸ περισσότερον καθυστερημένον, — εἶναι φοβερά προληπτικοί. Φοβοῦνται τὸ μέτρον. Καὶ ἀπογραφή χωρὶς μέτρον καὶ μάλιστα χωρὶς ἀκριβὲς μέτρον δέν ἔχει καμμίαν ἀξίαν. Ἀπογραφή δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἀκριβὲς μέτρον. Καὶ εἰς τὴν ἀκρίθειαν τῆς ὑπάρχει ἡ χρησιμότης τῆς. Οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ κτηνοτρόφοι μας πρέπει νὰ ἔξερουν πρῶτον ὅτι εἶναι ντροπὴ καὶ δυσειδαιμονία τὸ νὰ νομίζουν ὅτι θὰ τοὺς ἔλθῃ κακὸ ἂν δώσουν τοὺς πραγματικοὺς ἀριθμοὺς τῶν παιδιῶν των, τῶν στρεμμάτων πού καλλιεργοῦν, τῶν ζώων των. Οὔτε οἱ Φελλάχοι δέν στοχάζονται σήμερα τέτοια πράγματα. Δεύτερον ὅτι ἀπὸ τὴν ἀκρίθειαν τῶν ἀριθμῶν πού θὰ δώσουν ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἡ ἀπογραφή θὰ κοστίσῃ καὶ κόπους καὶ ἐξοδα εἰς τὸ Κράτος, κόπους καὶ ἐξοδα πού κρίμα θὰ εἶναι νὰ πᾶνε χαμένα ἐξ αἰτίας των. Τρίτον ὅτι ἡ ἀπογραφή, τὰ στοιχεῖα δηλαδὴ πού θὰ προκύβουν ἀπὸ τὴν ἀπογραφήν, χρειάζεται πρῶτα-πρῶτα διὰ τὸ καλὸν τὸ ἰδικόν των. Μὲ βάσιν τὰ στοιχεῖα αὐτὰ τὸ Κράτος θὰ ρυθμίσῃ τὴν γεωργικὴν καὶ τὴν κτηνοτροφικὴν του πολιτικὴν. Τὰ στοιχεῖα τῆς ἀπογραφῆς θὰ δείξουν εἰς τὰς ὑπηρεσίας τὸ τί δίδει καὶ τί ἀκόμη εἶναι εἰς θέσιν νὰ δώσῃ ἡ γεωργία μας εἰς προϊόντα πού καταναλίσκει ὁ τόπος καὶ εἰς ἄλλα, πού ζητοῦν αἱ ξέναι ἀγοραί. Νὰ κρίνῃ καὶ ν' ἀποφασίσῃ ποῖων καλλιεργειῶν ἡ προώθησις ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὰς συνθήκας τῶν καταναλωτικῶν ἀγορῶν καὶ ποῖων ὁ περιορισμός. Νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ ὑποδείξῃ τὸν καταλληλότερον — τὸν ἀποδοτικότερον δηλαδὴ οἰκονομικῶς — τρόπον ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐλευθέρων ἰδιοκτησιῶν τῆς Χώρας, σύμφωνα μὲ τὴν δύναμιν τῶν ἀνθρωπίνων χειρῶν πού ὑπάρχουν, τῶν τεχνικῶν ἱκανότητων των καὶ τῶν κτηνῶν καὶ ἐργαλείων πού ἔχουν εἰς τὴν διάθεσιν των. Τὰ ἴδια στοιχεῖα θὰ ὁδηγήσουν τὸ Κράτος εἰς τὴν κατάστροφον τοῦ προγράμματος τῶν βελτιωτικῶν του ἔργων, τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων. Τοὺς πιστωτικοὺς ὀργανισμοὺς εἰς τὸν καταμερισμὸν τῶν χορηγήσεών των, τοὺς ἰδίους τοὺς γεωργοὺς εἰς τὴν κατανομήν των καλλιεργητικῶν τῶν ἐργασιῶν. Πρέπει νὰ ἔξερουν οἱ γεωργοὶ μας καὶ οἱ κτηνοτρόφοι μας ὅτι χωρὶς ἀκριβὴ ἀπογραφήν καὶ ἡ ἰδικὴ των ἐργασία καὶ τὰ σχετικὰ μὲ αὐτὴν μέτρα τοῦ Κράτους θὰ γίνονται εἰς τὰ τυφλά καὶ εἰς τὴν τύχην καὶ ἡ ζημία διὰ τὸ γεγονός αὐτὸ θὰ εἶναι κατὰ πρῶτον λόγον δική των. Εἰς ὅσους δέν εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὰ ἀντιληφθοῦν μόνοι των, ἔχουν χρέος νὰ τὰ ἐξηγήσουν ὅλα αὐτὰ οἱ κοινοτικοὶ ἄρχοντες, οἱ ἱερεῖς καὶ διδασκαλοὶ ἀκόμη καὶ οἱ νέοι μὲ τὸ φρέσκο μυαλό. Τὰ παιδιά. Κατὰ πρῶτον βέβαια λόγον οἱ νέοι καὶ τὰ παιδιά τῆς Ἑθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας, πρέπει νὰ κάμουν ἔργον ἰδικόν των κάθε σύνθημα τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ἡ ἀπογραφή πού ἤρχισεν τὴν δεκάτην τοῦ μηνὸς πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ. Πρέπει νὰ βοηθήσωμε ὅλοι νὰ ἐπιτύχῃ, μὲ ὅλα τὰ μέσα καὶ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μας.

Κβς

ΕΘΩΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ - ΕΘΩΗΝΙΚΗ ΦΥΩΗ

Οί άληθινές άναγεννήσεις σ' ένα λαό μοιάζουν σάν τούς κύκλους, πού κάνει ένα λιθάρι πέφτοντας στά νερά μιās λίμνης. Ο κεντρικός κύκλος γεννά άλλους, πού σέ μυριάδες γεμίζουν όλη τη λίμνη ως τις παρυφές τών άκρών της. Έστω κι' αν δέν μάς γίνονται στά μάτια αίσθητοί. Μόνον τότε άποτελούν άληθινές άναγεννήσεις, είδ' άλλως μένουν άπλές άλλαγές καταστάσεων.

Ξέρουμε ότι ή 'Αναγέννησι ενός Λαού γίνεται πάνω σέ όλα τά επίπεδα και σέ όλες τις έκδηλώσεις της ζωής του. 'Ο πολιτισμός ενός λαού είναι τό σύνολο τών πατροπαράδοτων αξιών και ή δύναμι του έσωψύχου του νά τις αίσθανθή και νά τις βιώση, όπως ταιριάζει στην ανθρώπινη του ύπόστασι ώρισμένη από τις φυλετικές του προδιαθέσεις.

Η τέχνη είναι ένας από τούς κυρίους παράγοντας και από τις πιο σημαντικές έκδηλώσεις της πολιτιστικής ζωής ενός Λαού. Η κατανόησι του σημερινού μας ελληνικού πολιτισμού και ή ψυχική μας δράσι πρός εξέλιξι του απαιτεί και γνώσι όλων τών δυνατών κυμάτων, πού όπολανθόνοντα κινούν και ταράσσουν την ψυχή του σημερινού Έλληνος, φερμένα από τά μακρη της Ιστορίας τών λαμπρών ή σκοτεινών του Έλληνισμού αιώνων. Η νέα γενεά έχει όπογρέωσι νά γνωρίση όλα αυτά τά στάδια με την κίνησι ή τη στάσι των. Πρίν είχαμε κυρίως συνθήσει στην έπιφανειακή τών πραγμάτων εξέτασι. Τώρα ή έποχή μας απαιτεί βάθος. Κάθε λιθάρι πού προσφέρεται στο μεγάλο παλάτι της μορφώσεως της νέας γενεάς, ως είναι κατάλληλα και φροντιστικά λαξευμένο. 'Ετσι σιγά σιγά θά καλοδεθί το οικοδόμημα μέσα στην ψυχή της και κανένας άνεμος δέν θά είναι δυνατός νά τό κουνήση.

Όταν μετά από ένα δεκάχρονο πόλεμο, τόν Τρωϊκό, έπεσε τό βασιλείο του Πριάμου, έλευθερώθηκε από τούς Έλληνες και ή αίτία του αίματηρού αυτού πολέμου. Η δώραία Έλένη παρουσιάζεται στόν κύκλο τών πολεμιστών. 'Ο Όμηρος δέν περιγράφει στο σχετικό μέρος την όμορφιά της, παρά μόνο την έντύπωσι, πού έκανε σέ όλους τούς γύρω της.

Οί ήρωες εκείνοι, πού είχαμε χάσει σ' όλα αυτά τά δέκα χρόνια αδέρφια και συγγενείς και υπέφεραν στερήσεις και βάσανα, όμολόγησαν όλοι όμόφωνα ότι αξίζει τόν κόπο νά πολεμήση κανείς για μιá τέτοια όωραιότητα, νά χυθούν πώτοροι άκόμα ποταμοί αίμάτων για μιá τέτοια γοητεία!

Μιά δώραία γυναίκα—όχι ως γυναίκα, αλλά ως δώραία—γίνεται αίτια ενός σκληρού και πεισματικού άνώονος μεταξύ δύο λαών, κι' αυτοί οι λαοί δέν λένε νά κουρασθούν. 'Ισως αυτό νά παρουσιάσθηκε κι' άλλες φορές στην Ιστορία. Ένας όμως ποιητής παίρνει την αίτια αυτή ως βάσι ενός μεγαλειώδους Έργου, άποδεικνύοντας μ' αυτή του την έκλογή την ψυχική και πνευματική της έποχής του κατάστασι, στην όποια έπαίξε τό μεγαλύτερο ρόλο ή μορφή, ή όωραιότητα θεωρημένη σάν ένα κομμάτι, πού έκπορεύεται από τό Θεϊκό.

Δέν υπάρχει κάτι όωραιότερο και καλλιτεχνικώτερο από τόν τρόπο, με τόν όποιο ό Όμηρος ανεβάζει τη φύσι στη μορφή της τέχνης. Δέν συναντούμε καμιά μακρά περιγραφή της φύσεως, παρά μονάχα ένα περιεχόμενο διασέσεως της έν λόγω ύλης συμπυκνωμένο σέ μιá λέξι.

Αυτή ή θαυμάσια συμπυκνωμένη μορφή του Όμήρου άποτελεί τη μαγεία, πού κρατεί αίχμάλωτο ανά τούς αιώνας τό ανθρώπινο πνεύμα. Είναι χυμένη σέ όλο του τό Έργο, ζή σέ όλες τις λεπτομέρειές του. Η παράξενή της έπίδρασι βρίσκεται στη δημιουργική δύναμι νά μορφοποιή άμέσως και νά φέρη τις εικόνες κοντά μας με μιá γερή έξίσωσι άνάγοντας τις διάφορες καταστάσεις πάνω σέ έντύπωσι. Τούς 'Αρχαίους άναφέρει πάντα ως «καρηκομώντας», τόν 'Αχιλλέα ως «ώκόπου», τόν 'Οδυσσέα ως «πολυμήχανον», την 'Ηραν ως «βώπιν» κλπ. 'Όλα αυτά είναι σάν δυνατές πνελλιές, πού με μιá κίνησι δίνουν σχήμα και ζωή σέ μιá εικόνα. Αυτό είναι ή μορφή στην άπόλυτη της τελειότητα, είναι ή εφρόδυσνη άγγελία του ελληνικού πνεύματος.

Σχεδόν όλοι οι φιλόσοφοι, πού έγραψαν για «αίσθητική» ή για την αξιολογία της τέχνης, πέρασαν χωρίς ν' άν-

γίλουν τό γεγονός ενός φυλετικού ιδεώδους όωραιότητος φυσικής και μιās φυλετικά δεμένης ανωτάτης αξίας ψυχικού είδους. Και όμως είναι τόσο φανερή ή διαφορετική έπίδρασι, πού κάνει πάνω μας ή καθαρά ψυχική παράστασι, π. χ. ενός Έλληνος έφθου από την εικόνα ενός Κινέζου αυτοκράτορος. Κάθε γραμμή στην Κίνα παίρνει μιάν άλλη λειτουργία παρά στην Έλλάδα. 'Ετσι χωρίς τη γνώσι και την κατανόησι της μορφοποιούσης και φυλετικά ώρισμένης θελήσεως δέν μπορεί ή ελληνική τέχνη—και κάθε τέχνη—να έρμηνευθή και νά παράσχη αίσθητική άπόλαυσι. Δέν μπορεί νά έκτελέση τόν προορισμό της.

Κάθε Έργο τέχνης μορφοποιεί ένα ψυχικό περιεχόμενο. Τό ψυχικό αυτό φαινόμενο θά τό νοιώσουμε όταν μπορούμε νά νοιώσουμε την από τόν τεχνίτη δοσμένη μορφή του, πάνω στη βάσι τών διαφόρων φυλετικών της ψυχής ιδιοτήτων. Η μέχρι τούδε μελέτη της αίσθητικής μας είναι λοιπόν έλλιπής και σκορπίζεται και κουράζεται σέ λεπτομέρειες. Χωρίς τη βάσι αυτή δέν μπορεί ή Τέχνη νά έξετασθή ως σύνολο. Κάθε γνήσιος καλλιτέχνης, και ό άνίδεος και ό συνειδητός, εργάσθηκεν πάντα φυλετικά. Μορφοποιούν και έσωματώνουν ψυχικές ιδιότητες χρησιμοποιώντας εκείνους τούς τύπους της φυλής, πού τόν περιέβαλλον και πού ήσαν στην πρώτη γραμμή οι κύριοι φορείς ώρισμένων λαϊκών ιδιοτήτων. Και μόνον όταν νοθέψη ή φυλή και κυκλώσουν τόν καλλιτέχνη ξένα πρός τη δική του και του λαού του την ψυχή στοιχεία, τότε ή θά άγωνισθή και μέσα στο φυλετικό χάος νά διατηρήση την ψυχή του λαού του ή θά πέση κι' αυτός θύμα του χάους αυτού και θά έξαφανισθή.

Ό 'Έλλην έχει άλλιώτικο ψυχικό κέντρο από τόν 'Ινδό, Ρωμαίο ή Γερμανό, πού όρίζει τό ρυθμό της ζωής του. Ό 'Έλλην μέσα στούς αιώνας ήτανε μιá αίσθητική αξία. Η όωραιότητα ήτανε τό μέτρο ελληνικής ζωής. Στο συμπόσιον καθότανε σέ κύκλο με κεκερασμένους κρασί, θέτοντας σκοπό όχι τό ξεφάντωμα, αλλά την άνάλυσι ενός θέματος. Η όωραιότητα ήτανε τό κινητήριο μοτίβο όλοκλήρου της «Ιλιάδος». Η όωραιότητα νίκησε άκόμα, όταν ή φτωχή κουρελιασμένη Έλλάδα αντιμετώπισε έναν Ρωμαίο στρατηλάτη, πού ή όψι του ζύπνησε στην ψυχή της την άνάκησι τών ίδιων της προγόνων. Ό Κθίντινος Φλαμίνους. Τόν χαιρετούσαν για την αξιοπρέπειά του και την όωριότητά του ως έθνικόν ήρωα και ή 'Αθήνα τόν τιμούσε σάν δικό της. Αυτή ήτανε ή ελληνική λαχτάρα στο ζηνή της ελληνικής ζωής, χωρίς νά πάση νά όφισται και στην πτώσι. Μόνο από τη θέσι αυτή μπορούμε νά κατανοήσουμε και νά ζήσουμε την άρχαία ελληνική τέχνη και την άρχαία ελληνική ζωή.

Ένας άληθινά όωραίος μπορούσε στην Έλλάδα μετά τό θάνατό του νά τιμάται ως ήμιθεός. Του έχτιζαν ήρώα, του έθκιαναν άγάλματα και του προσέφεραν θυσιές. Συνέβη νά σεβασθούν και νά μη χτυπήσουν ένα άνδρα έχθρον σέ άνοιχτή μάχη μόνο και μόνο γιατί τούς έκανε έντύπωσι ή όμορφιά του.

Δέν ήθελαν νά πληγώσουν τό θεϊκό κομμάτι, πού πίστευαν μέσα στην όωριότητα. Γι' αυτό συγκινητικά μάς μιλάει ό Πλούταρχος. Όταν σκότωσαν τόν Πέρση στρατηλάτη Μασίστιο, φρόντισαν νά μήν ταράξουν και νά μήν χαλάσουν την όμορφιά του. Τόν περίεφεραν στίς σκηνές για νά δουν και νά γνωρίσουν όλοι την όμορφιά του. Για τόν Ξέρξη έκήρυτταν ότι έχει δικαίωμα νά είναι κυρίαρχος, γιατί είναι τόσο όωραίος!

Τό έξωτερικό αυτό γνώρισμα έθεωρείτο πάντα ως άντιστάθμισμα όωραιας ψυχής «Όια ή μορφή, τοιάδε και ή ψυχή». Ό ήρωας λοιπόν ήτανε πάντα όωραίος στην αίσθητική του Έλληνος παράστασι. Ποτέ όμως δέν ξεχνούσε τά φυλετικά του γνώρισματά.

Ό Όμηρος και ή δημιουργία του σφραγίζει τη μεγάλη της Έλλάδος τέχνη πάνω σέ φυλετική βάσι. Όταν φεύγει ό Τηλέμαχος από την μητέρα του, του στέλνει ή «δώραία γλαυκόπικς του Διός θυγατέρα ευνοϊκόν άνεμον». Όταν τό μαντείο λέγει την τύχη στο Μενέλαο, του προφητεύει μιá θεϊκή ζωή, πού θά τόν οδηγήση στά πέρατα της γής, εκεί πού «ό όωραίος Ξανθός Ραδάμανθυς» κατοί-

Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

Όπως κάθε χρόνος δεκάδες παιδιών από όλην την Ελλάδα, ίδια όμως από την Βόρειον Ελλάδα, ανήλθον κατά τας εορτάς των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς εις τὰ σύνορα, διά νά φέρουν τόν χαιρετισμόν του Έθνους όλου πρὸς τοὺς πληθυσμοὺς ποὺ δικαίως χαρακτηρίζονται ἀκριτικοί. Μακριὰ ἀπὸ τὰ κέντρα οἱ πληθυσμοὶ ὀφιστάμενοι τὰς μοιραίας ἐλλείψεις τῆς σκληρῆς ζωῆς τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ ὑπαίθρου, ἀνασυνδέουν τὴν βυζαντινὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν πρὸς τὴν σημερινὴν Ελλάδα. Ὅπως μίαν φορὰν πρὸ πολλῶν αἰώνων οἱ ἀκρίται τῶν συνόρων ἀπετέλουν τὴν προφυλακὴν τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας, ἔτσι καὶ εἰς τὴν σημερινὴν Ελλάδα οἱ πληθυσμοὶ ποὺ ζέρουσι πολλὰ καλὰ τι σημαίνει ἀγὼν ὑπὲρ ἐλευθερίας, ἔθνους καὶ πατρίδος, μένουσι ἐκεῖ εἰς τὰ σύνορα, ν' ἀποσπούν ἀπὸ ἑνὰ ἔδαφος ἀγονοὺν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ψωμί των, ἀλλὰ καὶ ἔτοιμοι εἰς κάθε ἀπρόοπτον διαρκῶς κινητοποιημένοι. Ἀνάλογοι πληθυσμοὶ ὑπῆρχον εἰς τὰ ὅρια τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καὶ αὐτοὶ ἔγραψαν τὸ θρυλικὸν ἔπος καὶ ζωντανεῖς ὁ κύκλος τῶν ἀκριτικῶν τραγουδιῶν.

Καὶ οἱ σημερινοὶ ἀκριτικοὶ πληθυσμοὶ προέρχονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ τὰ ἔδαφη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα διτηρήθη ζωντανή, εἰς τὴν γλώσσαν, εἰς τὰ ἔθιμα, εἰς τὰ τοπωνύμια, εἰς τὰς παραδόσεις, εἰς τὴν ψυχὴν, ἡ ἀνάμνησις τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας τῶν μέσων αἰώνων. Οἱ ἱστορικοὶ λόγοι ποῦ ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ζεῦρομεν, ἔφεραν εἰς τὴν μεταφύτευσιν τῶν πληθυσμῶν αὐτῶν εἰς τὰ ἔδαφη τῆς Μητρὸς Πατρίδος. Χαρακτηρίζετο ὅμως καὶ τὴν αἰωνίως προκινδυνεύουσαν ἑλληνικὴν φυλὴν καὶ ἰδιαίτερας τοὺς πληθυσμοὺς αὐτοὺς, τὸ γεγονὸς ὅτι

ἀντὶ νὰ ἐπιδιώξουν μίαν ἐγκατάστασιν εἰς τὰ κέντρα ἢ εἰς γονιμώτερα ἔδαφη, κατηθνήθησαν οὗτοι εἰς τὰ σημεῖα ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἤμπορούσαν νὰ συνεχίσουν τὴν προαιωνίαν ὑπὲρ τοῦ Έθνους ζωὴν των, τὴν διαβίωσιν των μέσῳ κινδύνων καὶ ἐν διαρκεί συναιγερμῷ.

Ποῖας ὑποχρεώσεις δημιουργεῖ διὰ τὸ ὅλον τοῦ Έθνους ἡ ἀποφασιστικότης καὶ ἡ ἐλληνοκωτάτης αὐτῆς ἐκδήλωσις τῶν ἀκριτικῶν πληθυσμῶν, ἡμπορεῖ ὁ κάθε Ἕλλην νὰ τὸ κατανοήσῃ. Εἶναι ὅμως εὐχάριστον ὅσον κανένα ἄλλο πρᾶγμα ὅτι τὰ ἑλληνόπουλα ποὺ ἀποτελοῦν τὸ καύχημα, τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ μέλλον τοῦ Έθνους τὸ κατανοοῦν καὶ τὸ ἀντιλαμβάνονται ὅσον καὶ οἱ μεγάλοι. Καὶ εἶναι ἀληθινὴ ἐγγύησις διὰ τὸ μέλλον τὸ γεγονὸς ὅτι βλέπομεν τὰ ἑλληνόπουλα πάντοτε, ἰδίως ὅμως κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς κατὰ τὰς ὁποῖας ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται περισσότερον τὴν ἀνάγκην νὰ περιβάλλεται ἀπὸ τὴν φυλὴν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ὁμοίων του, ἀνάμεσα τῶν ἀκριτικῶν πληθυσμῶν. Δὲν κομίζουν μόνον πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀγνωτέραν εὐχὴν, ἀφοῦ ὀφνεται ἀπὸ τὰ παιδικὰ χεῖλη, ἀλλὰ καὶ τὴν στοργὴν ὅλου τοῦ Έθνους, ὅλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπουδῆποτε τῆς γῆς ἂν κοπιᾷ καὶ μοχθῇ. Διότι ὅλος ὁ Ἑλληνισμὸς ἀντιλαμβάνεται καλὰ τι ἀντιπροσωπεύει τὸ προκεχωρημένον φυλάκιον ποὺ λέγεται ἀκριτικὸς πληθυσμὸς καὶ ποῖαν σημασίαν ἔχει ἡ διατήρησις του εἰς πλήρη ἀκμὴν καὶ εἰς διαρκὴ ἐπαγρύπνησιν. Ἀλλὰ τὰ ἴδια αὐτὰ παιδιὰ ποὺ κομίζουν τὰς εὐχὰς καὶ τὴν στοργὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐμπνίζονται ἀπὸ τὸ πνεῦμα ποὺ ἐμπνέει τοὺς ἀκρίτας τῶν συνόρων, παίρνουν κάτι ἀπὸ τὴν προαιωνίως ἑλληνικὴν ἰδεολογίαν των, κάτι ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ ἡρωισμοῦ

των, κάτι ἀπὸ τὸ ψυχικὸν τῶν μεγάλων, ἀπὸ τὴν ἠθικὴν των ἀντίληψιν διὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸν προορισμόν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν ἐστάθη ποτὲ ὁ μέγας ἔθνικὸς ὄγκος, δὲν εἶχε σαράντα, πενήντα, ἑξήντα ἑκατομμύρια, διότι ἐχρειάσθη νὰ προσφέρῃ τὸ αἷμά του εἰς ὅλον τὸν κόσμον, εἰς τὴν οἰκουμένην διὰ τὸν ἐκπολιτισμόν καὶ τὴν διαφώτισιν τῆς. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἐπραξεν ὀλιγώτερα ἀπὸ ὅσα θὰ ἐπραττεν ἂν τοῦ ἦτο καὶ ὁ ὄγκος συμπαράστατης. Ἀντικατέστησε τὸν ὄγκον διὰ τῆς ποιότητος καὶ συνήθως δὲν εἶναι οἱ πολλοί, ἀλλ' οἱ ἐκλεκτοὶ οἱ ὁποῖοι κυβερνοῦν τὸν κόσμον. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἀκόμη ἀπεδείχθη ἡ ἀξία τῆς ποιότητος, ἐναντὶ τῆς ποσότητος.

Εἰς τὴν ἀκραίαν ἐκείνην χώραν τοῦ βορρᾶ, τὴν Φινλανδίαν, διεξάγεται ἕνας ἀπεγνωσμένος ἀγὼν, ὁ ὁποῖος ὑψώνει τὸν βιβλικὸν Δαυὶδ ἐναντὶ τοῦ Γολιάθ, τὴν ποιότητα ἐναντὶ τοῦ ὄγκου. Καὶ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν νικᾷ ὁ Δαυὶδ καὶ μαζὶ του ἡ ποιότης. Ἀλλ' ἂς μὴ τὸ λησμονώμεν, ἐλάχιστοι λαοὶ ἐφήρμοσαν τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἰδεώδη, εἰς τὸν πολιτισμόν, τὴν παιδείαν, τὸν ἀθλητισμόν καὶ τὴν βυζαντινὴν ἐμπνέουσαν τῶν ἀκριτικῶν πληθυσμῶν. Αὐτοὶ ἐκράτησαν εἰς τὴν Φινλανδίαν τὰς πρώτας ἡμέρας ὅλον τὸ βάρος τῆς ξενικῆς ἐισβολῆς καὶ τὸ ἐκράτησαν τόσο καλὰ, ὥστε νὰ παρασκευάσουν τὰς ἐπακολοθησάσας νίκας τοῦ Φινλανδικοῦ στρατοῦ.

Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν διαφορὰς μὲ κανένα, ἔχομεν ὅμως πάντοτε ἀγρόπινους τοὺς ἀκριτικοὺς πληθυσμοὺς, ποὺ διαιωνίζουν τὴν ἑλληνικὴν στρατιωτικὴν παράδοσιν, αὐτοὺς τοὺς πληθυσμοὺς μὲ τοὺς ὁποῖους τὰ ἑλληνόπουλα ἐπέρρασαν Χριστοῦγεννα καὶ Πρωτοχρονιά.

κεῖ. Ὁ Ὀμηρὸς παρουσιάζεται ὡς συνειδητὸς κυρίαρχος, ἄνθρωπος μὲ τὴν ἀνωτερότητα τῆς φυλῆς του, ὅταν λέγῃ τὰ λόγια: «Γιατὶ ὁ ἀποφασιστικὸς ἄνδρας περαίνει καλῶς κάθε ἔργο κι' ὅταν ἀκόμα ἐρχεται ἕνος ἀπὸ μακριὰ». Ὁ Θεραΐτης ὅμως παρουσιάζεται ἀντίθετος πρὸς τὸν «ξανθὸν ἥρωα», ἐγθρικός, ἀοχημος, μαῦρος, κακοφτιασμένος, προδότης, παρουσιάζοντας τὴν παρουσίαν τοῦ ἀσιατικοῦ προδοτικοῦ στοιχείου στὸν ἑλληνικὸ στρατό. Τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Θεραΐτου, τοὺς Φοῖνικας, περιγράφει ὁ Ὀμηρὸς «ἀπατεῶνας, ποὺ κουβαλοῦν ἀμειτρα στολίδια χρῶρις ἀξία καὶ περιττὰ στὰ μαῦρα τους καὶ σκοτεινὰ κάρδια».

Κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ὁ Ὀμηρὸς δημιουργεῖ μιά ψυχικὰ φυλετικὴ τέχνη καὶ γέννησε τίς εἰκόνας ἐκεῖνες «τοῦ ὠκύποδος ξανθοῦ Ἀχιλλέως» καὶ «τῆς γλαυκῶπιδος τοῦ Διὸς κόρης», ποὺ ὠδήγησε ἀργότερα τὸ πινέλλο τῶν ζωγράφων, δίνοντάς τους, ἑκτός ἀπὸ τὸ καθαρὸ ὄρατο, τὸ ἑλληνικὸ καὶ τὸ ξένον, τὸ ἐγθρικό πρὸς τὸ ἑλληνικὸ στοιχεῖο στὴν φυλετικὴ του μορφή.

Ὁ Σειληνὸς δὲν εἶναι μιά «χαρακτηριστικὰ ζωγραφισμένη, κακοφτιαγμένη μορφή» ὅπως μᾶς λέγουσι οἱ ἱστορικοὶ μας, ἀλλὰ ἡ πλαστικὴ παράστασις τῶν ἰδιοτήτων μιᾶς ξένης φυλετικῆς ψυχῆς, ὅπως τὴν ἔβλεπε τότε ὁ Ἕλλην.

Μόνο κάτω ἀπὸ τὴ δημιουργικὴ αὐτὴ δύναμις τοῦ Ὀμήρου τὸ συνειδητὸ ξεκαθάρισμα τῶν φυλῶν, τῶν ἠρώων καὶ δειλῶν, τῶν κυρίων καὶ σκλάβων δημιουργήθηκε γυνεὸς αἰώνας, ἡ αἰωνία ἀθανασία καὶ ἡ ἀθάνατη νεότης τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὑψώθηκε ἡ λάμψη τοῦ Παρθενῶνα παντοδύναμη, ἀκατάλυτο δεῖγμα τῆς ἐξωρῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, καὶ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης.

Ὅταν ὅμως ἀργότερα ὁ Περικλῆς, ὁ ἴδιος ποὺ δημιουργεῖ τὸν αὐστηρὸν περὶ φυλῆς νόμον, παρακαλοῦσε τὸ ἀθηναϊκὸ δικαστήριον νὰ παραχωρήσῃ στὸν ἀπὸ ξένῃ γυναικὶ υἱόν του τὸ δίκαιον τοῦ Ἀθηναίου πολίτου, τότε ἀρχισαν νὰ ξεπέφτουν ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή καὶ αἱ Ἀθῆναι γάμοντας τὴν βεβαιότητά των κάτω ἀπὸ ξένες ψυχικὰς ἐπιδράσεις.

Ὁ σοφὸς Σωκράτης ὅμως, ξένος στὴν ψυχικὴ φυλετικὴ τοῦ Ἕλληνοσ ἐντότητα, τῆς ἔβασε τὸ μεγάλο σπρώξιμο, ἔστω κι' ἂν σὲ μιά ἐποχὴ γεμάτῃ ἀγωνία διδάσκη τὴν κοινότητα τῶν καλῶν. Μιά νέα κατὰξί ἀνθρώπων ἀρχισε νὰ παρουσιάζεται. Δὲν κυριαρχοῦσε πιά ἡ ἔννοια λαὸς καὶ φυλὴ, ἀλλὰ ἡ ἔννοια ἄτομον. Ἡ σωκρατικὴ διδασχὴ βοηθεῖ τὴν κατὰπτωσιν τῆς ἀθηναϊκῆς φυλετικῆς ἀνωτέρας δημοκρατίας. Ὁ μαθητὴς του Ἀντισθένης (γυιὸς μιᾶς Ἀσιaticῆς σκλάβας) διακηρύττει τὸ γκρέμισμα τῶν φυλῶν καὶ τῶν λαῶν, ὡς ἀναγκαῖα ἀνθρωπίνῃ πρόδο.

Ἀνακεφαλαίωνοντας βγάζουμε τὸ συμπέρασμα: Ἡ τέχνη καθορίζεται ἀπὸ τὸ φυλετικὸ ψυχικὸ περιεχόμενο ἐνός λαοῦ. Ἡ λαχτάρα τοῦ ἀρχαίου Ἕλληνοσ πρὸς τὸ ὄρατο ἀπὸ τὸν Ὀμηρὸ κυβέρνησε καὶ ἐπηρέασε τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴ ὡς τὸ καταστάλαγμα τῆς στὸν γυνεὸν αἰῶνα. Ὁ Παρθενῶνας εἶναι ὁπότελεσμα τῆς δημιουργικῆς βασιμῆς πάνω στὴς φυλετικὲς διαθέσεις τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἡ τέχνη ἐνὸς ὅπου θέλει νὰ εἶναι γνῆσις καὶ ἀληθινὴ πρέπει νὰ στηρίζεται πάνω στὴ φυλετικὴ ψυχὴ. Ὅταν ἕνα στοιχεῖο θαμπώσῃ τὴν λάμψιν τῆς φυλετικῆς αὐτῆς ψυχῆς θολώνει καὶ ἡ τέχνη, γίνεται ψεύτικη καὶ ἀνάξια γιὰ τὴν ἀθανασία τῆς ἱστορίας.

Σ. Καραϊσκάκης

ΑΙ ΕΥΧΑΙ ΤΟΥ ΚΥΒ. ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ

Ο Κυβερνητικός Έπι-
τροπος της Ε. Ο. Ν. κ. 'Αλέ-
ξανδρος Κανελλόπουλος,
έπωφελοόμενος της άδειας,
της οποίας έτυχε διά τας
ήμερας αυτές υπό της Σχο-
λής 'Εφένδρων 'Αξιωματι-
κών 'Αεροπορίας, εις την
οποίαν όηρηται, έδέχθη την
Ιην του έτους τούς Συν-
αγωνιστάς του της Κεντρι-
κής Διοικήσεως Ε. Ο. Ν.,
εις την μεγάλην αίθουσαν
τών τελετών και τούς ηύ-
χθη διά τόν νέον έτος.

ΧΕΛΙΔΟΝΙΣΜΑ

Είναι μήπως ανάγκη να
επαινέσωμε τόν παράδειγμα
τών μικρών παιδιών που
εις τό δημοτικόν του πει-
ραματικού και εις άλλα
σχολεία έκαμαν και αυτά
τούς μικρούς των έράνους
διά τα μαθητικά συστήματα;
Δέν μετράται βέβαια με
τάς όλίγας δραχμάς ή ά-
ξία αυτής της έκδηλώσεως.
Μετράται με την διάθεσιν
της προσφοράς, της οποίας
τόν σκόρον έρριψεν ή εκ-
κλησία του 'Αρχηγού και
τόν όποιον έδέχθησαν συγ-
κινητικώτατα αι παιδικαι
καρδιαί.

Χαιρετίζομεν εις τό πρό-
σωπον των μικρών έρανι-
στών τό χελιδόνισμα που
άγγέλλει μίαν καλλίτεραν
έλληνικήν αύριον.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΡΑΦΟΝΤΑΣ

Και άλλοτε μds έδόθη ή εόκαι-
ρία να τονίσωμεν ότι αι σελίδες
του περιοδικού καταμετρήναι εις
κύκλους γνώσεων όρισμένων αι ό-
ποια και έχουν χαραχθή προ-
γραμματικώς, δέν έπαρκούν δυ-
στυχώς διά την δημιουργίαν άρ-
θρων πολιτικής φύσεως, πλην
των προερουμένων εις της
συντάξεως της Ε.Ο.Ν. άλλ' ούτε
και λόγους έκφωνηθέντας ή προ-
φωνήσεις ή μικράς περιγραφάς
έορτών και τελετών, διότι ή δη-
μοσίευσις τούτων θα έλγείζοτο δι-
πλάσις και τριπλάσις σελίδας
από εκείνας τας οποίας διατίθεται
και αν άκόμη άπεφάσκει τό περιο-
δικόν να παρατηρήθι από εκείνο
πού αποτελεί τόν σκοπόν της έκ-
δόσεως του, την υπεύθυνον δηλα-
δή διεκρίνεισιν των κατεύθυνσε-
ων της 'Οργάνσεως.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Η πρώτη: 'Ενα χιονισμέ-
νο τοπίο του Βερμίου.

Η τελευταία: 'Από την
άγροτική έξόρμησι της Ε.Ο.
Ν. θαλαγγίται το χωρίον
Νέον Πετρίτσιον Σερρών μετά
το α Νομόργον κατά την πα-
νηγυρικόν έρτασιν της μά-
χης της Αλκυρκίας.

ΚΟΙΝΟΝ ΦΩΤΕΙΝΟΝ ΜΕΛΛΟΝ

ΑΙ έλληνικαί έκδηλώσεις συμπαθείας και συμμετοχής
εις τας δοκιμασίας αι όποιαί έπληξαν σκληρώς τούς πλη-
θυσμούς της βορειοανατολικής Μικρασίας, συνεπεία των
φοβερών σεισμών, συνεκίνησαν όλως έξαιρετικώς την δη-
μοσίαν γνώμην της φίλης και συμμάχου προς άνατολάς
γείτονος. 'Εχομεν άφθόγους και πηγαίως τας άπηγήςεις
αυτής της Ιδιαίτερας συγκινήσεως, όχι δέ μόνον εις τας
έπισήμους διαθεβαιώσεις αλλά και εις τας σχόλια του τύ-
που. Ο τουρκικός λαός, με την όξείαν ανθρωπίνην του διαί-
σθησιν, αντίλαμβάνεται ότι δέν είναι τό κοινόν αίσθημα ά-
προσώπου φιλανθρωπίας αυτό που κάνει κάθε ανθρωπίνην
υπαρξιν να συμπάσχη μετά του πλησίον εις την δυστυ-
χίαν του, εκείνο που εκίνησε την έλληνικήν συμπάθειαν.
Γνωρίζει ο τουρκικός λαός ότι έκτός από την λύπην διά
τούς ανθρώπους που έδοκιμάσθησαν, ήμεις μds συγκινεί
έξ ίσου βαθιά και γνήσια ή δοκιμασία της χώρας. Μιάς
χώρας με την οποίαν έχουν συνδεθί τά πεπωμένα άπει-
ρων έλληνικών γενεών, των οποίων οι τόποι που συνετά-
ρασαν οι θυμοί των σεισμών κρατούν πάντοτε τά μνημεία
και τούς τάφους. Μένα τμήμα έξ άλλου του σημερινού
πληθυσμού της 'Ελλάδος εις πdsαν μνειαν των περιοχών
τας οποίας γεμιάζει ή θεομηνία άναπολεί πατρώας έστίας
και ιερά τιμώτατα, τά όποια ή νοσταλγία τά κάνει προ-
φιλέστερα. Και είναι τόσον φυσικόν ή στοργική άνάμνη-
σις των έστιών και των ιερών να συνδέεται άδιάρρηκτα
και να εκτείνεται και έπι του ανθρωπίνου πληρώματος,
πού εξακολουθεί να παραμένη εκεί, να συνεχίση την Ιστο-
ρίαν και να ζωντανεύη με την παρουσίαν και με τά έργα
του την φύσιν και τά τοπία. Κάποτε — πόσον μακρινή
φαίνεται τώρα εκείνη ή έποχή — έγεννήθησαν φόβοι ότι ή
νοσταλγία και ή έλξις της γής ήτο πολύ ένδεχόμενον να
γίνη άφορηή διαιωρίσεως των Ιστορικών διενέξεων των
δύο λαών. Σήμερα οι φόβοι αυτοί έχουν τελείως κατα-
κηθί. Και είναι ή κατανίκησις των καρπός της βαθείας
συνέσεως, ή όποια έπεβλήθη εις την 'Ελλάδα και εις την
Τουρκίαν έξ ίσου. Χάρις εις αυτήν την σύνεσιν, από τό μέ-
ταλλον των αίσθημάτων και των άκαμνήσεων έσφυρηλα-
τήσαμε πανίσχυρον φιλικόν δεσμόν, του όποιου κάθε ήμέρα
πού περνά αυξάνει και πολλαπλασιάζει την αξίαν και τόν
ανάδεικνύει άκατάλυτον. Αυτό το δεσμόν την γονιμό-
τητα διεκήρυξε τόσον εθνωτατά ο όπουρνος των 'Εξωτε-
ρικών της Τουρκίας εις τόν πρωτοχρονιάτικον χαιρετι-
σμόν του προς τό έλληνικόν 'Εθνος. 'Οντως, όπεράνω των
προσκαίρων δοκιμασιών και των θλίψεων, των οποίων ή
σκληρότης κραννεται διότι τας μοιράζονται έξ ίσου αι
καρδιαί έντεθεν και εκειθεν του Αιγαίου, παναρμόνιαι
ύψώνονται αι φωναί των παιδιών της Τουρκίας και της
'Ελλάδος, χαιρετίζουσαι τό μέλλον. 'Ενα μέλλον κοινόν,
φωτεινόν, πλούσιον εις παντοειδή άνθησιν.

Η ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΠΙΣΤΙΣ

'Εξαιρετικά άπλη, καθαρώς
λαϊκή εις τόν τόνον της, ά-
πληλαγμένη τελείως από τόν
στομφον και την ψυχρότητα της
έπισιμότητος, ή όνομαστική έορ-
τή του 'Αρχηγού την περσμένη
Κυριακή έπήρε εις όλην την 'Ελ-
λάδα μορφήν άνυποκρίτου, πη-
γαίας και αδόρημτου παλλαϊκής
έκδηλώσεως.

Εις την 'Ελλάδα από την πολ-
λήν κατάρρησιν ή λέξις λαϊκή
είχεν άποχρωματισθι κατά την
περίοδον Ιδίως της κοινοβουλευ-
τικής παρακμής, διά τούτο πρέ-
πει να σημειώσωμε ότι με τάς
έκδηλώσεις της 7ης 'Ιανουαρίου
ήμυροϋμε να πούμε ότι ή λέ-
ξις άνέκτησε πάλιν δολακλή-
ρον τό γνήσιον της νόημα.
'Οντως ήσαν λαός άληθινός, αύ-
τά τά άτελείωτα πλήθη των άν-
θρώπων που έξεσηκώθησαν μόνα
των, χωρίς καμμίαν προτροπήν,
να πανηγυρίσουν κατά τόν πα-
τροπαράδοτον έλληνικόν τρόπον,
με άρτοκλασίας εις τας έκκλη-
σίας και με έπισκεψιν μέχρι της
Κηφισιάς την έορτήν του Κυβε-
ρήτου. 'Ημυροϋμε μάλιστα να
πούμε όσοι υπήρξαμε μάρτυρες
των έκδηλώσεων της Κυριακής
ότι σπανίως εις την νεωτέραν
μας Ιστορίαν έορτή δημοσίου άν-
δρος παρουσίαζε τόσον γνήσιαν
λαϊκότητα. Σπανίως ή πίστις
του άληθινού λαού έξεδηλώθη τό-
σον βαθεία και άβυσσώδης προς
τόν Κυβερνήτην και σπανίως Κυ-
βερνήτης ήσάσθη να τόν έμπνέη,
να τόν έμψυχώνη ή λαϊκή πίστις.
Αύτη ή άμοιβαία πίστις του λα-
ού προς τόν Κυβερνήτην και
του Κυβερνήτην προς τόν λαόν
είναι τό πολυτιμότερον μας κε-
φάλαιον κατά την περίοδον αυ-
τήν της Ιστορίας. Με την λαμ-
πόδα αυτής της άμοιβαίας πί-
στεως προχωρεί ή 'Ελλάς με βή-
μα σταθερόν και με άόστοιποι-
σθιν μέσα εις τό πυκνόν σκό-
τος της άσφαλείας και της αι-
ματηράς άγωνίας που συνέχισεν
Εόρην και τόν Κόσμον.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Η νεολαία, άποδίδουσα
μαζί με την άλλην της προσπά-
θειαν εις τόν πλατισμόν των ά-
ναγκωστών της διά γνώσεων πρα-
κτικών, πού να έχουν άμεσον έ-
φαρμογήν εις την ζωήν, δέν
παύει από της άρχής της έκδό-
σεως της να παρέχη τοιαύτας
χρησίμους εις τούς άναγνώστας
της. 'Ιδιαίτέρως τά μέλη της
'Οργάνσεως, τά όποια είναι ά-
μέσως συνδεόμενα με τό όποι-
θρον, όφείλουν να είναι έρεδια-
σμένα με πληθύν ειδικών γνώ-
σεων διά να μπορούν να ζούν την
ζωήν του στρατοπέδου χωρίς έλ-
λείψεις, τας οποίας θα άναπλη-
ρουν με την πρακτικήν άσκησιν
της χρησιμοποίησεως όλων των
προχείρων μέσων που τούς δίδει
τό περιβάλλον του όπαιθρου, ώ-
στε ή διαμονή των να καθίσταται
εις αυτό άνετος. Τό ζήτημα Ι-
διαίτέρως της παρασκευής συσι-
τίων διά προχείρων μέσων είναι
μία εκ των σπουδαιότερων δεξι-
ότητων, την οποίαν τά μέλη μας
όφείλουν να άποκτήσουν.

'Από τοϋ παρόντος τεύχους δ
γνωστός ανά την 'Ελλάδα διά
την ειδικότητά του εις την μαγει-
ρικήν κ. Ν. Τσελεμενής παρε-
κλήθη να δώση εις τούς νέους
μας μίαν σειράν τοιαύτων γνώ-
σεων της ειδικότητός του των έ-
πωών την άναγκασιν συσιτώμεν
εις πάντα.

'Από τόν άγιασμόν των ύδάτων

Η Α. Μ. ο Βασιλεύς Γεώργιος, Α. Α. Β. Β. Υ. Υ. ο διάδοχος Παύλος
και ο πριγκιπ Γεωργιος κατά την άγιασμόν των ύδάτων εις Πειραιά

Χρόνια ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

Άγαπητοί μου φίλοι,

Αυτές τις μέρες χάρηκα ένα ελληνικό βιβλίο. Έλληνικό όχι γιατί είναι γραμμένο στην Έλληνική γλώσσα, αλλά γιατί έχει μέσα του Έλληνική ζωή, Έλληνική ψυχή, Ελλάδα. Κι' είναι δυστυχώς τόσο λίγα τα Έλληνικά βιβλία που έχουν μέσα τους Ελλάδα!

Αν έλειπε το εξώφυλλο από τα περισσότερα βιβλία μας και τα διαβάζαμε χωρίς να ξέρουμε τον συγγραφέα, θα μπορούσαμε εύκολάτα να τα πάρουμε για μεταφράσεις από τα Γαλλικά, από τα Ρωσικά κι' από τα Νορβηγικά! Τοῦ κάκου θ' αναζητούσαμε λίγο φῶς ἀπὸ τὸν ἥλιο μας, ἕνα γαλάζιο χαμόγελο ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μας, ἕνα ζεστὸ κομμάτι ἀπὸ τὴ ζωὴ μας, ἕναν ζωντανὸ τύπο ἀπὸ τὸ λαὸ μας. Ὅλα σκοτεινά, βλοσυρά, ξένα κι' ἀρρωστα. Γι' αὐτὸ καὶ μένουν μακριὰ μας, δὲν μποροῦν νὰγγίξουν τὴν ψυχὴ μας, δὲν τὰ νοιώθουμε.

Κι' όταν ὅστερα δοῦμε τὸ εξώφυλλο καὶ διαβάσουμε τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα τῶν συγγραφέων, ἀναρωτιώμαστε: μὰ ἀπὸ ποιὲς τάχα πηγὲς ἔχουν ἀντλήσει οἱ συγγραφεῖς αὐτοὶ τὶς ἐμπνεύσεις τους; Ἀπὸ ποιά ζωὴ παίρνουν τὶς ὑποθέσεις καὶ τοὺς τύπους τῶν ἔργων τους; Ποιὰν ψυχὴ ἐρμηνεύουν; Καυμιά!

Γι' αὐτὸ σὰς εἶπα ὅτι χάρηκα αὐτὲς τις μέρες ἕνα ἀληθινὰ Ἑλληνικὸ βιβλίο. Ὁ τίτλος του εἶναι: «Ἐμάθετέ τα;» καὶ συγγραφεὺς του ὁ Γ. Μαράντης. Ἡ ὑπόθεσίς του εἶναι ἀπλουσιότης: ἡ ἱστορία μιᾶς ἐρωτικῆς ἀπαγωγῆς στὴν Κρήτη, ποὺ καταλήγει σὲ γάμο. Τίποτε ἄλλο. Κι' ὅμως τίποτε ἄλλο δὲν ἐχρειάστηκε ὁ συγγραφεὺς, γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ ἕνα ζωντανὸ κομμάτι Ἑλληνικῆς ζωῆς, νὰ μᾶς κάμῃ ν' ἀκούσουμε καθαρά τὸν παλμὸ τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, νὰ δοῦμε ἀπὸ κοντὰ καὶ νὰ γνωρίσουμε βαθύτερα ἕνα μέρος ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ κι' ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ μας, νὰ χαροῦμε μιὰ μορφή τῆς Ἑλλάδος μας.

— Ἡθογραφία! θὰ ποῦν μερικοὶ περιφρονητικά. Γι' αὐτὸ τὸ κατώτερο λογοτεχνικὸ εἶδος μιλάτε;

Γι' αὐτὸ, ναί. Μὰ δὲν εἶναι καθόλου «κατώτερο». Κατώτερο εἶναι κάθε εἶδος τέχνης στὰ χέρια ἑνὸς κατώτερου συγγραφέως. Στὰ χέρια ἑνὸς ἀνώτερου, ὅπως ὅλα τὰ λογοτεχνικά εἶδη, κι' ἡ ἠθογραφία γίνεται μιὰ ἀνώτερη μορφή τέχνης. Ἡθογραφίες ἔγραψε κι' ὁ Παπαδιαμάντης, μὰ εἶναι ἀριστουργήματα. Γιατὶ μιὰ καλὴ ἠθογραφία εἶναι μιὰ ἀληθινὴ καὶ ζωντανὴ ἐκδήλωση τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ, καὶ δὲν χρειάζεται τίποτε ἄλλο γιὰ νὰ θεωρηθῇ ἀνώτερη μιὰ τέχνη ποὺ κατορθώνει νὰ ἐκφράζῃ γνήσια καὶ ὠραία τὴν ψυχὴ ἑνὸς λαοῦ.

Καὶ τὸ βιβλίο τοῦτο τὴν ἐκφράζει γνήσια καὶ ὠραία. Εἶχα τὴν εὐτυχία ὄχι μόνο νὰ τὸ διαβάσω, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ ἀκούσω νὰ τὸ διαβάζουν φωναχτά. Ἐ λοιπόν, τὴν ὥρα ποὺ ἀκουα τὶς κουθέντες τῶν προσώπων του, ἐνοιῶθα καθαρά ὅτι δὲν ἀκουα ἀπλῶς ἕναν διάλογο, ἀλλὰ ἀκουα τὴν βοή τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς, τῆς δικῆς μας, τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς, ποὺ κυλοῦσε ἐκεῖ μπροστά μου ὀλοζώντανη. Καὶ κλείνοντας τὰ μάτια, παρακολουθοῦσα, αἰσθανόμουν, ἔδλεπα, ἐζοῦσα κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος τὰ περιστατικά τῆς καὶ τὰ πρόσωπά τῆς, ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς, νοιώθοντάς τα ὅλα τόσο γνῶριμα, τόσο κοντὰ μου, τόσο δικά μου.

Ὁ ἔθνικός μας ποιητής, ὁ Σολωμός, εἶπε: «Κλείσε μέσα στὴν ψυχὴ σου τὴν Ἑλλάδα καὶ θὰ αἰσθανθῇς κάθε εἶδος μεγαλείου». Καὶ ὁ Ἀρχηγός, ἀπευθυνόμενος στοὺς Ἑλληνες λογοτέχνες καὶ χρησιμοποιώντας τὰ ἴδια αὐτὰ λόγια τοῦ Ποιητοῦ, εἶπε: «Βοηθήστε τὸ λαὸ μας νὰ κλείσῃ μέσα στὴν ψυχὴ του τὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ νοιώσῃ κάθε εἶδος μεγαλείου». Αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸ ἐκπληρώνει ἡ καλὴ Ἡθογραφία, αὐτὸν τὸν σκοπὸ πρέπει νὰ ἐκπληρώνη καὶ γενικώτερα ἡ καλὴ Ἑλληνικὴ Τέχνη.

Μὲ δὴν μου τὴν ἀγάπη
Μελῆς Νικολαΐδης

ΤΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Ὁ Ἀρχηγός, ὁ κ. Ἀδὰ Μεταξῶ, ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Θεσσαλονίκης κ. Α. Μαντζούφα καὶ ἡ Διοικήτρια τῆς Δ.Α.Σ. Δις Κλειώ Μαντζούφα, κατὰ τὸ κόμμο τῆς πῆττας εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν.

Ὁ Ἀρχηγός κόπτων τὴν πῆττα τῆς Κεντρ. Διοικήσεως τῆς Ε.Ο.Ν.

Αἱ θαλαγγίτισσά τῆς Π.Δ.Θ.Π. ὀποβάλλουσαι τὰς εὐχὰς των εἰς τὸν Ἀρχηγὸν εἰς τὴν ἐν Κηφισίῳ οἰκίαν του τὴν ἡμέραν τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ ΘΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ

Ένα έπαγγελμα πλήρες κινδύνων

Όπως θα θυμούνται, ασφαλώς, τα μεγαλύτερα από τα παιδιά που διαβάσουν την «Νεολαία», δεν ήταν λίγοι οι πολεμικοί ανταποκριτές που έσκοτώθηκαν στην Ίσπανία κατά τον εμφύλιο πόλεμο. Το ίδιο συμβαίνει και με τον σημερινό πόλεμο. Από τα διάφορα μέτωπα — και χθες ακόμα — αναγγέλλονται θάνατοι πολεμικών ανταποκριτών, στην προσπάθεια ν' άγρυσουν την είδησι για την έφημερίδα τους, για το άδηφάγον κοινόν που δεν ξέρει τί θα πη κίνδυνος και το μόνο για το όποιον ενδιαφέρεται είναι η είδησις.

Τό δημοσιογραφικό έπαγγελμα απαιτεί ένα διαρκή ήρωισμό, όσο ίσως κανένα άλλο. Σε σεισμούς, καταποντισμούς, πλημύρες, σ' όποιοσδήποτε θεομηνίες, σε πολέμους, στη δίωξι κομοιτών, όπου εμφωλεύει ο κίνδυνος εκεί πρέπει να βρεθί ο δημοσιογράφος, έτοιμος να έκτεθι σε κάθε στιγμή σάν τον γενναίότερο στρατιώτη. Κι είναι πρὸς τιμὴν τοῦ δημοσιογραφικοῦ έπαγγέλματος ὅτι δὲν εὐρέθη ποτέ δημοσιογράφος νά ὀρρωδῇσῃ πρὸ τοῦ κινδύνου. Τά ἀναφερόμενα παραδείγματα εἶναι ἰσως τὰ δραματικώτερα καὶ ἡ συγκέντρωσις τους εἰς ἕνα βιβλίον θ' ἀποτελοῦσε τὴν πιὸ ἐνδιαφέρουσα καὶ τὴν πιὸ συναρπαστικὴν ἱστορίαν.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ποὺ εἶναι σποραδικῶς δημοσιευμένα θ' ἀναφέρωμε κι' ἐμείς ἐδῶ μερικά, γιατί ἀποδεικνύουν ἕναν ψυχραίμο καὶ ἀληθινά ἀνδρικό ἡρωισμό καὶ διότι διατρανώνουν ἀκόμη ὅτι ὁ δημοσιογράφος πρέπει νά εἶναι ἕνα εἶδος Ὀδυσσεύς, ἄνδρας δηλαδὴ γενναῖος καὶ ἡρωϊκός, ἀλλὰ καὶ μαζί εὐφυής καὶ παρατηρητικός.

Ἀς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸν Ρωσοϊαπωνικὸν πόλεμον τοῦ 1904.

Ἐξεβίδετο τότε στὴν Πετρούπολι, στὴν ἁγία Πετρούπολι, ὅπως ἔλεγετο, ἡ έφημερίς «Ρούσκοι Σλόβο» (Ρωσικὸς λαός), τῆς ὁποίας ὁ ἀρχισυντάκτης μόλις ἀνηγγέλθη ἡ ἔκρηξις τοῦ πολέμου ἐκάλεσε τὸν συνεργάτην της, κ. Κραϊέτσκου καὶ εἶχε μαζί του τὴν ἀκόλουθη στιχομυθία.

— Ἐχω νὰ σοῦ κάνω μία πρότασι, γιὰ τὴν ὁποία πρὶν ἀπαντήσετε οἶς παρακαλῶ νά σκεφθῇτε καλά.

— Σὰς ἀκούω.

— Θέλωμε νά στελῶμε ἕναν ἀνταποκριτὴ, ὅχι σὲ ξένους τόπους, ἀλλὰ σ' αὐτὸν τὸν ἐχθρὸ μας. Θὰ πάη στὴν Ἰαπωνία, θὰ τὴν ἐπισκεφθῇ ἀπ' ἄκρου σ' ἄκρον, θὰ ἰδῇ τί γίνεται ἐκεῖ καὶ δταν ἐπιστρέψῃ θὰ μᾶς περιγράψῃ τί εἶδε ὡς αὐτόπτης μάρτυς.

— Πολὸν ἐνδιαφέρων.

— Ἀν ἀναλαμβάνετε τὴν ἀποστολή; Ὁ Κραϊέτσκου ἐκέφθη δυὸ λεπτὰ καὶ ἀπήντησε ἀπλῶς:

— Μάλιστα, μ' εὐχαρίστησι.

— Ὅταν ὁ ἀρχισυντάκτης εἶπε δυὸ λέξεις γιὰ τοὺς κινδύνους τῆς ἀποστολῆς, ὁ συνεργάτης του τὸν παρε-

κάλεσε νὰ μιλήσουν μᾶλλον γιὰ τὰ σχέδια τοῦ ταξιδίου.

— Ἔστω! Πότε λογαριάζετε νὰ φύγετε;

— Σε μισή ὥρα θάμαι έτοιμος.

— Ἀκούστέ με, εἶπε πάλι ὁ ἀρχισυντάκτης, ποὺ ἐδίσταζε νὰ ἐκθέσῃ σὲ βέβαιο σχεδὸν θάνατο τὸν Κραϊέτσκου, ἕνα νέον μόλις τριάντα ἐτῶν, ἐκάματε τὸ γυρὸ τῆς Εὐρώπης, ἐζησάτε στὴ Σαγγάη, στὴ Σιγγαπούρη, στὸ Χαρμπίν, στὸ Μοῦκδεν, στὸ Πόρτ Ἀρθούρ... Ἰσως κανεὶς γνωστός...

— Βέβαια, τὸ ἐγγχείρημα, εἶπε ὁ Κραϊέτσκου, παρουσιάζει κινδύνους, ἔχει ὅμως καὶ θέλγητρα.

Οἱ κίνδυνοι αὐτοὶ συνίσταντο ἀπλούστατα εἰς τὸ νὰ συλληφθῇ ὡς κατὰσκοπος καὶ νὰ κρεμασθῇ, χωρὶς πολλὰς

διαδικασίας. Τὸ μόνο ποὺ παρεῖχε μερικὰς ἐλπίδας ἐπιτυχίας εἰς τὸν Κραϊέτσκου ἦτο ὅτι εἶχε ζήσει πολὺν καιρὸν μαζί με Ἀγγλους καὶ Ἀμερικανούς καὶ θὰ μπορούσε κατὰ συνέπειαν νὰ προσποιηθῇ τὸν Ἀγγλον ἢ τὸν Ἀμερικανόν.

Δυὸ ἡμέρας μετὰ τὴν συνομιλία αὐτή, στὶς 18 Σεπτεμβρίου 1904, ἔφυγε ἀπὸ τὴν Πετρούπολι στὴ Μόσχα. Μετὰ δέκα μέρες, δηλαδὴ στὶς 28 Σεπτεμβρίου ἐτληγεραφουσεν ἀπὸ τὴν Νέαν Ὑόρκη: «Ἐφθάσα, συμφοροῦμαι πρὸς δδηνίαν». Αἱ δδηνίαι αὐταὶ συνίσταντο εἰς τὴν μεταμῶρφωσίν του εἰς Ἀγγλον. Ἀλλάξε δνομα, τούτο-τητα, ρούχα καὶ τὴν 22αν Ὀκτωβρίου ἦταν στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο. Ἐκεῖ ὅμως δὲν ἦτο πλέον ὁ Ρώσος Κραϊέτσκου, ἀλλὰ ὁ σὲρ Πέρου Πάλμερ. Καὶ ἂν βρισκόταν κανεὶς περιέργος νὰ τὸν ρωτῇ τί ἐζητοῦσε στὴν Ἀμερικὴ, εἶχε πρόχειρη τὴν ἀπάντησι:

— Οἱ Πάλμερ εἶναι Ἀγγλοι, κατὰ-γονται ὅμως ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴ Πενουλθανία. Ὁ ἀδελφός μου Τζαίημς ἔχει ἐργοστάσια στὴν Πενουλθανία.

Καὶ ἂν ὁ περιέργος τηλεγραφοῦσε καὶ στὸν Τζαίημς Πάλμερ θάπαιρνε τὴν ἀπάντησι:

— Ναί, ἔχω ἕναν ἀδελφὸ Πέρου, ποὺ ταξιδεύει συχνά στὴν Ἀνατολή, δὲν ἔχω ὅμως ἀλληλογραφία μαζί του.

Μὲ ἄλλους λόγους εἶχε τακτοποιήσει τὸ ζήτημα μετὰ τὸν Τζαίημς Πάλμερ.

Καὶ ἔτσι, στὶς 25 Ὀκτωβρίου, ὁ Πέρου Πάλμερ ἔφευγε μετὰ τὸ ὑπερω-κέανειο «Κίνας», ἀπὸ τὸν Ἅγιο Φραγ-

κίσκο καὶ μετὰ δεκαοχτὼ ἡμέρες ἔφθασε στὴν παραλία τῆς Ἰαπωνίας. Κανεὶς δὲν τὸν ἀνεγνώρισε. Κατὰ τὰ συμφωνημένα μετὰ τὸν ἀρχισυντάκτη τοῦ ἐτληγεράφουσεν ἀπὸ τὴν Γιοκοχάμα στὸ Λονδίνο σ' ἕνα φίλο τῆς έφημερίδος: «Ἀπίνεντ Πάλμερ» (Ἐφθάσα Πάλμερ). Ὅπως καταλαβαίνει ὁ κανεὶς τὸ γε-γονός καὶ μόνο νὰ παίρῃ μιὰ ἐφημερίδα ρωσικὴ τηλεγράφημα ἀπὸ τὴν Ἰαπωνία ἐνῶ ἐξακολουθοῦσεν ὁ πόλε-μος δὲν ἦταν πρᾶγμα τόσο εὐκόλο.

Στὶς 17 Νοεμβρίου ἔφθασε νέον τη-λεγράφημα, ἀπὸ τὸ Τόκιο τὴ φορὰ αὐτὴ καὶ περισσότερο ἐνθαρρυντικὸ ἀ-κόμη: «Συνεχίζω, Πάλμερ», πρᾶγμα ποὺ ἐσήμαινε κατὰ τὰ συμφωνημένα ὅτι τὰ πάντα ἐπῆγαναν καλά καὶ ὅτι ὁ Πάλμερ ἐθεωρεῖτο παντοῦ ἕνας Ἀγγλος περιηγητὴς καὶ τίποτε ἄλλο. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρες ἕνα ἄλλο τηλε-γράφημα ἀπὸ τὴν Ναγκασάκι ἀνηγ-γελλε: «Συγχαρητήρια Πάλμερ». Αὐ-τὴ τὴ φορὰ ἦτο ὁ πλήρης θρίαμβος. Τὸ τηλεγράφημα ἐσήμαινε εἰς τὴν πραγματικότητα: «Ἡ ἀποστολὴ ἐ-πραγματοποιήθη ἀπ' ἄκρου εἰς ἄ-κρον». Ὁ Πάλμερ ἐπεσκέφθη κατόπιν ἄλλες πόλεις Ἰαπωνικές, παρηκολού-θησε τὰ πάντα ἐν λεπτομερείᾳ καὶ ἄ-φοδ ἔμεινε δύο μῆνες στὴν Ἰαπωνία, ἐγύρισε ἱσυχὰ καὶ χωρὶς καμμιὰ ἐ-νόχλησι στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο, στὶς 31 Δεκεμβρίου. Ἐκεῖ μόλις ἐπάτησε τὸ πόδι του στὸ ἀμερικανικὸ ἔδαφος, ἐξηφανίσθη ὁ Ἀγγλος Πάλμερ καὶ τὴ θέσι του κατέλασε ὁ ρώσος Κραϊέτ-σκου πολεμικὸς ἀπεσταλμένος τοῦ «Ρούσκοι Σλόβο», ὁ ὁποῖος ἐτληγε-ράφησε αὐθημερόν στὴν έφημερίδα του: «Ἅγιος Φραγκίσκος, 21 Δεκεμ-βρίου, διέμεινα εἰς Γιοκοχάμα, Τόκιο, Σιμονοσάκι, Ναγκασάκι, Ματσουγιά-μα, ἐφωτογράφισα τοὺς Ρώσους αἰχ-μαλώτους, ἐπεσκέφην νοσοκομεῖα, φρούρια, στρατώνες. Παρηκολούθησα συλλαλητήρια, ἔλαθα συνεντεύξεις μετὰ Ἰάπωνας βαθμοῦχους. Μεταφέρω πλῆ-θος φωτογραφιῶν. Ἐπιστρέφω εἰς Ρωσίαν. Κραϊέτσκου».

Ἐπέστρεψε, πρᾶγματι καὶ ἔτσι ἐ-τερματίσθη ἡ ἀποστολὴ αὐτή, ποὺ ἀ-πήτησεν ἡρωισμόν, ἀποφασιστικότητα καὶ εὐφυΐαν.

Ἀς τελειώσουμε, γιὰ σήμερα τοῦ-λάχιστον, μ' ἕνα ἀκόμη ἐπεισόδιον ποὺ δείχνει πόσο ἡρωισμὸ χρειάζεται ἡ ἐ-ξάσκησις τοῦ έπαγγέλματος τοῦ δη-μοσιογράφου. Ἦρως τοῦ ἐπεισοδίου εἶναι ὁ Ἀμερικανὸς Στάγχοπ, ἀπε-σταλμένος διαφόρων ἀμερικανικῶν ἐ-φημερίδων στὴν Εὐρώπη, τὴν ἐποχὴ ποὺ τὸ Ἄμβουργο τὸ ἐθέρριζε ἡ χολέ-ρα. Δὲν ἐδίστασεν ὁ ἀθεόφοδος ὅχι μόνο νὰ πάη στὸ Ἄμβουργο, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ νὰ προσβληθῇ ἀπὸ τὴν φοδερὴ ἀρρώστεια, γιὰ νὰ μπορέ-σῃ νὰ περιγράψῃ ἐκ τοῦ φυσικοῦ τί αἰσθάνεται ὁ χολεριῶν.

Εὐτυχῶς δὲν προσεβλήθη, παρὰ τὴν... λύπη τοῦ ἰδίου.

Α.

Τις λένε κλάπες.

Είναι κάτι στεφάνια φτιασμένα από δυνατές βέργες και πλεγμένα στη μέση με άλλες βέργες ή με σχοινιά. Προσαρμόζονται αυτά τα στεφάνια εις τα παπούτσια και οι άνθρωποι των όρεινότερων χωριών της Ελλάδος, έκει που τα χιόνια διατηρούνται πολλούς μήνες, κατορθώνουν και περπατούν. Ίδιως τα χρησιμοποιούν οι κυνηγοί.

Είναι το παλαιότερο είδος των χιονοπέδων. Αυτό το είδος χρησιμοποιείται και εις πολλά μέρη της Εύρωπης. Και οι Φινλανδοί μεταχειρίζονται επίσης ανάλογον είδος. Τα άλλα ξύλινα χιονοπέδια, που λέγονται σκί, δέν τα ξέρουν οι Έλληνες χωρικοί. Είναι μακρόστενα και χρησιμοποιούνται εις τας χιονοδρομίας. Και έχουμε και εις την Ελλάδα ομάδας χιονοδρόμων και γίνονται κάθε χρόνο αγώνες χιονοδρομίας με σκί εις το Βέρμιον όρος της Μακεδονίας ή εις τα Τρίκκαλα της Κορινθίας που είναι εις το όρος της Κυλλήνης. Λέγεται δέ η Κυλλήνη, κοινώς Ζήρεια και είναι το υψηλότερο βουνό της Πελοποννήσου. Έχει ύψος η Κυλλήνη 2375 μέτρα. Το Βέρμιον έχει ύψος 2060. Οι χωρικοί όμως χιονοδρόμοι ούτε έχουν ιδί αυτά τα άριστοκρατικά σκί. Αρρησιμοποιούν από πάππου προς πάππου τις κλάπες. Δεν το κάνουν για άγώνισμα. Μόνο με το μέσον αυτό μπορούν να πάνε εις το κυνήγι, ή να βγουν έξω και να αναζητήσουν ανθρώπους που έχάθησαν μέσα εις το χιόνι.

Από τα όρεινότερα χωριά της Ελλάδος είναι το Μέτσοβο της Ήπείρου. Θά ειπούμε το Μέτσοβο όμως μεγάλην καμωπολίαν. Αρρησιμοποιούν οι Μετσοβίται τις κλάπες και πηγαίνουν κυνήγι ή βγαίνουν να σώσουν ανθρώπους που έχάθησαν στα χιόνια εις τα βουνά του Ζυγού.

Όρεινότερα χωριά γεμάτα χιόνι είναι πολλά εις τον νομόν Τρικκάλων. Τα χωριά του δήμου Άργιθέας σκεπάζονται επί μήνες από χιόνι και τον χειμώνα σταματά ή συγκοινωνία. Από το καλοκαίρι προμηθεύονται οι άνθρωποι τρόφιμα, Ίδιως δέ καλαμπόκι. Γιατί στα όρεινά χωριά της Ελλάδος το ψωμί το κάνουν κυρίως από καλαμπόκι. Σιτάρι τρώγουν λιγοστό. Καλαμπόκι τρώνε και οι ποιμενικοί πληθυσμοί. Το ψωμί από καλαμπόκι, λέγεται συνήθως μπομπότα. Όταν είναι ανακατεμένο με σιτάρι ψήνεται εις τον φούρνο. Όταν είναι μόνο, ανακατεύεται το άλευρι του καλαμποκιού με νερό. Γίνεται πολύς και τον χύνουν σε ένα ταψί. Βάζουν το ταψί στην φωτιά και σε λίγο το ψωμί αυτό είναι έτοιμο. Τρώγεται δέ την ίδια ημέρα ζεστό. Και την άλλην ημέρα πάλι ψήνουν άλλο ψωμί.

Είναι ή μπομπότα το ψωμί των όρεινων χωριών που τα πίνει πολύ κρύο και χιόνι. Το καλαμπόκι θεωρείται ότι είναι θερμαντικό. Αυτή ή ιδέα επικρατεί. Μάλλον όμως το προτιμούν τα φτωχά όρεινά χωριά ως φθηνότερο. Αυτό το ξεύρει το Κράτος και φροντίζει εγκαίρως και στέλλεται εις τα όρεινά χωριά που τα αποκλείνει το χιόνι καλαμπόκι, σε φθηνή τιμή.

Για να άντεπεξέλθουν οι κάτοικοι των όρεινων χωριών κατά του κρύου και του χιονιού, αρρησιμοποιούν πολλά μάλλινα και τρίχινα στρωσίματα και ύφασματα. Η φωτιά καίει διαρκώς εις το τζάκι. Δεν σταματά ούτε ημέρα ούτε νύχτα. Εις τας πόλεις που είναι λιγώτερο κρύο, κρυώνουμε περισσότερο. Δεν έχουν όλα τα σπίτια των πόλεων θέρμανσι και στρωσίματα. Εις τα όρεινά όμως χωριά και τα πτωχότερα σπίτια είναι στρωμένα με μάλλινες εγχώριες κουβέρτες. Και τα ξύλα είναι άφθονα, και οι άνθρωποι φορούν μάλλινες μακριές κάλτσες, χονδρές μάλλινες φανέλλες, χονδρούς άμπάδες από μαλλί ή μανδύας και οι τσοπάνηδες κάπες τρίχινες. Το τρίχινο ύφασμα έχει την ιδιότητα να μη δέχεται νερό. Η βροχή γλιστράει και φεύγει. Και εις τους χωροφυλάκας των άποσπασμάτων της οπαιθρου και εις τους φρουρούς χορηγούνται πολυλάκις κάπες από τρίχα. Οι μανδύαι όμως είναι από μαλλί. Και αι σκηναι των ποιμένων είναι συνήθως από τρίχινο ύφασμα. Και εις τους όρεινους σταθμούς της χωροφυλακής και των συνόρων άπάρχουν χονδρές κάπες από τρίχα.

Άλλά το κρύο χρειάζεται πολλά δπλα για να πολεμηθί. Οι σωφέρ εις πολλά μέρη της Μακεδονίας που το κρύο είναι δυνατώτερο, φορούν μανδύας με φόδρα από δέρμα λύκου. Είναι πολύ ζεστό το δέρμα του λύκου και ή τρίχα ανθεκτική. Πολλοί κρύο κάνουν εις την Κοζάνην και εις την Φλώρινα, και είναι συνηθισμένο πράγμα αυτού να βλέπετε ανθρώπους που έχουν παλτά ή μανδύας φοδραρισμένους με δέρματα λύκων ή με δέρματα προβάτων. Παλαιότερα δέ που άπληρχαν πολλοί αγωγιάται, έχρησιμοποιούντο ακόμη περισσότερα τα δέρματα των ζώων εις τους μανδύας

και τα παλτά και πολύ άνεπτυγμένο ήτο το έπάγγελμα του γουναρά.

Έχουμε λοιπόν τα φορέματα και τα στρωσίματα για να προφυλαχθώμεν από το κρύο. Έχουμε την άφθονη φωτιά. Έχουμε και την ζεστή τροφή και τα ζεστά ποτά.

Άλλά άπάρχουν εις τα χωριά και άλλα μέσα θερμάνσεως. Ένα άδάπανο και άρχαιοτάτο μέσο είναι ή θερμότης που βγαίνει από τα ζώα.

Όπως σε μία άθουσα που είναι μαζεμένος πολλός κόσμος λιγοστεύει το κρύο, από την θερμότητα των άναπνοών, έτσι δημιουργείται μεγαλύτερα ακόμη ζέση εις τα χωρικά σπίτια από την θερμότητα των ζώων. Γιατί εις πολλά χωριά εις το ίδιο σπίτι είναι και ο σταύλος. Συνήθως εις το κάτω πάτωμα είναι ο σταύλος που βάζουν τα βόδια και τα άλογα και τα μικρότερα ζώα. Εις το έπάνω πάτωμα μένουν οι άνθρωποι. Αν το σπίτι έχη ένα πάτωμα, ένα χωρίσμα διατίθεται διά τα ζώα. Μεγάλη δέ ή ζέση που βγαίνει από τα ζώα τον χειμώνα. Είναι σαν να άπάρχη μία σόμα εις το σπίτι. Τότε βλέπετε με άλλο μάτι τα αγαθά βόδια και τα άλογα και τις κατσίκες και τα πρόβατα, που έκτός της άλλης ωφελιμότητός των προσφέρουν και την ζέση των δωρεάν.

Χρησιμοποιείται δέ και ή κόπρος των βοδιών ως καύσιμος ύλη εις πολλά μέρη της πεδινής Θεσσαλίας και εις την πεδινήν Μακεδονίαν και την Θράκην, εις τα χωριά που τα δάση είναι μακριά.

Ο χειμώνας και τα χιόνια εις τα χωριά μας δεν είναι τόσο δυσάρεστα όσον εις τας πόλεις. Γύρω δέ από το τζάκι μαζεύονται τα παιδιά και ή γιαγιά ή ο παππούς τους λένε παραμύθια, ενώ οι γυναίκες γνέθουν ή πλέκουν. Ψήνουν δέ κάστανια, καλαμπόκια, κουκιά, ρεβύθια...

Η ποίηση του χειμώνας είναι εις τα χωριά περισσότερη παρά εις τας πόλεις. Και πέφτει μόν πολύ χιόνι, εις τα όρεινά χωριά, αλλά οι άνθρωποι από το καλοκαίρι έχουν φροντίσει για όλα. Έχουν λάβει τα μέτρα των από το καλοκαίρι. Όσοι κάθονται εις τας πόλεις δεν είναι τόσο προβλεπτικοί.

Κ. Φαλτάιτς

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Όταν συνάπτης χρέος δίδεις εις άλλον το δικαίωμα να προσβάλη την έλευθερίαν σου. Αν δεν δυνηθής να πληρώσης εις την προεσμίαν θα εντρέπεις τον δανειστήν σου. Όταν θα όμιλῃς προς αυτόν θα τρέμης και θα έξευτελισθής λέγων προς αυτόν ψεύδη.

Όταν συνάπτης χρέος δεν άνυσχείς διά την πληρωμήν. Νομίζεις ότι ή ημέρα της έξοφλήσεως του χρέους δεν θα έλθῃ ποτέ. Και όμως έρχεται αυτή πολύ συντομώτερον από ό,τι φαντάζεσαι. Νομίζεις τότε ότι ο χρόνος είχε φτερά. Δι' εκείνον όστις όφείλει να πληρώσῃ κατά το Πάσχα ή σαρακοστή είναι πολύ σύντομος.

Ο ΜΕΘΩΝΗΣ ΕΡΗΤΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΔΕΥΔΩΡΟΣ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Μιά Ιστορική μονογραφία του κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΝΤΖΗ

Οι Έλληνες δεν άργησαν να τους βάλουν μαχαίρι. Τα γαταγάνια άστραψαν στον Αιγαιοανατολικό ήλιο, τα καρυοφύλλια ξαναβρόντηξαν, και οι φαρμακερές τους γλώσσες θανάτωσαν με μιάς τους αιχμαλώτους. Δεν είχε περάσει ώρα από την παράδοσι που και άρχισε κιόλας η σφαγή, που μένει αληθινή σημάδι μαύρο στην Ιστορία και που θυμίζει κάτι παρόμοιες Βυζαντινές σελίδες.

Οι Μανιότες πέσανε πάνω στους Τούρκους και τους πέρασαν πέρα για πέρα με τὰ γαταγάνια τους. Τριάντα ξεκοιλιάσε με τὸ γαταγάνι του ὁ σηματοφόρος τοῦ Μαυρομυχήλη.

Ὁ κάθε Έλληνας έπιασε τὸν Τούρκο, πὸν τὸν εἶχε ἀδικήσει, τὸν Ἀγὰ πὸν τὸν εἶχε ἀτιμώσει τὴν ἀνδρεία καὶ τὴ γυναῖκα καὶ τὸν πετοκοδό. Ὅσοι πέθαιναν ἀμείωσι, γλύτωναν. Ὅσοι λαθωνόνταν έτρεχαν ὅπως μπορούσαν γιὰ νὰ γλυτώσουν. Πῶς όμως νὰ προφυλαχτῇ κανεὶς σὲ τέτοιους ἄρες ἀπὸ τὰ ἄρματα τοῦ ὀλέθρου; Πολλοὶ ἀναγκάστηκαν τότε νὰ πέσουν στὴ θάλασσα. Ἄλλα καὶ μέσα σ' αὐτὴν τὰ βόλια τῶν Ἑλλήνων τοὺς κυνηγῶσαν. Οἱ γυναῖκες φώναζαν, γύρευαν ἔλεος.

— Ἀλλάξ ἱτασοῦν, ἀτίμητες μανί.
Κανέναν όμως δὲν τις ἀκούγε. Καμία ψυχὴ δὲν λύγιζε, καὶ κανένα μάτι δὲν ἐκκρούε. Σὰν ἔδωκαν τότε κι' αὐτὲς τὴ σκληράδα, κλείνανε τὰ μάτια καὶ πέρασαν στὴ θάλασσα, κρατώντας σφιχτὰ στὴν ἀγκυλιά τὰ παιδιὰ τους.

Ὅλοι εἶχαν παραφρονήσει καὶ κανέναν δὲν ἤφερε τί ἔκανε. Στὸ ἐγκεφαλικὸ αὐτὸ θόλωμα πολλοὶ πίαναν τὰ παιδιὰ τους καὶ τὰ χτυποῦσαν δυνατὰ ἀπάνω στὶς πέτρες γιὰ νὰ πεθάνουν μιά ὥρα ἀρχιτέρα καὶ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὰ μαρτύρια. Γῆς καὶ θάλασσα εἶχαν κοκκινίσει ἀπὸ τὸ ἀφθονο αἷμα, μὰς διηγείται ὁ ἀκριβοδικαὸς Φραντζής.

Πάνου σ' αὐτὲς τίς φρικαστικές στιγμὲς ὁ Παπαδεύδωρος ἔτρεξε στὸ Κάστρο γιὰ νὰ βρῇ τὸν Μεθώνη. Τόπος βιαστικά τὰ θλιβέρα καὶ μακάβρια νῆα.

Κέρωσε ὁ Δεσπότης. Πάγωσε τὸ αἷμα του, σταμάτησε ἡ καρδιά του. Τίποτα δὲν ἔδωκε. Τίποτα δὲν ἀκούγε. Στὴ θέσι αὐτῇ ἔμεινε ἀκετὰ δευτερόλεπτα. Μετὰ συνέλαβε κάπως καὶ ἔτρεξε κατὰ τὸ μέρος πὸν ἀκούγονταν ντουφεκιές καὶ κλάματα. Ἀπὸ ψηλὰ φώναξε: «Ἀβέρφια γιὰ τὸ Θεό! Σταματᾶτε τίς σφαγές! Μὴ ντροπιάζετε τὴ Χώρα μας. Μὴ λερώνετε τὸν ἐλόγημένο μας ἀγῶνα».

Πολλοὶ στὸ ἀκουσμά τῆς φωνῆς τοῦ Δεσπότη σταμάτησαν. Μὰ καὶ πολλοὶ ἐξακολουθῶσαν. Πηλαλόνταν ἔφτασε στὸ μέρος πὸν γίνονταν οἱ σφαγές. Ἐπὶ πᾶς κ' ἔναν, πὸν σημάδιε νὰ ρίξῃ σὰ μὴν τρικυκάλια, πὸν ἔσφιγγε στὴν ἀγκυλιά τὸ σπλόγιο τῆς. Τὸν ἄρπαξε ἀπὸ τὸ σῆκιο καὶ τὸν ἔφερε σθεῖρα σὰν κοκορόπουλο.

Στὸ λεφτὸ διαδόθηκε ὁ ἐρχομὸς τοῦ Δεσπότη κι' ἡ ὄργη του.

Ἐτρέξαν ὅλοι καὶ σὰ λαγοὶ κρουθήκανε δῶδε καὶ κείθε, γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὸ ὄργισμένο του βλέμμα.

Ἡ γῆς όμως τώρα ἦτανε πτωματοπαρμένη. Ἀνοιγμένα κεφάλια, σκορπισμένα μυαλά, χέρια σπασμένα καὶ πόδια κομμένα. Ὁ Μεθώνης δὲν φανταζότανε ποτὲ δεῖ θάβλεπε μετὰ τὰ μάτια του τέτοιες φριχτές εἰκόνες.

Δὲν εἶχε χαρὴ σὰν ἀρχηγὸς τὸ πέσιμο τοῦ Νιόκαστρου, ποῖπεισε τόσο γρήγορα καὶ διατρήθηκε τόσο σφιχτὰ ἡ πολιορκία του, πράγμα πὸν δὲ συνέθηκε μὲ ἄλλα Κάστρα, καὶ νὰ τώρα τὸ λέρωμα τῶν ἀγώνων, τὸ μαῦρο συντρίφεια στὴν ἱστορία.

Νόμισε κινήτῃ στὴ στιγμή πὸς ἀνοίξαν οἱ οὐρανοὶ. Καὶ πὸς σίστησαν στὰ θυδ. Κι' ἀκόμα πὸς ξεσπῶσε ὁ ἰσὸς ὁ Θεός. Κι' ἔλεγε, ὅλο ἔλεγε. Καὶ κοινοῦσε τὸ χέρι του σὰν πυρῶμένο σπαθὶ πάνω κάτω.

Δὲν εἶχε ἡ μορφή του τώρα κινήτῃ τὴ θεϊκὴ γλῶσσα. Φαινότανε ἀργυριένος, πολὺ ὀργισμένος. Καὶ ζύγωνε πρὸς τὴ γῆ, ὅλο καὶ ζύγωνε. Σαστισμένα κύτταγε ὁ Δεσπότης τὸ δράμα. Εἶχε δεθῇ ἡ γλῶσσα του, εἶχε σήσει ἡ λαλιά του. Βουδὸς νόμιζε πὸς ἦτοσε καὶ σὰ φάντασμα νόμιζε πὸς ἦτοσε. Ἐνα φάντασμα πὸν τὸ βαραινουν χίλιες δυὸ ἀμαρτίες καὶ πὸν δὲ βροῖκε γαλήνη πούθεν. Πῶς γυρίζει ἀδιάσπαστα στὶς σκοτεινὲς νύχτες, τίς νύχτες πὸν δὲν ἔχουνε ἀστέρια καὶ φεγγάρι.

Ἄξαφνα ἀπὸ τὴ θάλασσα ἀκούστηκε μιά φωνή. Ἦταν ἡ φωνὴ πὸν τὸν ἔφερε στὰ σφυκαλά του. Γυναίκες λαθωνόντες γύρευαν βοήθεια.

Ἐβγαλε τὰ παπούτσια του, πέταξε τὰ ράσα του καὶ ρίχτηκε μὲ μιάς στὸ πῆλαγος. Τράβηξε μιά γυναῖκα. Τὸ παιδάκι τῆς μόλις τόχαν ἀρπάξει ἀπὸ τὴν ἀγκυλιά τῆς τὰ κύματα καὶ τὸ εἶχαν κάνει παιχνίδι. Τόπιασε καὶ κείνο καὶ τὸβγαλε στὴ στεριά.

Μιά ὥρα σωστὴ πάλαψε μετὰ τὰ κύματα, ἔσωσε πολλοὺς λαθωνόντες καὶ μετὰ σπορῇ τοὺς ἀπῆλθε στὰ χεῖλιά τῆς θάλασσας. Τοὺς πρόσφερε κάθε βοήθεια. Τοὺς νεκροὺς τοὺς ἔκλαψε. Ἀπειρά δάκρυα χυθῆκανε ἀπὸ τὰ μάτια του, πὸν μοιάζανε σὰν ἀστέριτες βροσιές.

Μετὰ θέλησε νὰ βρῇ τὸν ὀπείθου. Ἐκανε ἀνακρίσεις. Κάλεσε τοὺς ἀρχηγούς. Κάλεσε τοὺς στρατιώτες. Κανέναν όμως δὲν παραδεχότανε ἐνοχῇ. Ὅλοι σηκώνανε τοὺς ὤμους.

Καὶ ἡ φράσις: Δὲν εἰμαι ἐγώ! προφερότανε ἀπ' ὅλα τὰ στόματα.

Πεισματικὰ ρώτησε τότε ὁ Μεθώνης. Καὶ κείνῃ ἀπαντήσανε τότε μετὰ μιά φωνή: — Τὸ μῖσος, τὸ μεγάλο μῖσος, πὸν τόσο χρόνια μὰς χωρίζει!

Ὁ Δεσπότης δαγκώθηκε σὰν ἀκούσε τοῦτο τὸ λόγο τὸ φαρμακερὸ.

— Ἀχ! ψιθύρισε. Γιατὶ αὐτὸ τὸ μῖσος νὰ χωρίζῃ ἔτσι τοὺς ἀνθρώπους; Γιατὶ; Γιατὶ; Στρατιώτες καὶ καπετανοὶ παρακολούθησαν τὴν ἀγωνία του. Ἡ μετάνοια εἶχε ἀρχίσει νὰ τοὺς κυριεύῃ.

— Δὲ εἶπαίμε ξανάπαν ὅλοι σὲ τόνο πῶς μαλακό. Μὰς εἶπαν σκλάβους. Μὰς βύρισαν. Μὰς ἐξασογάρισαν τίς πληγές. Δὲν μποροῖσαμε νὰ κρατηθοῦμε. Πέσαμε πάνω τους καὶ γίνηκε μέσα σὲ λίγη ὥρα τὸ κακό. Τόσα χρόνια μὰς δέριναν, μὰς βρίζανε καὶ μὰς ἀτιμάζανε μπουστὸ στὰ μάτια μας. Δὲν δεχτήκαμε νὰ μὰς βρῖσουν καὶ τώρα πὸν εἰμαστε νικητές.

Καὶ γονατίζοντας τὸ γυρέφανε ὅλοι μετὰ τὴν καρδιά τους συγχώρεσι. Ὁ Δεσπότης τοὺς κυτάεζε. Εἶδε δολοφονετὴν στὰ μούτρα τους τὴν εἰκόνα τῆς μεταμέλειας καὶ τῆς συντριβῆς. Μουρμούρισε μερικά λόγια, πὸν δὲν ἔμπροσθε νὰ τ' ἀκούσῃ κανεὶς. Καὶ μετὰ γονατίζοντας καὶ κείνους, ἔστρεψε κατὰ τὸν τὸν ὁρατὸν τὸ πρόσωπό του.

Οἱ πολεμιστὰὶ σηκώθηκαν κι' ἀρχισαν νὰ φεύγουν ἀπὸ κοντὰ του. Ἡ στιγμή τοὺς φάνηκε ἱερή. Ὁ Δεσπότης ἔμεινε μετὰ τὸ Θεό. Κείνῃ ἔτρεπε νὰ φύγουν, νὰ χαθοῦν. Τὰ αἶμα ἀκόμα ἀγνίζαν. Φανερώνανε τοὺς φόνους. Τὰ πτώματα τοὺς φανήκανε πὸς ἀναδέονταν, πὸς εἶχανε τόξα φωνῇ καὶ τοὺς καταριώντανε. Μπορεῖ ποτὲ κανεὶς μετὰ τέτοια ἀμαρτήματα νὰ στέκεται δίπλα σὲ ἕνα ἀνθρώπο πὸν μιλᾷ μετὰ τὸ Θεό;

Ἡ σφαγὴ τῶν αιχμαλώτων σχολιάστηκε. Καὶ πολλοὶ, δίχως νὰ πολυσκεφτοῦν, ἔφριξαν τὴν εὐθύνη στὶς πλάτες τοῦ Μεθώνη. Αὐτὸ ἦτανε ἄρκετὸ γιὰ νὰ τοῦ χαρίσῃ τὸν ἡθικὸ θάνατο. Αὐτός, ἕνας Δεσπότης, νὰ δονομάζεται δολοφόνος!

Ὁ Ἀμβρόσιος Φραντζής, πὸν σὲ δικὴ του πρωτοβουλία ἀφελείται καὶ τὸ κάψιμο τῶν πτωμάτων πὸν θὰ χολέριζαν τὸν τόπο, παρῶστες πὸς εἶχαν τὰ γεγονότα, δέλωσε ὅσο μπόρεσε τὴ συκοφαντία. Πολλοὶ πεισιότηκαν. Μὰ κείνῃ, πὸν πρόγραμμά τους ἔχουνε νὰ μαυρίζουν σελίδες καὶ νὰ σκεπάζουν ἥρωες ξεριάνανε ἀδιάσπαστα κατηγορίες. Ἀνακατέψαν κι' ἄλλους ἀρχηγούς πὸν τόσα ἥρωικά καὶ ἀνυπερέβουλα πολέμησαν κεί κάτω.

Γιατὶ οἱ πολιορκητές τοῦ Νιόκαστρου δὲν ἤθρηνε πλιότακα, δὲν ἤθρηνε τοιφήλεια, οὔτε ἐξαρητικά ἀξιώματα. Κι' ἔς εἶχανε κερδίσει ἕνα τόσο σπουδαῖο κάστρο.

Μετὰ ἀπ' αὐτὰ, κλειστήκε ὁ Μεθώνης στὴ Μητρόπολι του. Ἀδίκαι ἀγωνίζονταν οἱ δικοὶ του νὰ τὸν τινάξουν καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσουν νὰ ἡγηθῇ καὶ πάλιν τῶν ἡρωϊκῶν του πολεμιστῶν. Μὰ κείνους ἀπὸ τὴ μέρα κείνη δὲν ἀνεμείχθηκε πούθεν. Συχάθηκε τὸς ἀνθρώπους πὸν κάνανε τοὺς πολέμους. Τώρα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ, θυμότανε ἐκείνα τὰ σοφὰ καὶ καλοζυγισμένα λόγια τοῦ Παζωραίου. Κεῖνο τὸ «Ἐρήνη ὀμνύ» τούρχονταν πάντα στὸ νοῦ καὶ τοῦ τριέλιζε νύχτα μέρα τὴ σκέψι. Ἀχ ἔλεγε. Γιατὶ ἔτσι ἀδίκαι νὰ σκοτώνονται οἱ ἀνθρώποι! Γιατὶ ὁ ἕνας νὰ παίρνῃ τὴν εὐτυχία τοῦ ἄλλου, καὶ γιατὶ νὰ μὴ ζοῦνε ἀγαπημένοι δίχως ξεσινιές, δίχως κακίες καὶ μίσῃ! Ἐνας Θεὸς τοὺς ἔπλασε. Ἐνας ἥλιος τοὺς φωτᾷ. Κι' ὅλοι ζοῦνε κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια στέγη.

Τοῦτα τὰ θεωρήματα πίστευε μετὰ τὴν σφαγὴ καὶ πέρασε μ' αὐτὰ κάμποσα χρόνια.

ΤΟ ΦΤΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΙΜΠΡΑΗΜ

Οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι, πὸν ἐμεσολάδησαν ἀπὸ τὸ 22 μέχρι τὸ 23, εἶχαν σὸ ἐξωτερικὸ τὸν ἀντίχτυπο τους. Οἱ ἔζινε ἐφημερίδες σχολιάσανε εἰρωνικά τὰ γεγονότα, καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ πιστοὶ φίλοι τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας διέδιδαν παντοῦ πὸς οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι λαὸς πὸν μπορεῖ νὰ ζῇσῃ χωρὶς κηδεμονία. Νὰ κυβερνηθῇ μόνος του. Νὰ δημιουργήσῃ πολιτισμὸ καὶ νὰ ρθῇ στὴν ἴδια μοῖρα μετὰ ἄλλα κράτη.

Ἡ κίνησι αὐτὴ ἔδωκε θάρρος στὸ Σουλτάνο. Καὶ ἀποφασίσε νὰ τὴν ἐκμεταλλετῇ καὶ ὀδοβολώσῃ ἔναντὶ τοὺς ἀντάρτες Ἕλληνες. Θὰ ἔκανε τώρα μιά καινούργια ἐκστρατεία. Καὶ κ' ἦναι του διατάγμα διδάσκει τὸν Μεχμέτ Ἀλῆ τὴν Αἰγύπτου νὰ ἐκστρατεύσῃ γιὰ τὸν Μωριά μετὰ τίς ἰσχυρότερες δυνάμεις του.

Οἱ Αἰγύπτιοι βρισκόντανε σὲ βεβία. Τὰ Ἑλληνικά καταθώματα τοὺς εἶχαν φοβίσει. Τὸ τραγικὸ τέλος τῶσαν καὶ τῶσαν στρατηγῶν τοὺς ἐτρόμαξε. Ἐνας Ἀράμης, ἕνας Κεχαγιά μπέης, ἕνας Μαχμούτ καὶ ἕνας Χουροῦτ καὶ νὰ μὴ μπορέσουν νὰ κάνουν τίποτα τὸ σοβαρὸ διὰ τὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία. Ἀλλὰ τὸ φιλόδοξο παιδί τοῦ Μεχμέτ, ὁ Ἰμπραήμ, ἤθελε νὰ δημιουργήσῃ ἱστορία. Καὶ προπαγάνδιζε τὴν ἐκστρατεία. Τὸ δινότανε τώρα μιά μεγάλη εὐκαιρία. Σπάνια δίνοντε τέτοιες σπουδὲς ἀνθρώπους. Σκέφτηκε πὸς μποροῦσε μ' αὐτὴ νὰ ἐπιέλθῃ σὲ μιά δακρυερὴ χώρα, πὸν ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ καὶ τελειώνει στὴ δύσι.

Κεῖνο πὸν ὅλοι Πασάδες δὲ ὑπόρσαν νὰ τὸ φέρουν σὲ πέρας, θὰ τὸ κατάρωνε αὐτός. Γιὰ μιά ἀκόμα φορὰ θὰ ὀδοβολώνε αὐτὸς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ μυαλὸ τοῦ Ἰμπραήμ πέταξε πῶς, σὲ παλαιοὺς ἱστορικοὺς χρόνους. Θυμῆθηκε τίς ἄλλες ἐκστρατείες τῶν στρατηγῶν τῆς Ἀνατολῆς. Θὰ γινότανε τώρα κι' αὐτός ἕνας Ξέρξης. Ἀλλὰ μετὰ περισσότερες ἐπιτυχίες ἀπὸ κείνους. Γι' αὐτὸν τὸ νικαρὸ στρατηγὸν δὲν ἦτανε δυνατό νὰ ὀδεύσῃ στρατηγὸν σὰν τὸ Μιλτιάδην καὶ ναυαρχὸν σὰν τὸ Θερμοκλή. Θὰ τοὺς ταπεινῶνε ὅλους, αὐτὸς ὁ τολμηρὸς καὶ θερμὸς Αἰγύπτιος. Θὰ τοὺς συντριβῇ. Θὰ τοὺς ἔκανε σκόνη, ψιλὴ σκόνη πὸν νὰ διαλυθῇ στὸ ἄκπειρο καὶ νὰ μὴ μπορῇ ποτὲ πιά νὰ ἐαναγίγῃ σῶμα.

Μετὰ δραστηριότητα ἔτοιμασε νὰ χρειαζόμενα γιὰ τὴν ἐκστρατεία. Μίσθωσε πλοία γιὰ

457

λη τὸ κεφάλι του ἔβω στὴν ἀπλωσιά. Γιά νά μὴν ἔχουν νά γελάσουν τὴν πείνα τους, οὔτε κι' αὐτὰ τὰ καημένα τὰ χαιδάνια, ποὺ δὲν ἔχουν βλαβερά κανένα!

Βρέξε, θεέ μου, μιά βροχή.
μια βροχή βασιλική.
Νά γενοῦν τὰ στάρια μας.
καὶ τὰ παρασπόρια (*) μας...

Τραγουδοῦσε ὅπου σταματοῦσε. Καὶ τὸ νερὸ ποὺ ζητοῦσε νά πέσῃ ἀπὸ ψηλά, ὅπου τὸρριχναν ἀπάνω της, καλοῦσουλ, μὲ τοὺς γκουδάδες, ἡ κάθε μιά γειτόνισσα, γιὰ τὸ καλὸ. Οἱ πρασινοῦδες ποδῶναν τὸ νιὸ κορμάκι της ἑσταζαν σὰ νάχαν βροχή καὶ γυάλιζαν στὸν ἥλιο ποὺ πάσκιζε νὰ τίς στεγνώσῃ ἀπάνω της... Κι' αὐτὴ, περπατοῦσε ἀκόμα, γιὰ νά μὴν ἀφήσῃ καμμιά πόρτα. Γέλοῦσε, μουσκεμένη ὀλόκληρη, τινάζονταν τὸ πράσινο ρούχο της, σὰν ἓνα πουλάκι ποὺ βγαίνει ἀπ' τὸ νερὸ κι' ἰσιάζει τὰ βρεμένα φτερά του.

Τὴν ἴδια νύχτα γύρισε στὸ σπίτι της, μὲ τίς τσέτες γιομάτες ἀπὸ χαρτζιλίκι!... "Ἄλλη χαρὰ αὕτη, ποῦκατε νὰ μὴ μπορῇ νά μῶσῃ τὸ αὐσλὸ της!... Ἀγόρασε ζαχαρωτά, κάτι κόκκινα χαριτωμένα κοκοράκια, στηριγμένα στὸνα τους ξύλινο πόδι μ' ἓνα ἔφος σκεπτικὸ, κοιτάζοντας τὴν τάβλα τοῦ ζαχαρτζή, γιὰ νά τὰ δώσῃ στὰ μικρά της ἀδερφάκια, νά παίξουν λιγάκι, κι' ὕστερα νά τὰ ὀκτώσουν μὲ τὰ δονάκια τους! Γιὰ τὸν πατέρα της πῆρε ἓνα κομπολόι, μὲ μαῦρες μεγάλες χάντρες, ἀπὸ κείνα ποὺ φκάνουν οἱ φυλακισμένοι γιὰ νὰ περάσουν τὴν ὥρα τους καὶ νὰ βγάλουν κι' αὐτοὶ κάτι. Καὶ γιὰ τὴν ἀγαπημένη βάρβα της, ποῦχε γίνει σὰν ἓνα κουθεράκι ἀπὸ νῆμα ἀσπρο, εἶχε καὶ γι' αὐτὴ μιά μικρούτσι, καὶ ἀπὸ μαῦρο ξύλο γυαλιστερὴ ταμπάκισ, γιομάτη ταμπάκο.

Μιλοῦσε, μιλοῦσε γρηγορὰ, χωρὶς τελειωμό, σὰν ἓνα χελιδονάκι, σὰ νὰ φοβοῦνται μήπως τῆς ξεφύγῃ ἡ εὐτυχία ποῦνοιθε μέσα της, καὶ βιαζόταν νὰ τὴν ἀπολύσῃ ὡς τὴν τελευταία τουαλί. Ἀναγερνε τὸ κάθε σπῆτι ποὺ τῆς εἶχε δώσει τὸ περισσότερο καὶ τῆς εἶχε ρίξει ἀπάνω της τὸ περισσότερο νερὸ. Κι' ἡ φωνὴ της βράχναζε ὅσο μιλοῦσε. Ἡ ὕγρασις ποῦχε μᾶθῃ μέσα στὴ σάρκα της ἐπίδουλα, τῆς εἶχε πιάσει ὅλο τὸ κορμί της, τὴν ἐσφίγγε τώρα σὰν ἓνα φίδι τεράστιο καὶ πολεμοῦσε νὰ τὴν πνίξῃ.

Κι' αὐτὴ, ἀρρωστη ἀκόμα, γελοῦσε μέσα στὸ ποραμίλημά της. "Ἐβλεπε τὸ νερὸ ποῦπεφτε ἀπάνω της σὰ μιά βροχή βασιλική ποὺ τὴ δρόσιζε.

— Νά! πατέρα, βροχή! βροχή! Ἔγινε μούσκεμα.

Ἔτρεμε τώρα, μιά κρύθοντας τὰ χέρια της κάτω ἀπ' τὴν κουβέρτα καὶ μιά σφουγγίζοντας μ' αὐτὰ τὰ μαλλιά της, ποὺ πάσκιζε νὰ τὰ ἰσιάζῃ τραβώντας τα ἀπ' τίς ἀκρίες.

Ἦστερα τινάζοντας ἀπάνω της, ἀπὸ μιά

ξαφνικὰ δύναμι, ποὺ τὴ συνέπαιρνε στὰ γερά της χέρια, γιὰ νὰ τὴν ἀφήσῃ σὲ λίγο. Σήκωνε τὰ γυμνά της μπράτσα — ὡς τίς ἀμασχάλες — ψηλά ἀπ' τὸ κεφάλι της, σὲ μιά κινήσι ρυθμικά, σὰ νὰ λίχνιζε στάρι, σὲ μιά σῆτα μεγάλη, καθαρίζοντάς το ἀπὸ τ' ἀχυρά! Κλειοῦσε τὰ μάτια της μηχανικά, σὰ νάτανε μπροστὰ σ' ἓνα ἀνεξοστρόφιλο, ποὺ ἀνοίγει τὴν ἀγκαλιά του γιὰ νὰ τὴν ἀρπάξῃ ξαφνικά. Ὑστερα τάρριχνε κάτω, στὴν ἴδια τὴ γραμμὴ ποῦπαιρνε τὸ μακρὸ λεπτὸ κορμί της, ἐσπλωμένο, ἔτσι, σὰν ἓνα ἀμυχο πρᾶμα.

— Ν' ἀφήσῃς λίγα γιὰ τίς φτωχὲς σταχολογίστρες, ποὺ θὰ περάσουν, νὰ πάρουν κι' αὐτὲς τὸ μερδικὸ τους. Θυμάσαι ἐκείνη τὴ γριά, ποὺ δὲν εἶχε οὐτ' ἓνα σπειρὶ σιτάρι στὸ τσουελάκι της; Ἐκλαιγε ἡ κακομοίρα, σὰ νάχε μὴν τὸ χωράφι της καὶ τὸ δέριονε θειοσμένο ἀπὸ τοὺς ξένους! Ἡμὰ μὴ χορτάσουν ψωμί! Ὅπως δὲ βρῆκα κι' ἐγώ, νὰ μὴν ἀπαντήσουν κι' αὐτοὶ στὸν ἄλλο θέρο τους! Ἐλεγε κάθε τόσο μουρμουρίζοντας. Κι' ἐγὼ πῆρα ἓνα δεμάτι ἑτοιμο, ἀπ' τὸ σωρὸ κι' ὅλας, καὶ τῆς δόδωσα νὰ τῆς βουλλώσω τὸ στόμα, τῆς καταρίστρα! Κι' ἐσὺ μὲ μάλωνες γι' αὐτὸ, ποῦδινὰ στὴ φτωχολογιά!

Σὲ λίγο ἡ σκέψις της, σὰ νάτανε λαγαριομένη, ἔμπαινε στὸ δρόμο πάλι μὲ κόπο, τρέχοντας πίσω ἀπ' τὴν ἴδια ἴδια ποὺ τὴ βασάνιζε πρωτύτερα! Κι' ἔλεγε μ' ἓνα τόνο ἀλλοιωτικό, σηκώνοντας τὴ φωνὴ της, σὰ νὰ μάλωνε μὲ τὴ σκληρὰ τοῦ πατέρα της!

— Νά! τώρα κοιτάξτε! Δὲν εἶδ' ἀνθρώπο οὔτε καὶ γιὰ μᾶς τὴ χρονιά αὕτη! Οὐτ' ἓνα σπειρὶ γιὰ σημάδι! Καὶ θὰ πέσῃ ἡ πείνα καὶ τὸ θανατικό, νὰ μᾶς ἐξαπατῶσῃ ὅλους! Νὰ μὴν ἀφήσῃ κανένα, θὰ φαγωθοῦμε ἀναμεταξὺ μας, σὰν πεινασμένοι λύκοι!

Τὰ λόγια αὐτὰ τῆς ἀρρωστης ἔκαναν νὰ τρομάξουν τοὺς ἀνθρώπους ποδοῖαν μαζωμένοι στὴν ὄγρη παλαμισμένη κάμαρα, τὴ στρωμένη μὲ μιά ψάθα. Τὴν τραβοῦσαν ἀνήσυχια μὲ τὰ πόδια τους, ποὺ ἔκαναν ἔτσι νὰ πετάγουνται τὰ βότσαλα τοῦ βάλτου ἀπ' τὴν ἀράδα ποὺ τάχαν οἱ ἴδιοι βάλει, πλέκοντάς τὴν μὲ τὰ χέρια τους στὰ μεγάλα νυχτέρια τοῦ χειμῶνα! Καὶ βούλλωναν μὲ τὴν παλάμη τους τ' αὐτιά τους, νὰ μὴν τ' ἀκούσουν τώρα, σὰ μιά βαρεὶά βλαστήμια. Κλειοῦσαν τὰ μάτια ἀπὸ φόβο, νὰ μὴν ἀντικρῶσουν τὸ σκελετωμένο φάντασμα τῆς Πείνας, ποὺ σεργιανάει ὄξω, στὸν ξεραμένο κάμπο, κι' ὕστερα ἔρχεται τρεχάτο, μὲ τὰ σφίγμένα καλαμένα πόδια του καὶ τὰ κολλημένα στὸ καυκὸ καλο μαλλιά του, νὰ βρασκελίσῃ σὰ νοικοκύρης τὰ ρημαγμένα κατώφλια της... Καὶ νὰ κοιτᾷ ἓνα — ἓνα τὰ μεγάλα κοφινὰ τους, ποὺ φτάνουν ὡς ἀπάνω, νὰ βρῇ κανένα σκουληκισμένο σπειρὶ σιτάρι, γιὰ νὰ τὸ μῶσῃ στὸν τουρβᾶ του, σὰν ἓνας πεινασμένος ζητιάνος! Κι' ἔπειτα, χαρούμενο, νὰ χτυπᾷ τὰ σκελετωμένα ξεκλιδιά του μ' ἓνα γέλιο σαρκαστικό.

Ἀλλὰ ἡ Βερθερίτσα, σὰ νὰ τοὺς λυπήθηκε τὴ φορὰ αὕτη, σὲ μιά κρίσι τοῦ πυρετοῦ, ποὺ τὴν πετοῦσε μὲ μῆδες στὰ μεσοῦράνα, φώναζε τώρα δείχνοντας μὲ τὸ χέρι της σ' ἓνα σημάδι μακρινὸ, ποὺ χανόνταν στὸν κάμπο.

Τὴ μέρα ἐκείνη εἶχε φύγει νωρίς, μὲ τῶλα κορίτσια τοῦ χωριοῦ της... Γυρνοῦσε ὡς τὸ βράδι ἀκόμα τὸ κάθε σπῆτι, ποὺ τὸ ἤλερε σὰν τὸ δικό της. Κι' ἂν τὴν ἀντάνιωνε κανένας στὸ δρόμο, δὲν θὰ τὴ γνῶριζε, καθὼς ἦταν σκεπασμένη ὡς τὸ λαιμὸ μὲ μιά ζώνη ἀπὸ πολυτρίχια κι' ἀγριόχορτα, ποῦπεφταν ἀπάνω της, σὰν ἓνα πράσινο, ἐξωτικό φῶρισμα. Ζητοῦσε κι' αὐτὴ ἀπ' τὸ θεὸ νὰ στείλῃ τὴν εὐεργετικὰ βροχὴ του, νὰ μουσκεῖ καὶ νὰ λυώσῃ τὸ ξεραμένο χῶμα, ποῦχε σὰν πέτρα γίνει στὸ λιопύρι ἐκείνο, καὶ νὰ ποτίσῃ τὰ καημένα τὰ στάχυα, ποῦχαν κιόλας κίτριναίσει, προτοῦ μετώσουν.

Βερθερίτσα πορπατεῖ,
τὸ θεὸ παρακαλεῖ...

Οἱ ἄλλοι, οἱ δικοί της, τὸν παρακαλοῦσαν κι' αὐτοὶ, ἔβω στὸ μαρμαμένο κάμπο, γοιτισμένοι, μὲ τίς εἰκόνας τῆς ἐκκλησιᾶς μπροστὰ τους καὶ τὰ χρυσοκεντημένα λάβαρα, σκυμμένα, κι' αὐτὰ, σὰν ἀπὸ λύπη. Τὰ παιδαρίλια τοῦ χωριοῦ φώναζαν ὅλα μαζί, μὲ μιά κλαφάρικη φωνὴ κάθε ποὺ ὁ παπὰς τελείωνε μὴν εὐχή: «Κύριε ἐλέησον», Ὑστερα ἀκούγονταν, ἀνακατεμένα, κομμένα, κλάματα ἀπὸ γέρους καὶ γυναῖκες, ποὺ φοβοῦνταν τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Γιὰ ν' ἀφήσουν σὲ λίγο νὰ σηκωθῇ ἡ προσυχὴ τους, σὰ νάβγαινε ἀπὸνα στόμα, στὸν ἀνοιχτὸν ἐκεῖνο τόπο, ποῦτριζε ἀπ' τὴν ξεραλίδα. Ἀλλὰ ἡ Βερθερίτσα (*) ἦταν ἀκόμα πιὸ ἀγνή κι' ἡ δικιά της ἡ φωνὴ θὰ μποροῦσε νὰ φτάσῃ ἰσομ' ἐκεῖ ἀπάνω, στὸν οὐρανὸ, ποὺ λαμπεκοτοῦσε, μὲ τὸ ἀνοιχτογάλαζο χρώμα του, τὸ ἴδιο πάντα τόσοον καρὸ τώρα, ποὺ δὲν τὸν ἴσκιωνε κανένα σύγγεφο. Πετοῦσε κι' αὐτὰς, θάλεγε, μιά σκόνη διάφανη, ἀπὸ φωτιά ἀναλυτὴ, ποὺ πλανιόταν στὸν θουχο ἀέρα, σκέπαζε τὴ γῆς ὅλη, κι' ἔκαινε ὡς τὴν τρούφαντὴ ρίζα του τὸ κάθε χορταράκι, ποὺ θὰ κοτοῦσε νὰ βγα-

(*) Βερθερίτσα, λέξι αλαϊκὴ ποὺ σημαίνει βροχὴ. Ἀπ' αὐτοῦ πῆρε τ' ὄνομα κι' ἡ χωριατοπούλα, ποὺ βγαίνει στίς μεγάλες ἀναερχοῖες τοῦ καλοκαιριοῦ, ντυμένη μὲ φυλλωσιές, σὰ μιά Ἀμωδρόδα, γιὰ νὰ παρακαλέσῃ κι' αὐτὴ γιὰ τὴ βροχὴ.

(**) Παρασπόρια, χωράφια τῶν φτωχῶν κολλήγων, ποὺ δὲν ἔχουν ξευγάρι. Γι' αὐτὸ συγχαίρουν τοὺς ἀναλαμβάνοντες αὐτοὶ νὰ τὰ ὀργώσουν γιὰ φυχὸς τους, τίς Κυριακὰς καὶ τίς γιορτὰδες, ποὺ δὲν ἔχουν δουλειά.

(Σημ. τοῦ Συγγραφέα)

— Καταπράσινα τὰ στάχυα, καταπράσινα! Πότε κιάλας μεγάλωσαν, πατέρα!

Κοιτούσε μ' ένα βλέμμα θαμπό, σά νά-ελεπε πίσω από μιά γκρίζα γάζα... Και θαύμαζε κι' αυτή, και δέν πίστευε τὰ μάτια της τὰ ίδια γιὰ τὸ πράσινο αὐτὸ θαύμα... Σάπασε ξαφνικά, φάχοντας νά βρῇ κάτι μέσα της, πού ὡς τὰ τότες εἶχε ξεχάσει κιάλας, νά τὸ ζητήσῃ... Κι' ὅποτε, γυρίζοντας πρὸς τὸ γέρο-πατέρα της, πού στεκόνταν ἐκεῖ κοντά της, βουβός, μὲ σταυρωμένα χέρια, ἀκίνητος, τοῦλεγε μ' ἕνα ὄφος ἐμπιστευτικό, πού-χε κάτι σάν παρακλησι.

— Θάρρῃς νά μοῦ πῆς, πατέρα, δέν εἶναι ἔτσι;... Πότε θά μῆς νά θερίσῃς!... Μο-νάχος σου τὸ χρόνο αὐτό!... Ἐγὼ πιά δέν μπορῶ!...

Κι' ἔρριχνε τὰ χέρια της μὲ κούρασι στὸ πλάι της, γιὰ νά ξαναρχίσῃ σὲ λίγο.

— Θά μοῦ δώσης τὸ λόγο σου! Μὴν ξεχά-σῃς!... Ἡ ψυχὴ μου θ' ἀγαλλίσῃ ἐκεῖ που θά βρίσκεται ψηλά! Θά ναι πάντα στὸ πλευ-ρό σου, στὴν κάθε σὺλακιὰ πού θά μπαίνης μὲ τὸ δρεπάνι στὰ χέρια!... Θά κελιάδῃ κοντά σου, σάν ἕνα πουλάκι ξιέγαλτο, που σηκώνεται ξαφνισμένο στὸν οὐρανό!... Κι' ἀφίνει τὴ φωλίτσα του ἀνυπεράσπιστη στὸ χῶμα, κάτω ἀπὸ μιά μάζα κρυμνίνη!...

— Ὅταν τὴν πήγαιναν στὸ κοιμητήρι, τὸ χλωμό κρῶ μέτωπό της, μέσα στὸ ξεσκίπα-στο τριανταφυλλένιο κουτί της, γυάλιζε τώ-ρα, σά νάχε ἰδρωσί!... Μιὰν ἀόρατη λε-πτὴ βροχούλα τόξε ραντίσει μυστικά, πού ἔκανε νά λάμπουν λιγοστὲς σταγόνες, σάν σπειρὶ μαργαριτάρη, γύρω ἀπ' τὸ παρθενικό, νεκρικό στεφάνι ποδοφύγγε τὰ μηλίγγια της.

Στὸ γύρισμα ἄρχισε νά ψαχάλιζῃ... Καὶ τὴν ὦρα κιάλας πού τὴν κατέβαζαν στὸ μνή-μα μιά βροχὴ ἀδιάκοπη ἐπιφέτ, κι' ἕνα μαύ-ρο βουρκαμένο σύγνεφο, ποῶρθε ξαφνικά κυ-νηγημένο ἀπὸ μιὰν ἀγρία μπόρα, ἐπλανώταν στὸν οὐρανό, βαρὺ, γιομάτο ἀπειπισία καὶ λύπη!... Κι' ἔσταζε, σά νάτανε μούσκεμα, ἀπὸ δάκρυ.

Τὰ στάχυα λύγιζαν τώρα σάν ἕνας στρα-τοκόπος διψασμένος, πού γονατίζει στὸ δρόμο του μπροστὰ σὲ μιὰ δροσερὴ πηγὴ, πλάγια-ζαν κι' αὐτὰ στὸ βρεμένο χῶμα, γιὰ νά ρου-φήλουν ἔτσι ἀχόρταγα νερό ἀπ' τὴ μητέρα

μας Γῆ, πού τοῖς ἀπλώνε πλήρῃ τὴ χούφτα της.

Οἱ ἀνθρώποι τοῦ χωριοῦ της τὸ ζήγησαν σάν ἕνα θαύμα που γινότανε μπροστὰ στα μάτια τους. Ὁλοφάνετο! Ἡ μικρὴ Βερδε-ριτσα πῆγε μοιάχῃ της στὸν οὐρανό, γιὰ νά τοῖς στείλῃ βροχὴ, πού ἡ ἴδια παρακαλοῦ-σε στὸ κάθε σταυροδρόμι. Ἡ ψυχὴ της εἶχε σκορπιστῇ σ' ἕνα μεγάλο σύγνεφο, πού πε-νοῦσε τώρα ἀπάνω ἀπ' τὸν μαραμένο ἀπέ-ραντο κάμπο, σά μιά τὸλογία θεοῦ, σάν ἕνα πλατὺ χάδι στὰ σπαρτά τους!

Τὴν ἔκλαιγαν σά νάτανε κορίτσι τους. Καὶ τῆς εἶχαν στείλει κώλυα ἀπ' τὸ δικό τους σπαρτί.

— Ὅταν ἔχουν οἱ ζωντοῖοι θάχουν κι' αὐ-τοὶ τὸ μερτιλό τους! Παιὶς θά τους τὸ κρα-τήσῃ! Ὁ δίσκος τους θά ναι πάντα γιομάτος ἀπὸ σπαρτί, τὸ καλύτερο τῆς χρονιάς! Οἱ πα-θαμένοι εἶναι παραπονηρήδες! Θέλουν κι' αὐτοὶ τὸ δικό τους, καὶ μὲ τὸ παραπάνω κιάλας! Νά μὴ τοῖς λείψῃ τίποτε ἐκεῖ που βρισκόνται, στὸν κάτω κόσμῳ! Ἀλλοῶς ἔρ-χονται τὴ νύχτα οἱ ἴδιοι νά τὸ ζητήσουν μο-ναχοὶ τους, γιὰ νά τοῖς τὸ δώσουνε!

Κι' ὁ γέρο-πατέρας πῆγε κι' αὐτός νά τὴ δὴ κρατώντας τὸ λόγο του.

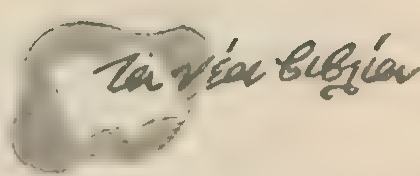
Τὰ πόδια του χώνουνταν ὡς τὸ γόνα μέσα στὸ χορτάρι, ποῦχε θερίψει ἀπ' τὴ βροχὴ! Τρομάζε νά γνωρίσῃ τὸν τάφο της! Κι' ἔ-σκυψε τώρα νά κουδεντιάσῃ μ' αὐτὴν ἀπὸ τό-σο μακριὰ πού βρισκόνταν! Θαρροῦσε πῶς ἔφτανε ὡς αὐτὸν μιά φωνὴ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς γῆς, πάντα χαρουμεινὴ, μ' ἕνα γέλιο κρυσταλ-λινό, σά νάτρεφε νερό ἀπὸ μιά καθαρὰ βρύση!

— Ἐγὼ ναι τὰ στάχυα πατέρα;

Κι' αὐτὸς ἀκούγε γιομάτος ἀπὸ κατὰπληξι καὶ φόβο, δέν εἶχε τὴ δύναμι ν' ἀπαντήσῃ. Ἡ φωνὴ του πνίγονταν μέσα στὸ λαρύγγι του! Ὅποτε, μὲ μιὰ προσπάθεια ὑπέρτατη, ἔβαλε τ' αὐτιά του κολλημένα στὸ χῶμα, σά νά ἀφουγκραζόνταν κάτι κρυφό, ποῦρχονταν ἀπὸ τόσο μακριὰ, ἀπὸ ναι ἄλλον κόσμῳ! Ἡ ἴδια φωνὴ ἀνέβαινε σιγά-σιγά, σά νά μὴν ἠθελε νά ταραξῇ τὴ σωπὴ ποῦτρεφε στὸ με-λαγχολικό ἐκείνο χῶρο καὶ γίνονταν σὲ λίγο ἀλλοιωτικὴ, παιχιδιάρικη, γιομάτῃ ἀπ' ἀ-γαπῇ.

— Ἐγὼ ναι τὰ στάχυα πατέρα;

Κι' αὐτὸς ἀνοίξε τὴν καρδιά του νά τῆς

ΣΑΛΠΙΣΜΑΤΑ

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Δ. Ἀλιμπράντη «Σαλπ-οματα», πού ἀπιδύεται πρὸς τὴν νιαν ἑλλη-νικὴν γενιά, εἶναι ἀπὸ κάθε ἀπομ. αξιοπρό-σεκτον. Περιέχει πέντε διήλλας πού μετεδο-θησαν κατὰ καιροὺς ἀπὸ τὸν Ῥαδιοφωνικὸν Σταθμὸν Ἀθηνῶν: 1) Γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ μεγάλου σκοποῦ, 2) Γιὰ τὴν ἀνώτερο πνευ-ματικὸν κόσμῳ, 3) Γιὰ τὴν σηματοδότη τῆς ἐθν-ικῆς ἀγώνης στὴ νία Ἑλληνικὴ γενιά, 4) Γιὰ τὴν ἠθικὴ ἀποστολὴ τοῦ θεομοῦ τῆς οἰκο-γενίας καὶ 5) Γιὰ τὴν ἐργασία ὡς παράγον-τα Ἑθνικῆς ἐξελίξεως καὶ ἀπομικῆς δημιοур-γίας. Ὡς φαίνεται καὶ μόνον ἀπὸ τὸν τίτλον πού ἔχουν αἱ διήλλαι του, ὁ συγγραφεὺς ἀ-σχολεῖται μὲ τὰ σπουδαιότερα ζητήματα ἐξ-δῶν ἀσπασχολοῦν τὸν Μετασυνοτιστὸν κό-σμον. Μὲ ὅρος γλαφύρον καὶ ρέουσιν γλῶσ-σαν ἀναπτύσσει σαφῶς τὰς ἰδέας του καὶ ἐξαντλεῖ τὸ ἐκάστοτε θέμα του συνδυάζον τὴν γνώσιν τῶν πραγμάτων μὲ βαθὺ πατριω-τικὸν αἰσθημα. Δίδει τὴν δέουσαν σηματοδ-οτήσιν εἰς τὴν ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς νέας γενιάς, διότι αὐτὴ, ὡς λέγει, «θὰ ὑποδειγμα-τίσῃ τὴν ψυχικὴν ζωὴν καὶ θὰ τὴν ὀδη-» σταθερῶς πρὸς τὸν μεγάλον ἐκείνον προορι-σμὸν, πρὸς τὸν ὁποῖον τὸν καλοῦν οἱ αἰώνιοι δραματισμοὶ καὶ τὰ τιτρωμένα τῆς Ἑθνικῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς».

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ἀλιμπράντη ἀποτελεῖ πο-λύτιμον ἐγκόλησιν διὰ τοὺς νέους, οἱ ὁποῖοι ἐπιζητοῦν ὀρθὴν κατεύθυνσιν καὶ ἀξιολογῶν τῶν διαφόρων ὀνίων ἀρχῶν ἐντὸς τοῦ πλαι-σίου τοῦ Νέου Κράτους.

K.

ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου «Τὰ νέα βιβλία» τῆς κ. Δ. Ἀλιμπράντη καὶ τῆς κ. Π. Περ-σέως, τὸν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ μεγάλου σκοποῦ, 2) Γιὰ τὴν ἀνώτερο πνευ-ματικὸν κόσμῳ, 3) Γιὰ τὴν σηματοδότη τῆς ἐθν-ικῆς ἀγώνης στὴ νία Ἑλληνικὴ γενιά, 4) Γιὰ τὴν ἠθικὴ ἀποστολὴ τοῦ θεομοῦ τῆς οἰκο-γενίας καὶ 5) Γιὰ τὴν ἐργασία ὡς παράγον-τα Ἑθνικῆς ἐξελίξεως καὶ ἀπομικῆς δημιοур-γίας. Ὡς φαίνεται καὶ μόνον ἀπὸ τὸν τίτλον πού ἔχουν αἱ διήλλαι του, ὁ συγγραφεὺς ἀ-σχολεῖται μὲ τὰ σπουδαιότερα ζητήματα ἐξ-δῶν ἀσπασχολοῦν τὸν Μετασυνοτιστὸν κό-σμον. Μὲ ὅρος γλαφύρον καὶ ρέουσιν γλῶσ-σαν ἀναπτύσσει σαφῶς τὰς ἰδέας του καὶ ἐξαντλεῖ τὸ ἐκάστοτε θέμα του συνδυάζον τὴν γνώσιν τῶν πραγμάτων μὲ βαθὺ πατριω-τικὸν αἰσθημα. Δίδει τὴν δέουσαν σηματοδ-οτήσιν εἰς τὴν ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς νέας γενιάς, διότι αὐτὴ, ὡς λέγει, «θὰ ὑποδειγμα-τίσῃ τὴν ψυχικὴν ζωὴν καὶ θὰ τὴν ὀδη-» σταθερῶς πρὸς τὸν μεγάλον ἐκείνον προορι-σμὸν, πρὸς τὸν ὁποῖον τὸν καλοῦν οἱ αἰώνιοι δραματισμοὶ καὶ τὰ τιτρωμένα τῆς Ἑθνικῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς».

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ἀλιμπράντη ἀποτελεῖ πο-λύτιμον ἐγκόλησιν διὰ τοὺς νέους, οἱ ὁποῖοι ἐπιζητοῦν ὀρθὴν κατεύθυνσιν καὶ ἀξιολογῶν τῶν διαφόρων ὀνίων ἀρχῶν ἐντὸς τοῦ πλαι-σίου τοῦ Νέου Κράτους.

ἡ ὅσα δέν εἶχε προφτάσει, δταν ἀκόμα ἦταν σιμά του!

— Μεγάλωσαν Βαία μου! Ἐγὼ ναι σάν τὸ μπόι σου ψηλά!... Χάνεται κανίνας μέσα! Ἰόσα δέν ξανάγιαν ἀλλῇ χρονιά! Κρύβουν καὶ τὸν καβαλλάρη ἀκόμα.

Κι' ὅποτε μὲ μιὰ κλαυφάρικη φωνή, πού χάνονταν μέσα του, προτοῦ βγῇ...

— Ποιὸς θά μὴ νά τὰ θερίσῃ; Τὰ γόνατα μου τρέμουν. Δὲ βαστοῦν! Ποιοὺν σά νά μπαί-νουν σ' ἕνα χέρο χωράφι, σπαρμένο ἀπ' ἀγ-καθί! Ἡ πείνα εἶναι φοδερὸ κακό! Νά φωλάη ὁ θεὸς καὶ τὸ σκυλὶ τὸ ξένο! Νά φύγῃ ἀπὸ κάθε τόπο καὶ τοῦ ὀχτροῦ ἀκόμα νά μὴ ζυ-γώγῃ, σά μιά καταραμένη. Τὸ ψωμί εἶναι γλυκό, γλυκό. Τὸ κάθε ψίχουλο, κι' αὐτὸ ἀ-κόμα πού παίρνουν στὸ στόμα τους τὰ μερ-μήνια, μετριέται μὲ τὸ μάλαμα! Ζυγίζεται περισσότερο!... Μά γιὰ μένα αὐτὸ που μοῦ-στεῖλες τὸ χρόνο αὐτὸ εἶναι πικρό, φαρμάκι, Βαία μου... Ποιὸς θά τὸ βάλῃ στὸ στόμα του!

Ἄλλὰ ἡ φωνὴ ἐκείνη ἔφτανε σά μαερίνος ἀντίλαλος, ἐκχωρίζοντας τώρα βαριά μὲ τὴν κάθε λέξη, πού ἔσπελε ἀργά, σά μιά δυνατὴ σεουρία ποῦτρεφε ἀλγύτρη!... Ἀκούγονται ἀδιάφορη, σά νά γελοῦσε μὲ τὸν πόνο τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου.

— Ἐγὼ ναι τὰ στάχυα πατέρα;

Κι' αὐτὸς ἔμεινε ἐκεῖ καρφωμένος, μὲ τὰ μάτια του στηλωμένα μακριὰ σά θαμωμένα ἀπὸ ναι ὄραμα, πού τραβιόνταν σιγά-σιγά στὸν ἀνοιχτὸν ὀρίζοντα, χαϊδεύοντας μὲ τ' ἀδύνατα γερωνικά του χέρια τ' ἀγκαθία τοῦ τάφου τοῦ παιδιοῦ του, σά νάταν μπροστὰ του μιά καταπράσινη θάλασσα ἀπὸ στάχυα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΛΤΑΛΟΡΟΣ

«Πέταξε μακράν σου τὰ ἔλε-
εινὰ ἀναγνώσματα, τὰ ὅποια
σὲ διδάσκουν τὴν ἀνηθικότητα
καὶ τὴν ἀνανδρίαν, ἀκόμα καὶ
ἐκεῖνα τὰ ὅποια, διήθεν φιλολο-
γικά ἔργα, σὲ διδάσκουν νὰ φο-
βᾶσαι τοὺς ἀγῶνας τῆς ζωῆς
καὶ νὰ μὴν σκέπτεσαι παρὰ
τὴν ὀλικὴν ἀπόλαυσίν σου».

I. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΤΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΟ

ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Νέο κορίτσι,

Ἀγαπητὴ Φαλαγγίτισσα,

Χωρὶς νὰ νοιώθουμε πότε καὶ πῶς,
εἰσχωρεῖ λαθραῖα καὶ ὕπουλα μέσα
στὴν ψυχὴ μας τὸ φαρμάκι τῆς ἀπο-
συνθέσεως τῶν πατροπαράδοτων ἀξι-
ῶν, ὅταν λάχῃ κι' ἀφήσουμε τὴν πύλη
τῆς ἀνοικτῆ καὶ χωρὶς φρουρό. Ὑπῆρ-
ξε μιὰ ἐποχὴ, ποὺ μόνον ἀνοίγαμε τὴν
πόρτα μας τὴν ψυχικὴ στὰ φθοροποιὰ
στοιχεῖα καὶ δηλητηρίαζαν τὴν ἑλλη-
νικὴ ὄντοτήτά μας.

Μὲ λόγια καὶ μὲ ἀναγνώσματα
προσπαθοῦσαν νὰ μᾶς μεταγγίξουν τὸ
δηλητήριον. Μᾶς ἔδιναν στὰ χέρια βι-
βλία, ποὺ διαβάζοντάς τα νοιώθαμε νὰ
κλονίζονται μέσα μας τὰ ἠθικά βά-
θρα τῶν ἐθνικῶν μας παραδόσεων.
Μᾶς μάθαιναν ὕπουλα καὶ κρυφὰ νὰ
περιφρονοῦμε τὰ φυλετικὰ μας δεδο-
μένα καὶ νὰ μιμούμεθα ξένα ἥθη καὶ
συνήθειες. Μᾶς διδάσκαν ὅτι εἴμεθα ὅ-
λοι πάνω στὴ γῆ μόνον «ἀνθρώπου» κι'
ὅτι οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἔθνη δὲν ἔχουν
σημασία. Μᾶς ὡδηγοῦσαν νὰ σπάζου-
με τὶς ἀξίες πάνω στὶς ὁποῖες αἰῶνες
στηρίχτηκε ἡ φυλὴ μας καὶ μεγαλοῦρ-
γησε. Μᾶς ὑπόσχονταν παραδείσους

εὐτυχίας καὶ μᾶς συνήθιζαν νὰ θεοα-
πεύουμε μόνον τὶς ὁρέξεις μας καὶ τὶς
ἐπιθυμίες μας ὡς ἄτομα καὶ νὰ μὴ
συλλογίζωμαστε τὸ σύνολο μέσα στὸ
ὁποῖο ζοῦμε. Αὐτὰ τὰ βιβλία μᾶς δώ-
ριζαν στὶς γιορτές, γι' αὐτὰ τὰ βιβλία
συζητούσαμε στὶς συντροφίες μας, γι'
αὐτὰ τὰ βιβλία μιλοῦσαν οἱ διανοοῦ-
μενοι γύρω μας. Κι' ὅταν δείχναμε
ἀγνοία, μᾶς ἔδειχναν μὲ τὸ δάχτυλο
ὡς «ἀμόρφωτα θηλυκὰ», γιατί δὲν ἦ-
τανε τὸ μυαλό μας πρόσφορο γιὰ τὶς
μεγαλές ἰδέες».

Καὶ μεῖς στεκόμαστε σὰν ἀνυπε-
ράσιστα πουλιὰ μέσα στὴ φουρτοῦνα
καὶ στὸ μπουρίνι καὶ δὲν ξέραμε ἀν
ἔπρεπε νὰ μιλάμε ὑπὲρ ἢ κατὰ. Δὲν
ξέραμε ποῖο βιβλίο νὰ πετάξουμε μα-
κριὰ μας καὶ ποῖο νὰ γαπήσουμε σὰν
φίλο μας πιστό.

Εἶχαμε σαστίσει, γιατί μέσα στὸν
οὐρανὸ τῆς ψυχῆς μας εἶχε πλακώσει
ἡ νεφέλη καὶ τὸ σούρουπο ἐκεῖνο ποὺ
γεννοῦσε ὁ φαρμακερὸς καὶ θολὸς
γραπτὸς λόγος. Ἔσταζε μέσα μας
ἀπὸ κάθε σελίδα ἡ ἀποσύνθεσις καὶ ὁ
θάνατος τῆς ἀγνότητός μας. Γιατί εἶ-
χαμε χάσει τὴ συναισθησὶ τῆς μεγάλης
αὐτῆς γυναικειᾶς ἀξίας.

Ποιὸς φρόντιζε νὰ μᾶς ἀνοίξῃ τὸ
δρόμο, νὰ μᾶς στελεχίῃ τὸ ζωηφόρο ἀ-
νεμο ποὺ νὰ καθάρισῃ τὴν ψυχικὴ μας
ἀτμόσφαιρα ἀπὸ τὰ μιάσματα; Κα-
νεῖς, ὡς ποὺ ἦρθε ὁ Ἀρχηγὸς μας καὶ
δυνατὰ μᾶς φώναξε: «Πετάξτε μακριὰ

σας τὰ ἔλεεινὰ ἀναγνώσματα. Θὰ σὰς
κάνουν νὰ πεθάνετε προτοῦ ἀκόμα ζή-
σετε!»

Νέο κορίτσι,

Πόσο εἶχε δίκιο ὁ Ἀρχηγός μας!
Δὲν μπορεῖς νὰ φανταστῇς τί ἐπίδρασι
ἔχει πάνω στὴ νεαρὴ ψυχὴ ἓνα καλὸ
βιβλίο. Μπορεῖ νὰ μᾶς γεννήσῃ τὴν
ἀγάπη πρὸς ἀρετὲς ποὺ δὲν μαντεύ-
αμε μέσα μας πρὶν. Μπορεῖ νὰ μᾶς
κινήσῃ ἐνθουσιασμούς, ποὺ θὰ μᾶς
φετερώσουν στὶς πράξεις μας. Μπορεῖ
νὰ μᾶς δημιουργήσῃ παραδείγματα
ποὺ σὰν φάροι νὰ μᾶς φέγγουν σ' ὅλη
μας τὴ ζωὴ. Μπορεῖ νὰ μᾶς ὡδηγήσῃ
σὲ δρόμους καὶ σὲ κορφές ποὺ δὲν πι-
στεύαμε ὅτι θὰ ἦτο δυνατό νὰ ἀνε-
βοῦμε. Μπορεῖ νὰ μᾶς ξυπνήσῃ μέσα
μας δύναμι, ποὺ δὲν ὑποψιαζόμαστε
ὅτι κατέχουμε.

Ὅμως ἓνα εὐλαδικά γραμμένο βι-
βλίο μπορεῖ ἀλήθεια νὰ μεταγγίξῃ
τὴν ἱερὴ του δύναμι στὴν ψυχὴ τοῦ ἀ-
ναγνώστη. Μόνον ἓνα βιβλίο ποὺ δημι-
ούργησε ὁ συγγραφέας του μὲ ἱερὴ
συγκίνησι, σὰν νὰ λάβει μετ' αὐτῆς
τοῦ μιᾶς ψυχῆ, μπορεῖ νὰ μᾶς φτερώσῃ
καὶ νὰ μᾶς ἀνεβάσῃ. Μόνον τέτοιο βι-
βλίο πιάνει στὰ χέρια σου ἀγαπητὸ νέο
κορίτσι, γιατί μόνον τότε θὰ δώσῃς τὴν
κατάλληλὴν στὴν ψυχὴ σου τροφή. Τὰ
ἄλλα ἀπόφευγέ τα σὰν μιὰ ἐπιδημικὴ
ἀρρώστια.

Σ. Καρ.

ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Βλέποντας σήμερα τὴν
ἀπέναντι εἰκόνα δὲν μπο-
ροῦμε νὰ μὴ χαμογε-
λάσουμε γιὰ τὴν ἰδέα
ποὺ εἶχανε οἱ περασμένες
γενεές γιὰ τὸν ἀθλητισμό.
Ὁ περασμένος αἰῶνας ἀρ-
χισε καὶ σὲ μᾶς νὰ φέρῃ
τὸ ροδοχάραμα στὸ μυα-
λό ὅτι καὶ ἡ γυναῖκα ἦ-
τανε ἓνα ζωντανὸ ὄν, ποὺ
ἔπρεπε νὰ κινήθῃ, ὅτι εἶ-
χε ἀνάγκη ταχύτερης κυ-
κλοφορίας τοῦ αἵματος
γιὰ νὰ ζωήρῃ καὶ νὰ
ἀφήσῃ ἐκεῖνο τὸ κιτρινο-
πράσινο χρώμα «τὸ χλωμό
καὶ φθισικό», ποὺ τόσο ἀ-
ρέσκονταν νὰ τραγουδοῦν
οἱ ποιηταί.

Πόσο ὅμως ἀστεῖα ἀρ-
χισε τότε τὸ καυμένο τὸ
κορίτσι. Σοιγμένο καὶ πα-
ραφουσκιωμένο προσπα-
θοῦσε νὰ «ἀθλητεύσῃ» κι'
ὅταν μπορούσε νὰ γυρίξῃ
στὰ χέρια τῆς τὰ γυμναστικά αὐτὰ ὄργανα ἔπαιωνε
φῆμ ἰσορροπίας νεωτεριστικοῦ, ποὺ ἀγαποῦσε τὰ σπορ
καὶ ποὺ ἐξέφυγε ἀπὸ τὴ ρουτίναν τῶν κοριτσιῶν μὲ τὶς πα-
λιές ἰδέες. Ἀράγε μπορούμε νὰ ποῦμε πῶς τὸ κορίτσι
ἔτοι σκλαβωμένο σὲ λουριά καὶ ροῦχα ξεσκλάβωνε τὸ
κορμί του ἀπὸ τὴν ἀδράνεια;

Οἱ τότε καιροὶ δὲν εἶχανε νοιώσει καθόλου τὸ πνεῦμα
τοῦ γνήσιου ἀθλητισμοῦ. Δὲν ἤξεραν πῶς σκοπὸς του δὲν
εἶναι μοναχὰ ἡ ἀπελευθέρωσι τῶν μυῶν ἀπὸ τὴν ἀκίνησι
καὶ ἡ ἐπιτάχυνσι τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, ἀλλὰ μέ-
σω αὐτῶν ἡ ἀπελευθέρωσι τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος
ἀπὸ τὴν ἀδράνεια καὶ τὴν ἀπαισιοδοξία.

Σήμερα ξέρουμε ὅτι ἡ ψυχὴ ἀναγαλλιάζει καὶ μεθᾶ,
ὅταν τὸ κορμὶ νοιώθῃ γερό καὶ λαστιγμένο σ' ὅλες του
τὶς λεπτομέρειες, ὅτι τὸ πνεῦμα εἶναι πιὸ γενναῖο καὶ ἱκα-
νὸ, ὅταν τὸ αἷμα γυρίξῃ τὸν κύκλο του πρὸς ὀρμητικὰ
μέσα στὰ κανάλια τῶν ἀρτηριῶν. Τὸ ὀργανικὸ εἶναι τόσο
στενὰ συνδεδεμένο
μετ' αὐτὸ πνεῦμα,
τὸ ὀλικὸ μετ' αὐτὸ
ὄλο, τὸ φυσικὸ μετ'
τὸ μεταφυσικὸ, τὸ
σῶμα μετ' τὴν ψυ-
χὴ.

Μόνον ὅταν τὸ ἐ-
σωτερικὸ μας φτε-
ρούγιζε πρὸς τὰ
ὀρυζήματα καὶ ἐν-
κίνδυνα, μόνον τότε
ἀποσπώμενα τὰ
νεῦρα μας καὶ νί-
κησε ἡ θέλησί μας,
τότε μονάχα ἀ-
σκοῦμε ἀθλητισμὸ
στὸν ὕψηλ καὶ
γνήσιον τοῦ προο-
ρισμοῦ.

ΜΕ ΤΟ ΝΙΚΗΦΟΡΟ ΦΩΚΑ

ὑπὸ : Μ. ΑΝ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

Ἦτοτε σπικώθηκε ἀπάνω κ' ἀρχισε νὰ ξερωτᾷ τὸ Γρηγόρη γιὰ τὸ κάθε τί... Πῶς καταστράφηκε ὁ πύργος τῶν Κομιτάδων, πῶς σώθηκε χυτὸς, πῶς βρέθηκε στὸ μοναστήρι τοῦ Ἰωάννα κλπ.

Ὁ Γρηγόρης ἀπαντοῦσε θαρρετὰ μὲ λίγα λόγια μετρημένα χωρὶς, νὰ μακραίνει ἀπὸ τὴν οὐσία καὶ κητίζοντας μέσα στὰ μάτια τὸ δομέστικο.

Διηγῆθηκε πῶς βρέθηκε στὴν αὐλὴ τοῦ μοναστηρίου τῆ νύχτα ποὺ ριχτήκαν οἱ κουράσοι· δὲν προσπάθησε καθόλου νὰ κρύψῃ ποιὸς ἦταν ὁ πραγματικὸς τοῦ σκοποῦ κ' οὔτε καν ν' ἀλαφρώσῃ τὴ θέσι τοῦ ἀναφέροντας ποιοὶ λόγοι τὸν ἐσπρωξάν σ' αὐτὴ τὴν ἀπόφασιν...

Ἦτοτε ἔφατε στὸ θαῦμα...

— Τὸ φεγγάρι πῆγαινε νὰ δύσῃ... Εἶδα τὸν πᾶτερ Εὐτύχιον τότε ποὺ γύρισε τὰ μάτια του κατὰ τὸν οὐρανὸ κ' ὅσο κ' ἂν ἦμουν παιδί κατὰλασκα τὴ δύσκολη θέσι μας. Μόνο ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ μπορούσε νὰ μᾶς σώσῃ, γιατί ὑστερα ἀπὸ λίγο τὸ σκοτάδι θ' ἀπλωνόταν παντοῦ. Πῶς νὰ ἐμποδίσουμε πιά τοὺς κουράσους νὰ σιωποῦν καὶ νὰ πηδήξουν ὁλοῦθε τὸν περίβολο; Τότε, ἀκριβῶς τότε, ἔλαμψε μπροστὰ στὰ μάτια του τὸ καντήλι τῆς Παναγίας μέσα ἀπὸ τὸ παραθυράκι τῆς κόγχης... Ἦ σκέψη του ὠδηγημένη ἀπὸ τὴ θεία Πρόνοια πέταξε ἀπὸ τὸ φῶς ἐκεῖνο σ' ὅλους τοὺς τρόπους ποὺ οἱ ἄνθρωποι σοφίστηκαν γιὰ νὰ φωτισθῶνται τὶς μεγάλες σκοτεινὲς νύχτες τοῦ χειμῶνα... Εὐτὺς λοιπὸν στράφηκε σὲ μένα: «Κουβαλήστε διαδὰ ἀπὸ τὸ ὑπόγειο ὅσο μπορείτε περισσότερα... Περιχύστε τὰ μὲ λάδι... Βάλτε φωτιά καὶ ρίχτε τὰ ἔτσι ποὺ νὰ πέσουν ἀνάμεσά στὸν περίβολο καὶ τὸ δάσος...». Αὐτὸς πρόσταζε καὶ μεῖς ἐκάναμε κατὰ τὴν προσταγὴν του.

Διηγῆθηκε ὑστερα πῶς ἀναψε ἡ πυροκαγιὰ καὶ φωτίστηκαν οἱ πλαγιὲς μὲ τὴ λάμψη τῆς φλόγας καὶ πῶς ἀναπῆδησε ξαφνικὰ ὁ ὕμνος τῆς Παναγίας ἀπὸ τὶς καρδιὲς κ' ἀντιλάλησε στίς ἀκρογιαλιὲς τὶς ἔρημες καὶ τὶς σπηλιὲς τοῦ κακοτράχαλου βουνοῦ.

— Κι' ἦταν συνταριασμένους ὅλες τοῦτες οἱ φωνές, ἐξακολούθησε, σὰν ἀπὸ ἀσκημένο χορὸ πῶς ἔψελνε... Καὶ ἐξέχωρα δυνατές... γιατί ἀκούονταν πάνω ἀπὸ τὸ φουφούλιασμα καὶ τὸ τριζίμο τῆς πυρκαγιᾶς. Θαρρεῖς πῶς ἦταν βροντὴ ποὺ κατρακυλοῦσε ἀπὸ τὶς ψηλὲς χιονισμένους κορφές τοῦ Ἰωάννα ὡς κάτω στὴ θάλασσα...

Ἀνατριχίλασαν οἱ ἄρχοντες καθὼς ἀκούαν τὰ λόγια τοῦτα. Αὐτιά καὶ

μάτια ἦσαν γυρισμένα κατὰ τὸ παιδί ποὺ ἦσυχον στεκόταν ἐκεῖ ἀνάμεσά τους καὶ μιλοῦσε... Τὸ πρόσωπό του τὸ ἐκστατικὸ ἔδειχνε πῶς τὴν ἴδια στιγμὴ ξανάβλεπε ὅλη τὴ σκηνή, σὰν ὄραμα μπροστὰ του, καὶ ὅχι τὸ μυαλό, μὰ ἡ καρδιά εὗρισκε τὰ λόγια καὶ τὰ ταίριαζε τὸ ἕνα πῶς ἀπὸ τ' ἄλλο μ' ὅλη τὴν ἐξέχωρη ἐκείνη μαστοριά ποὺ ἔχει ἡ ἀφεντιά της σὰν ἀποφασισὴ νὰ μιλήσῃ.

Ἀκόμα καὶ ὁ τυφλὸς τραγουδιστὴς ἀπὸ τὴ γωνιά τοῦ σκύβοντας λιγακί μὲ τὸ πρόσωπο ριγμένο μπροστὰ ἄκουσε τὴ διήγησιν, λὲς κ' ἄκουσε κανένα πρωτόβγαλτο τραγουδί καὶ ποσοπαθοῦσε νὰ τυπώσῃ στὸ νοῦ του τὸ νεϊόφαντο σκοπὸ μέσα στὸν παλμὸ τῆς παιδιᾶστικης φωνῆς εἶχε ἐξελιχθῇ σὲ κείνο τὸ ἀξέτιμητο, ποὺ δίχως του, ὅση μαστοριά κ' ἂν ἔχῃς, δὲν ἀξίζει τίποτα γιατί τὰ λόγια καὶ οἱ ἦχοι πέφτουν ἀχαροὶ σὰ χοντρά πουλιά ποὺ δὲν τὰ σηκώνουν τὰ φτερά τους... κείνο μὲ μιὰ λέξη ποὺ τ' ὀνοματίζουν αἴσθημα, μὰ ποὺ εἶναι ἀτόφια ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ἐπαρχος σπικώθηκε κ' ἔκανε τὸ σταυρὸ τοῦ ἐπιδεικτικὰ.

— Δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι, εἶπε καὶ τὰ χεῖλη του τρέμανε· μὰ καθὼς τὴν ἄλλη μέρα εἶπαν μερικοὶ ποὺ σχολιάσανε μεταξύ τους ὅλα τὰ περιστατικὰ τῆς βραδυᾶς αὐτῆς, πολὺ λίγα πράγματα κατάφερε ν' ἀκούσῃ κ' ἂν ἄκουσε πολὺ λίγα κατὰλασβε στὴν κατὰστασι ποὺ βρισκόταν. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ λόγια του δὲν εἶχαν καμμιὰ ἀπήχησιν καὶ ἡ διακοπὴ του πιότερο δυσαρέστησε τοὺς ἀκροατὲς σὰν κατὰ ἀκαίρην κ' ἐνοχλητικὰ.

«Παράξενος εἶναι τοῦτος ὁ ἀγούρο» σκέφτηκε κ' ὁ Φωκάς. Εἶχε ἀκούσει πολλὰς φορὲς τὴν ἐξέχωρη ἐκείνην ῥάτσα τῶν παλαιανῶν ποὺ τοὺς

ἔλεγαν εὐνούχους, νὰ μιλήσῃ γιὰ τὰ ζητήματα τῆς αὐτοκρατορίας, πρῶτον καὶ καλύτερον μάλιστα τὸν παρακοιμώμενο Βρίγκα. Εἶχε θαυμάσει τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν πονηριά τους· πῶς κατάφεραν μέσα σὲ μαστορεμένα λόγια ποὺ ἔδειχναν ταπεινοσύνη καὶ ὑπακοὴ νὰ σκεπάζουν τὸν ἀληθινὸ σκοπὸ ποὺ τοὺς κινοῦσε... Μὰ τοῦτο δὴν πέρα ἀπόψε — θὲς τὸ λίγο κρασί ποῦνιπε ἔδωσε ψεύτικη θωριά στὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράματα, θὲς τὸ τραγουδί γήτεψε τὶς καρδιὲς καὶ βλέπανε μὲ μάτια διαφορετικὰ — ὅχι, δὲν ἦταν κατὰ συνήθειαν... Ἕνα παιδί μιὰ ὥρα σωστὴ κρατοῦσε κρεμασμένους ἀπὸ τὰ χεῖλη του τριάντα ἀνθρώπους ποὺ εἶδαν κ' ἀκούσαν καὶ πάθανε τόσα στὴ ζωὴ τους, ὥστε τίποτα πιά δὲν τοὺς ἐπιάζει καὶ μόλις ἀρχίσῃς νὰ τοὺς πῆς κάτι κουνᾶνε βαρετὰ τὸ κεφάλι σὰ νὰ ξέρουνε κιόλας τὸ τέλος.

Ὁ Γρηγόρης ἐξελιχθῇ τῶρα ἀνάμεσά ἀπὸ τὰ περιστατικὰ τὰ πρόσωπα κ' ἔδινε στὸ καθένα τὸν πρεπουμένο ἔπαινο. Καὶ θάρρεψε πῶς ἦταν ἡ πιὸ καλὴ στιγμὴ γιὰ νὰ διακριθῇ, νὰ ποῦμε, ἔτσι ἐπίσημα τὴν ἐδνωμοσύνην ποὺ κρατοῦσε κλεισμένη στὴν καρδιά του γιὰ τὸν πᾶτερ Εὐτύχιον... Μὲ τί ὑπομονὴ καὶ ἀγάπη τὸν δασκάλευε καὶ πῶς φύτεψε μέσα του τὴ λαχτάρη γιὰ τὰ μεγάλα ἔργα, ὅχι γιὰ ὀφελος προσωπικὸ, μὰ σὰν ἕνα χρέος στὸ Θεό, στὴν Πατρίδα καὶ στὸν Αὐτοκράτορα!

Ἦ φωνὴ τοῦ ἔτρεμε λιγακί ἀπὸ τὴ συγκίνηση καὶ τὰ μάτια του λάμπανε περισσότερον... Θαρρεῖς καὶ δὲ μιλοῦσε πιά στὸ δομέστικο τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τὸ τρανὸ ἀρχοντολόγι τῆς Θεσσαλονίκης ποὺ ὁ καθένας εἶχε ὁλόκληρη σειρὰ ἀπὸ προγόνους ἐνδόξους ν' ἀραδιάσῃ, προσποθαβήρους καὶ δουγγάριους καὶ κόμητες καὶ ἀκόμα πατρίκιους καὶ συγκλητικούς... Σὰ νὰ εἶχε νὰ κἀνὴ μὲ τοὺς δύο του φίλους καὶ τοὺς ἀνοίγε τὴν καρδιά του σὲ μιὰ ὥρα ζεστή, σὰν ἐκείνες ποὺ ἔζησαν στὸ περιθώρι τοῦ κύρου Γρηγοῤῥᾶ, ὅταν κατὰ τὸ σούρουπο, τὶς μεγάλες καλοκαιριάτικες μέρες ἐπαλώνονταν κάτω ἀπὸ τὴ φυλλωσιά τοῦ πλατάνου. Ἦτοί εἶπε καὶ γιὰ τὰ τρία σφραγισμένα πιτάκια ποὺ τοῦδωσε ὁ πᾶτερ Εὐτύχιος καὶ γιὰ τὶς στερενὲς του παραγγελίες μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ μοναστηρίου, τὴν ὥρα ποὺ τὸν ἀποχαιρετοῦσε.

— Ὅ,τι καὶ νὰ μοῦ συμβῇ, θαρρῶ πῶς βλέπω πάντα τὰ μάτια σου νὰ μὲ κοιτᾶν ἐξακολούθησε ὁ Γρηγόρης... Ἕῃ ζωὴ εἶναι ἀγώνιας· μούλεγε συχνά, «κί ἔτσι πρέπει νὰ τὴν ἀντικρύξῃ ὁ ἔντρας σὰν ἀγὼνα ἀτέλειωτο ἂν θέλῃ τὴν ὥρα τῆς κρίσεως νὰ δικαιωθῇ...».

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Φωκάς τινάχτηκε μὲ μιὰς ὀρθῆς.

— Μὰ τὸν τροπαιοφόρο Γεώργιο, φώναζε μὲ τὴ χοντρή του φωνὴ ποὺ

Ὁ Γρηγόρης ἀπαντοῦσε θαρρετὰ στὸ δομέστικο.

Ο ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ

Μεγάλος είναι ο θαυμασμός που είχε η Αρχαιότητα για τον Ιπποκράτη. Την καταγωγή του την ανέβαζον εις τὸν Ἀσκληπιό, τὸ Θεὸ τῆς ἱατρικῆς, ὅπως ἔκαμαν γιὰ ὅλους τοὺς μεγάλους βασιλιάδες ἢ ἥρωες, ὅχι τόσο γιὰ νὰ τοὺς τιμήσουν, ὅσο γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὸ ἔργο τους, ποὺ τὸ ἔκριναν ὑπεράνθρωπο. Εἶναι λοιπὸν ὁ Ἰπποκράτης ἕνας ἡμίθεος καὶ συμβαίνει τοῦτο τὸ ἐξαιρετικὸ, ὅτι μόνος αὐτὸς ὑψώνεται σ' αὐτὴ τὴ θέσι ἐξ αἰτίας τῆς καθαρᾶ ἐπιστημονικῆς του σοφίας, ἐνῶ οἱ ἄλλοι, ποὺ τιμήθηκαν παρόμοια, εἶναι νομοθέτες ἢ πολιμιστὲς ἢ ἰδρυτὲς διαφόρων ἀποικιών.

Μὰ καὶ σήμερα ἀκόμη, ποὺ ἡ ἱατρικὴ ἔχει κάνει τόση πρόοδο, τὸ ἔργο του, τὸ τόσο ὀγκώδες καὶ πολυμερές, κάνει κατὰπληξ καὶ μεγάλες σύγχρονες ἱατρικὲς σχολὲς δὲν εἰστάζουν νὰ διακηρύξουν πῶς πρέπει νὰ δαναγυρίσουμε, σὲ ὀρισμένα τουλάχιστον σημεῖα, στὸν Ἰπποκράτη.

Ὁ Ἰπποκράτης εἶχε σπάνια μόρφωσι καὶ θαυμαστὴ παρατηρητικότητά· τὰ δύο αὐτὰ προσόντα εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὸν ἐπιστήμονα, ποὺ δὲν ἀρκεῖ νὰ συγκεντρώσῃ μόνο ὅ,τι εἶναι γνωστὸ σχετικὰ μετὰ τὴν ἐπιστήμη του, μὰ καὶ στηριζόμενος ἐπάνω σ' αὐτὰ νὰ προχωρήσῃ πρὸς πέρα, νὰ παρατηρήσῃ, νὰ πειραματίζεται, νὰ συνδυάζῃ.

Ὡς τότε ἡ ἱατρικὴ δὲν ἦταν ἐπιστήμη, μὰ τέχνη. Μὰ γιὰ νὰ καταλάβουμε ποιά σημασία ἔχει τὸ ἔργο τοῦ Ἰπποκράτη εἶναι ἀνάγκη νὰ ξεχωρίσουμε πρῶτα τί εἶναι τέχνη καὶ τί ἐπιστήμη.

Ὁ τεχνίτης λοιπὸν συγκεντρώνει διάφορες ἱκανότητες καὶ γνώσεις, ποὺ ἀπόκτησε ἔτσι πρακτικὰ ἀπ' τὸ δάσκαλό του καὶ ἐνεργεῖ μηχανικὰ, χωρὶς νὰ ξέρῃ γιατί ἐνεργεῖ ἔτσι. Ἡ τέχνη εἶναι κάτι στάσιμο, ἐπειδὴ ὁ τεχνίτης ἀρκεῖται σ' αὐτὸ ποὺ ξέρει, τὸ σέβεται ἀπόλυτα καὶ τὸ θεωρεῖ σὰ μιά θελὴ ἀποκάλυψη, νὰ ποῦμε, μὰ καὶ δὲν μπορεί νὰ τὸ ἐξηγήσῃ, δὲν τολμᾷ νὰ κάνῃ ἕνα βῆμα πρὸς πέρα. Πρὶν ἀπὸ τὸν Ἰπποκράτη π.χ. τὴν ἱατρικὴ τὴν εἶχαν στὰ χέρια τους οἱ γόητες, οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἀσκληπιοῦ, διάφοροι πρακτικοί, οἱ γυμναστὲς κλπ. Ὁ Ἰπποκράτης δὲν καταφρόνησε τίποτα. Ἐτρεξε παντοῦ, τὰ ἔμαθε ὅλα, μελέτησε ὑστερα τὸν ἀνθρώπινο ὄργανο καὶ τὸν ἀνθρώπο, σὰν εἶναι ὃν ποὺ ζῇ στὴ φύσι καὶ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴ φύσι, προσπάθησε νὰ βρῇ τὴν αἰτία τοῦ κάθε φαινομένου, τὴν ἐξακρίθωσε μὲ τὸ πείραμα καὶ, συνδυάζοντας ὑστερα μὲ θαυμαστὴ μεγαλοφυΐα ὅλα τοῦτα, κατὰφερε νὰ φτάσῃ σὲ γενικὲς ἀρχές, σὲ αἰώνιες ἀλήθειες.

Ὁ Πρῦτανις τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Φωτεινός, προλογίζοντας μιά ἔκδοσι τοῦ Ἰπποκράτη, γράφει: «Τὴν μέχρι τοῦδε πολλαπλὴν, πολυσχιδῆ καὶ πολύμορφον ἱατρικὴν κατέστησεν ὁ δαιμόνιος ὁδὸς ἀνὴρ μίαν ἑνιαίαν καὶ αὐστηρῶς οὐχί τέχνην καὶ ἐμπειρίαν, ἀλλὰ καθαρὰν ἐπιστήμην,

τοῦτ' αὐτὸ διὰ τοῦ λόγου ἐπὶγνωσιν τῆς ἀληθείας».

Γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀνθρώπου ξέρουμε πολὺ λίγα πράγματα δυστυχῶς. Ἐξῆς φαίνεται περὶ τὸ 460 ἕως 375 π.χ. καὶ γεννήθηκε στὴν Κῶ· πολλὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του εἶναι Ἀσκληπιάδες, δηλαδὴ ἱερεῖς τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Πέθανε στὴ Λάρισα σὲ ἡλικία 85 χρόνων. Ὅλα τὰ ἄλλα ποὺ ἀναφέρονται γι' αὐτὸν ἀπ' τοὺς βιογράφους του εἶναι θρύλοι μονάχα καὶ δεῖχνουν τὸ σεβασμὸ τῆς ἀρχαιότητος γιὰ τὸν ἥρωα αὐτόν, ποὺ ἀφιέρωσε τὴ ζωὴ του καὶ τὴ μεγαλοφυΐα του γιὰ νὰ εὐεργετήσῃ τὸν ἄνθρωπο.

Ὡς τόσο ἀνάμεσα στοὺς θρύλους αὐτοὺς εἶναι καὶ μερικοὶ ποὺ θίγουν

Ὁ Ἰπποκράτης (μικρογραφία τοῦ 18 αἰῶνος, κοσμοῦσα χειρόγραφον τῶν ἔργων του).

τὴν ὑπόληψί του. Λέγεται δηλαδὴ πῶς ὁ Ἰπποκράτης, ἀφοῦ μελέτησε ὅλα τὰ ἱατρικὰ βιβλία ποὺ ὑπῆρχαν στὸ Ἀσκληπιεῖον τῆς Κῶ, τὰ ἔκαψε ὅστερα γιὰ νὰ μὴν μποροῦν οἱ μεταγενέστεροι νὰ ἐξακριβώσουν ἀπὸ τοῦ προμηθεύτη τὴν σοφία καὶ νὰ φαντάζῃ αὐτὸς γιὰ κάτι ὑπεράνθρωπο. Μιά τέτοια κατηγορία δὲ στέκει καθόλου στὸ χαρακτῆρα τοῦ Ἰπποκράτη.

Λέγεται ἀκόμη πῶς ὁ Ἰπποκράτης πρόσφερε μεγάλες υπηρεσίες στοὺς Ἀθηναίους στὴν ἐποχὴ τοῦ λοιμοῦ, γιατί πρόσταξε ν' ἀναφῇ μεγάλες φωτιές στὴν πόλι, ἐπειδὴ παρατήρησε πῶς, ὅσοι εἶχαν νὰ κάνουν μὲ τὴ φωτιά, ὅπως π.χ. οἱ χαλκιάδες, δὲν προσβάλλονται ἀπὸ τὴν ἀρρώστια. Ἀκόμα πρόσταξε νὰ κρεμάσουν παντοῦ στεφάνια καμωμένα μὲ λουλούδια ποὺ ἔχουν πολὺ δύναμὴ μυρωδιά. Ὡς τόσο ὁ Θουκυδίδης δὲν ἀναφέρει τίποτα σχετικὸ, κι' αὐτὸ πάλι μᾶς κάνει νὰ

πιστέψουμε πῶς καὶ τοῦτο εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ παραοῦθια ποὺ ἐπλάσαν γύρω ἀπὸ τ' ὄνομά του.

Τὰ ἔργα τοῦ Ἰπποκράτη ἄλλοι λένε πῶς εἶναι 53, ἄλλοι 59, κι' ἄλλοι τ' ἀνεβάζουν σὲ 72. Δὲν εἶναι ὅμως ὅλα γνήσια δικά του. Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ γραφτήκαν ἀπὸ μαθητὲς του, κι' ἄλλα πάλι, φαίνεται, πρὶν ἀπ' αὐτόν. Ἐπειδὴ ὅμως τ' ὄνομά του συνδέθηκε τόσο πολὺ μὲ τὴν ἱατρικὴ, συνέβη τοῦτο, ποὺ δὲν εἶναι ἄλλως τε καὶ μοναδικό, ὅλα τὰ ἱατρικὰ βιβλία δηλαδὴ, ποὺ εἶναι σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς σχολῆς του, νὰ τ' ἀποδίδουν σ' αὐτόν.

Τὰ ἔργα τοῦ Ἰπποκράτη ἀφοροῦν ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἱατρικῆς.

Τὴν ἐπιστήμη τὴ θεωρεῖ ἱερὴ κι' ἐκείνος ποὺ τὴν ἀσκεῖ πρέπει νὰ στολίζεται φυσικὰ μὲ ἀνάλογες ἀρετές. Ἰδιαίτερα ὁ γιατρός ποὺ συγκεντρώνει στὰ χέρια τεράστια δύναμι, γιατί σ' αὐτόν καταφεύγουν ὅλοι σὲ στιγμὲς κρίσεως νὰ τοῦ ἐμπιστευθοῦν ὅ,τι πολυτιμότερο ἔχουν, τὴν ὑγεία τους καὶ τὴ ζωὴ τους. Ἡ γνώσι καὶ ἡ δύναμι ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴ γνώσι εἶναι ἐπικίνδυνον ὅταν βρίσκεται στὰ χέρια ἀνθρώπων ποὺ δὲν κανονίζουν τὰ ἔργα τους σύμφωνα μὲ μιὰ ἀνώτερη ἠθική, μὲ μιὰ ἀγάπη ποὺ δὲν ἔχει πιά ἀντικείμενό της τὸ φίλο καὶ τὸ συγγενὴ μόνον καὶ τὸν συμπατριώτη, μὰ γενικώτερα τὸν ἄνθρωπο.

Θαυμαστά εἶναι τὰ παραγγέλματα ποὺ δίνει στοὺς νέους γιατροὺς. Ὁ γιατρός, λέει, πρέπει νὰ εἶναι σεμνός, καλὸς ἄνθρωπος, ἄπλός. Τὸ ἐπάγγελμα εἶναι ἅγιο κι' ἔτσι ὁ φθόνος ἀνάμεσα στοὺς συναδέλφους καὶ ἡ φιλοχρηματολογία εἶναι ἐγκλημα. Δὲν μπορεί ὁ καθεὶς νὰ εἶναι γιατρός. Ἐξέχον ἀπὸ τὴν κλίσ, χρειάζεται νὰ ἔγῃ, ἢ νὰ μπόρῃ ν' ἀναπτύξῃ μέσα τοῖς τὴν ἀνώτερη τοῦτην ἠθική. Γιὰ δύο αὐτὰ πράγματα ὁ Ἰπποκράτης τα θεωρεῖ ἐξ ἴσου ἀπαραίτητα.

Νὰ καὶ ὁ ὄρκος ποὺ πρέπει κατὰ τὸν Ἰπποκράτη ὁ νέος γιατρός νὰ δίνῃ:

«Ὀρκίζομαι σὸ μεγάλο Θεὸ ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα στοὺς ἀθάνατους πῶς δὲ θὰ μολύνω ποτὲ μὲ ἀρρώστια κανένα οὔτε ξένο οὔτε ντόπιο κάνοντας καταραμένο ἔργο. Οὔτε θὰ μὲ πείσῃ ποτὲ κανεὶς μὲ χρήματα νὰ βγῶ ἔξω ἀπὸ τὸ χρέος μου καὶ νὰ δώσω σὲ ἄνθρωπο φαρμάκι, ποὺ θὰ τὸν θανατώσῃ» μὰ καὶ οὔτε θ' ἀνεχθῶ χάριν φιλίας νὰ δοθῇ ἀπὸ ἄλλον. Σηκώνω τὰ καθαρά μου χέρια πρὸς τὸ λαμπρὸ οὐρανὸ καὶ μὲ τὴν καρδιά καὶ τὴ σκέψι ἀμόλεφτῃ ἀπὸ κακία, ὀρκίζομαι νὰ κάνω ὅ,τι χρειάζεται γιὰ νὰ ξαναθῇ ὁποῖος καὶ νᾶναι τὴν ποθητὴ τοῦ ὑγεία».

...

Τέτοια λόγια ἀκούστηκαν τώρα καὶ δυόμισι χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἑλληνιστοῦ γιατροῦ. Καὶ ζοῦν ἀκόμα τὰ λόγια αὐτὰ καὶ θὰ ζοῦν ὅσο ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἀπάνω στὴ γῆ.

μ. α.

Ένα χαρακτηριστικό χαρακτηριστικό των ακριτών μας το οποίο έπεται από τα συνεχή με την άσκηση σημείωση: «Στό μόνο μας σύντροφο, το έκλεκτό μας περιοδικό, «Νεολαία». Τρεις 'Ακρίτες».

Από την έκδρομή της 'Υποοικίσσεως 'Αθηνών εις Οίον (Μπονιάτ.) 'Η εικόνα μας παρουσιάζει τους Φαλλογυλίας άσκουμένους στο στήσιμο σκηνών.

-
- 1) Έορτη δειξφοιτύσεως υπ. της Ε.Ο.Ν.
Ευσημίας, ιε
- 2) Θαλαγγίται Παιδιά Κορινθίας
- 3) Θαλαγγίτισσαι Προσωπείας Δράμας.
- 4) Καλλιεργητική όμάς Ναυτοπράκτων Υ-
δρας επί τὸ ἔργον.

- 5) Φαλαγγίται Καταπόλων 'Αμοργίου εργα-
ζόμενοι εις τὸ ἐκεῖ πρόπτεον κτήμα.
6) Φαλαγγίται Χίου εἰς τὴν ἀναδάσωσιν.
7) Παρέλασις τμημάτων Ε. Ο. Ν. εἰς τὸ χω-
ρίον Μαρκόπουλον τῆς Ἀττικῆς.
8) Ἀπὸ τὴν ἐπίτειον τῆς ἰδρύσεως τῆς Ε. Ο.
Ν. εἰς Τρίπολιν.

ΠΡΩΤΗ: ΟΙ Πρωτοετακτοί Διοικηταί Λαοί και Χίου μετά των επιτελείων των. ΔΕΥΤΕΡΑ: Ἡ ὀρκωμοσία τῶν ἐκ τῆς Σχολῆς ἑκταετίας βιθμοφορῶν Ε.Ο.Ν. Ἀργολοῦ. ΤΡΙΤΗ: Εἰς τὸ ἱστορικὸν Κοδῆκι. Ὁ Νομάρχης Θεσπρωτίας μετὰ τοῦ Περ. Διοικητοῦ καὶ Ὑποδιοικητοῦ Παραρτηρήσεως ἐν μέσῳ Φαλαγγατῶν τιμήματος Σουλίου.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ HECTOR MALOT

Χειρίς Οικογένεια

(Συνέχεια έκ του προηγούμενου)

Τό βαγονάκι κατεβαίνει. Τότε σηκώνοντας το κεφάλι σ' εκείνον που του είχε δώσει το ρολόγι του προσέτις:

— Νά της πής πώς ο πατέρας της την φιλεί. Τό βαγονάκι κατέβηκε. 'Ο μηχανικός φώναζε: Παιδιά! Εργάτες! Τρεις μπαζέι στο βράδυ! Κι έτσι αυτοί ανεβαίνουν, ο μηχανικός ανεβαίνει. Τον καλούν. Οι φωνές τους δεν ακούγονται πια. Τα πνίχουν οι κροτοί των τροχών και των γραμμάτων.

Τα νερά φωνάζουν τώρα στη σπορά κι' ο μηχανικός διακρίνει λιχίες.

Τρέχει σ' αυτές βουτηγμένος ως τα γόνατα και παίρνει άλλους τρεις εργάτες.

Τό βαγονάκι ξανακατέβηκε, τους βάζει μέσα και θέλει να γυρίση σ'αυτά που βλέπει.

Μά οι εργάτες που έωσαν τον σηκώνουν με τη βία, τον παίρνουν μαζί τους και τό βαγονάκι ξαναεβαίνει. 'Ηταν καιρός. Τό νερό είχε πλημμυρίσει τά πάντα.

'Αδύνατο να εξακολουθήσει να σώζει κατ' αυτόν τόν τρόπον. 'Ο μηχανικός πρέπει να βρή κανέναν άλλον. Μά πούν;... Τί; Δεν έχει ούτε ανθρώπους κοντά του.

'Εκτόν πνήντα εργάτες κατέβηκαν, γιατί εκτόν πνήντα λιχνές μοιρασθηκαν τό πρωί. 'Απ' αυτές μόνο τριάντα γύρισαν στο λυμνοστάσιο. 'Εκτόν είκοσι λοιπόν άνθρωποι είχαν μείνει στο ανθρακωρυχείο. Πνιγχαν; ζούσαν;... Κατώρδωσαν να βρούν καταφυγιο; Αυτά τά έρωγώνια τά φοβέρα ζητήματα παρουσιάζονταν σ'αυτούς κατ'αποκατάσταση.

Μηχανικό. Κι' ενώ αυτός εξακριβώνει πώς κατόν είκοσι άνθρωποι έμειναν κλεισμένοι σ'αυτό ανθρακωρυχείο αρχίζουν έξω οι εκρήξεις.

Χώματα και πέτρες σφειδίζονται ψηλά. Τά σπείτα κοινοποιούν σάν από σεισμό. Γιά τό μηχανικό τό φαινόμενο δεν είναι ανεξήγητο. Τά άέρια και ο άτμοσφαιρικός αέρας σπρώχνονται από τά νερά, πείζονται μέσα σ' αδιέξοδα ανέλαστα, και όπου ο φλόος να πούμε της γής δεν είναι πολύ χοντρός — όπως σ'αυτές τών κοιτασμάτων — τόν ανατινάζουν σάν καζάνι άτμομηχανής. Τό ανθρακωρυχείο είναι γεμάτο. 'Η καταστροφή συμπληρώθηκε. 'Η είδησις διαδόθηκε άμέσως σ'αυτούς. 'Απ' όλα τά μέρη, τό πλήθος φάνει σ'αυτούς. 'Εργάτες, πρίεργοι, γυναίκες και παιδιά τών αποκλεισμένων εργάτων. Ρωτούν με άγωνία τίς τήν τύχη τους. Κι' επειδή τίποτα δεν έξέρουν να τους άπαντήσουν ή άγανάκτησις άνακαταλείπει με τη λύπη. Τους κρυβουν τήν αλήθεια! Φταίει ο μηχανικός! Θανάτος σ'αυτόν μηχανικό, θάνατος... Κι' έτοιμάζονται να ελαβάλουν σ'αυτήν Γραφεία, όπου ο μηχανικός σκυμμένος σ'αυτό σχέδιο, κουφός σ'αυτά παράπονα και σ'αυτές φοβέρες, γυρεύει σ'αυτά μέρη μπορεί να βρήκαν καταφυγιο οι εργάτες, γιά ν' άρχισή σ'αυτά ή σωτηρία...

Εύτυχος πώς ο μηχανικός τών γειτονικών μεταλλείων έφρεζαν με τους εργάτες τους και μαζί μ'αυτούς και οι εργάτες της πόλεως. Προσπαθούσαν να κρατήσουν τό ελπιζόμενο πλήθος, να τού μιλήσουν. 'Αλλά τί μπορούν να τού πούν; 'Εκείνος είκοσι ανθρώπων, αιν πούν, πού είναι;

— Πού είναι ο πατέρας μου; — Πού είναι ο άνδρας μου; — Πού είναι ο γυιός μου;... Και οι φωνές κόβονται, οι έρωτήσεις πνίγονται μέσα σ'αυτούς. Τί ν' άπαντήση κανείς σ'αυτά τά παιδιά, σ'αυτές τίς γυναίκες, σ'αυτές τίς μητέρες; 'Θα προσπαθήσουμε, θα κάμουμε τ' αδύνατα δυνατόν, άπαντούν οι μηχανικοί.

Κι' οι εργασίες γιά τό γλυτωμό αρχίζουν. 'Από τους εκτόν είκοσι ανθρώπους θά βρούν έναν ζωντανό; Ποιος τό ξέρει; 'Η άμφιβολία είναι μεγάλη κι' ή έλπίδα μικρή. 'Αδιάφορο, θά εργασθούν.

Και σ'αυτά τρία πηγάδια τοποθετούνται τά βαγονάκια, πού θ' αντλήσουν τό νερό.

Οι άντλίες αυτές δεν θά σταματήσουν πιά,

ούτε μέρα ούτε νύχτα, όπου να χυθή και ή τελευταία στάλα τού νερού σ'αυτόν διέξοδα.

Συγχρόνως, — καλά τά έμάντευσε όλα αυτά ο δάσκαλος — αρχίζουν να σκαβουν, ν'άνοιγουν στοές. Πού πάνε; Δεν τό ξέρουν καλά. Λιγάκι σ'αυτήν τύχη, πάνε όμως, προχωρούν. Σ'αυτό συμβούλιο τών μηχανικών γεννήθηκε διαφώνια γιά τήν χρησιμότητα τών σ'αυτών αυτών, τού έκρινε ν' άνοιχθούν σ'αυτήν τύχη, με τήν αδιέξοδα που έχουν γιά τή θεία, που μπορούσαν να βρισκωνται οι ζωντανοί άκόμα εργάτες.

'Αλλά ο μηχανικός τού ανθρακωρυχείου είχε τήν βεβαιότητα πώς πολλοί θά κατέφυγαν σ'αυτό Παλιό, όπου ή πλημμύρα δεν θά μπόρεσε ίσως να τους φτάση, κι' έπέμενε ν'άνοιχθή άμέσως μία τρύπα, προς τό Παλιό κατ'εξέλιαν, έτσι κι' άν δεν έπρόκειτο να σωθή ούτ' ένας. 'Η τρύπα αυτή γίνεται όσο τό δυνατό λιγώτερο πλατειά, γιά να μή χάινται καιρός κι' ένας μόνος σφύρης σκαβει μέσα.

Τό κάρβουνο πού ρίχνει βγαίνει άμέσως σ'αυτήν καλάνια, που τό παίρνουν εργάτες, σηματοποιώντας άλυσίδα. Και μόλις κουρασθή ο σκαφεύς άμέσως πάει σ'αυτή θεία του άλλος. 'Ετσι χωρίς άνάπαυσι, χωρίς διάλειμμα μέρα και νύχτα εξακολουθεί ή διπλή αυτή εργασία: Τό διπλήμα και συγχρόνως τό τρύπημα...

..

— 'Αν ο καιρός ήταν μακρύς γιά κείνους πού εργαζόνταν απ' έξω γιά τή σωτηρία μας, πόσο μακρότερος ήταν γιά μας εκεί μέσα που δεν κάναμε άλλο παρα να περιμένουμε φυλακισμένοι χωρίς καν να ξέρουμε άν θά προσηταναν να μας σώσουν.

'Ο κρότος τών βαγονιών πού άδειαζαν τό νερό δεν μας κρατήσε πολύ σ'αυτόν πυρετό της χαράς που μας προέβλεπε σ'αυτήν άρχή. 'Η αντίδρασι ήλθε με τη σκέψη: Ναι δεν ήμασταν άσπαστημένοι, καταμινονταν γιά τή σωτηρία μας, έδώ ήταν ή έλπίδα, τό άδίστομα όμως να γυρνάμε άρπια πρέρπα, έδώ ήταν ή αλήθεια.

Με τό μνηστήριο άνακτι το μετόχι έμυγατίε τ'αυτά και τά βλαπτικά τού σώματος. 'Η θεία που ήμασταν άποχρησμένοι να κρατήμε σ'αυτή σκαλα μας, ήταν απ' τίς πιο κουραστικές.

Δεν μπορούσαμε να κινηθούμε γιά να ξεμουνιδώσουμε και ο ποικίλος μας είχε γίνει πολύ δυσάρεστο κι' άχληρο.

'Απ' όλους μας ο Καρρορής άπέφερε λιγώτερο.

— Παινώ, έλεγε συχνά πικρά. Δάσκαλε θέλω ψωμί!

'Επ'ι τούλους ο δάσκαλος άποφάσισε να μές δώση λιγάκι απ' τή φέτα που είχε βρή απ' τό γούνο σκούφο.

'Η φέτα προέκυται να βασταχί πολύ.

Οι άλλοι με πολλή τους ευχαριστοή θα

'Ο δάσκαλος τήρε τό κεφάλι μου κάτω απ' τή μασχάλη του.

μοιράζονταν μαζί μας τό ψωμί εκείνο μά είχαν όρκοισή ν' άκούνη και κρατούσαν τόν όρκο τους.

— 'Αν μές άπαγορεύοντε να τρώμε μές επιτρέπετε όμως να πούμε είπα ο Καμπούρου. — Όσο θέλεις, από νερό έδώ μέσα άλλο τίποτα.

Δεν πνίχες κι' όλη τή σπορά; 'Ο Παγής έκαμε να κατέβη μά ο δάσκαλος τόν έμπόδισε.

— Όχι έσύ τού είπα, θά μές γκρέμιζες τή σκαλα. 'Ασε τό Ρεμψ που είναι έλαφρός κι' επιτήδειος, θά κατέβη και θά μές φέρη νερό.

— Σέ τί;

Σ'αυτό παπούτσι μου.

Μου έδωσαν ένα παπούτσι κι' έτοιμάστηκα να γλιστρήσω σ'αυτό νερό.

Στάσα. Πρώτα να σοφ έδω τό χέρι μου, μου είπε ο δάσκαλος.

— Μή φοβόσθε γιατί κι' άν πέσω, ξέρω καλά.

— Στάσου να σοφ δώσω τό χέρι μου.

Τή στιγμή όμως πού ο δάσκαλος έσκυφε να μου δώση τό χέρι του, είπα γιατί δεν έλογαρίσα καλά τό κίνημά του. Είπα γιατί τό σώμα του ήταν μουνιδασμένο από τήν αλήθεια, τίς τιλές γιατί τό καρδιά του έπληρωσε σ'αυτό βάρος του, γλιστρήσε σ'αυτήν κλίση τού ανέλαστατος κι' έπεσε σ'αυτό νερό με τό κεφάλι. 'Η λευκία πού είχε πάρη γιά να μ'αυτή, κύλησε κατόπι του και χάθηκε κι' αυτή. Σαφικά βυθιστήκαμε σ'ένα μαύρο σκούφο και μια κραυγή πόνου άναδόθηκε συγχρόνως απ' όλα τά στήθια.

Εύτυχος πού έγώ καθώς ήμου πιά έτοιμος να κατέβω, άφείθηκε να γλιστρήσω με τή ραχι κι' έφθασα σ'αυτό νερό μία στιγμή μόλις ύστερα από τό δάσκαλο.

Τότε πού ταξίδεψα με τό Βιτάλι είχα μάθει καλά να κολύμπη και να βουτ. 'Ετσι μπορώ να τώ πως ήρωσάμου τόσο καλά σ'αυτό νερό όσο και σ'αυτή έρηρα. Αλλά πώς θά κολυμπήσω σ'αυτήν σκούφην έλπιη τρύπα. Αυτό δεν τό σ'αυτήν σκούφην όταν άφείθηκε να γλιστρήσω. Σ'αυτήν σκούφην μόνο τό δάσκαλο, πού θά πνιγνόνται και με τό ένοτικό τού σκούφου της Νίλας Γης έπιασ σ'αυτό νερό.

Που να πείσω. Και πού ν'άνασσα τό χέρι; Πώς να βουτήξω. Αυτά σ'αυτήν σκούφην όταν σ'αυτήν σκούφην με γ'αυτήν απ' τόν όμο ένα χέρι και να μ'αυτήν τρύπα σ'αυτό νερό.

Με μία δυνατή κλωτσιά μπόρεσα να ξαναβείω σ'αυτήν έπιφάνεια.

Τό χέρι δεν με είχε άφείκει.

— Κρατάτε με καλά δάσκαλε, και γλυτώσατε. Ψηλά τό κεφάλι.

'Αλλά ούτε κείνος είχε γλυτώσει ούτε έγώ γιατί δεν ήξερα κατά πού να κολυμπήσω.

Μου ήλθε τότε μία ιδέα.

— Μιλάτε λοιπόν! Μιλήστε μου σεις! 'Εφώναξα.

Πού είσαι Ρεμψ; 'Ηταν ή φωνή τού θείου Γάσπαρου. Αύτη μοι έδειξε τό δρόμο. 'Επρεπε να κολυμπήσω άριστερά.

Αναγίε μια καρπία!

Σχεδόν άμέσως φάνηκε μία φλόγα. 'Εφθασε ν'άνασσα τό χέρι γιά ν'άγγιζω τή ζήρα. Πιασθήκα σφιχτά από ένα κομμάτι κάρ έκεινο και με τό άλλο χέρι τραβήξα τό δάσκαλο.

'Ηταν καιρός, γιατί αυτός είχε πη κι' ή άσφυξία είχε άρχισή. 'Αλλά τού κράτησα τό κεφάλι έξω απ' τό νερό και πολύ γρήγορα σ'αυτήν. 'Ο θείος Γάσπαρος κι' ο Καρρορής, σκυμμένοι μπροστά, μές έτειναν τά χέρια, έζω ο Παγής, κατεβαίνοντας απ' τό σκαλί τού σ'αυτό δικό μας μές έφεινε. 'Ο δάσκαλος που απ' τή ένα χέρι τόν έπιασε ο θείος Γάσπαρος κι' από τό άλλο ο Καρρορής τραβήχθηκε ως τό σκαλί ένώ έγώ τόν έσπρωχνα από πίσω. Είχε σ'αυτήν πιά σ'αυτήν έπ'αυτήν κι' άμα άναέξια κι' έγώ κοίτα τό, μου είπε.

— Έλα να σ'αυτήν φιλώ μου έώσεως τή ζωή.

Μά σ'αυτήν πιο μπροστά έώσατε τή δική μου!

Μ'αυτά και μ'αυτά όμως, είπα ο Καρρορής — που ούτε ζουγκινόνταν εύκολα, ούτε

— Νά πάω νά σοῦ βρῶ τὸ πατοῦνταί σου.
 Ἄλλα δὲν μ' ἄφησαν.
 — Σοῦ τὸ ἀπαγορεύω, μοῦ εἶπε ὁ Δά-
 σκαλος.

Δεν διαβώ πιά είπε ο Καμπουρού.
— Νά πισούμε στην ύγεια τοῦ Δασκάλου!
Κι' ἀφέθηκε νά γλιστρήσῃ ἄλλη μιὰ φο-
ρά ἀλλὰ πιά σιγά καὶ πιά προσεκτικὰ ἀπ' τὴν
πρῶτη.

Στὴν ἀρχὴ δὲν τὸ συλλογιστήκαμε, τὸ πρῶτο
ὅμως ποὺ μᾶς ἔκαιαν τὰ βριγμένα μας πόδια
μᾶς τὸ θύμῃσε γρήγορα.

— Κανένας δὲν μιλά:

—“Ας μὴν πέλονται σὸν νερὸ ἐν τοῖς.

Ἐπίδη ὅλοι μας εἶχαμε βραχὴ δταν περνούσαμε τὴ στοά, ἐγὼ ὡς τὸ λαιμό, οἱ μεγαλύτεροι ὡς τὴ μέση, τὸ ν' ἀλλάξουμε τῶρα ρούχα δὲν ἦταν καὶ σπουδαία ὠφέλεια.

Τυλίχθηκα λοιπόν ὅλος καὶ δὲν ἀργησα νὰ
ξαναπαύω.

πῆρε ὁ υἱὸς. Ἀλλ' ἐτίθει ἡ θεὸς μου δεξιὰν κατὰ ἄλλην καὶ ἐκινδύνευα νὰ πείσω στὸ νερὸ ὁ ἀσκόκαλος πῆρε τὸ κεφάλι μου κάτω

Και ξανακοιμώμεν χωρίς φόβο, γιατί ἡ
 μὲν βέβαιος πὺς δὲν θά μ' ἄσπινε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'.

ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑ ΜΑΣ.

Ἐπειδὴ τώρα εἶχαμε στερεὸ ἐνδοστηρίγμα
γιὰ τὰ πόδια μας ἡ ἐργασία ἦταν πρὶς εὐκολίαν
καὶ καταφέραμε γρήγορα τὰ σκάβουμε ἀρ

Ἄν και ἡ οὐρα τοῦ Καρφόρη εἴχ μοιρα
οὕη με τη μιζιτιρη σε αὐτοί δικαυ τε
φάγαμι δλη. Μπορώ μάλιστα να πώ πως το

(Ακολουθεί)

Πριν από λίγες ημέρες μιλήσαμε, στις σελίδες αυτές, για το «συριισμό» του ξελητημένου αυχύνου. Σήμερα θ' ασχοληθούμε με κάποιον άλλο εξ ίσου περίφημο θρύλλο, το θρύλλο «Τῆς νύφης πού κακοτύχησε», πού κι αὐτός, ὅπως κι' ὁ προηγούμενος, ἀνήκει στὸν ἴδιον κύκλο τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν μας. Ἀλλά ἄς δοῦμε τί ἀναφέρει

*Η κυρά Ρήνη τοῦ Σκληροῦ, τοῦ Δούκα ἡ θυ-

καὶ τὰ σκουφὰ τῆς μάχης τῆς λογαριασμοῦ

the first xi' & second xi' are also

Ἔτσι κατὰ τὸ θρύλο ἡ δμορφὴ Ρη

Μὰ ἡρθ' ὁ καιρὸς ὁ βλαπτός, χρόνιά κατα

...[...]

Ἐκεῖνος μὴ ἀρνεῖται.

Περπατώντας ράγι σέ ράγι — ὅπως

οι δοῦλές της πρὸς χάρις καὶ τὴν ἰσχύα

Ποιά είναι που φαίνεται το βλατί που φαίνε

Κίνη που φαίνεται το βλατί που φαίνεται το
[βελούδο]

Ἀλλά, παρ' ὅλη τῇ δυσπιστίᾳ της

Οἱ δούλεις ἐκτελῶντας τίς παραγ-

Ἡ ἀργόνητις, καθὼς εἶδε τὴ νέα

Κόρη μ' ποιά είν' η μάνα σου; Ποιά είν' τα

Ἐκπληκτὴ ἀπ' αὐτῆς τὴν ξαφνικὴν

Ἀλλάχτε την, στολίστε την την πρώτη τη

Ἔτσι ἐκείνη ἡ φωνὴ ἡ ἀποφασιστικὴ, ἡ ἀντιμετωπιοῦσα τὴν ἀντιμετώπιση.

Τὸ τραγουδι αὐτό, ἐκτός ἀπ' τὴν

Μέσα στους στίχους του συναντάμε

θα πρόσεξε ὁ ἀναγνώστης μου, δὲν

ἡ δὲ ἀρχὴ ἰσχυροῦται ἡ μεγάλη

Πολὺ καὶ ἐλπεῖ ὁ λαὸς μας ὅτι

αὐτὴν ἡ ἱστορία, ἐκφοράζεται περισσόν.

καὶ ἡσ. Ἀποδ: ἐν το. το. αὐτοῦ τὸ

A. E. 100

467

Ο ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ

ΚΑΙ ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΟΣ

Ποιος θα μπορούσε ποτέ να φαντασθή ότι ένας από τους ηρωικότερους και σεμνότερους άρχηγους της Έπανάστασής, ο Ένδοξος γόνος του Σουλίου Μάρκος Μπότσαρης, ήταν συγγραφέας, και μάλιστα λεξικογράφος!

Και το γεγονός παίρνει τὰ όρια της έκπληξης αν σκεφθῇ κανείς ότι ο Μάρκος Μπότσαρης ήταν άγράμματος, όπως ήταν και η πλειονότης των ήρώων που έπαιξαν τον ρόλο του πρωταγωνιστού της Έλληνικής ελευθερίας. Τό δείχνει καθαρά και η παρατιθεμένη πανομοιότυπος όπογραφή του.

Δέν μπορούσε βέβαια να είναι και καλύτερη με τη λίγη ανάγνωσι και γραφή που είχε διδαχθῇ στα παιδικά του χρόνια από τον άγιασμένο καλόγηρο, τόν Σαμουήλ, που άργότερα ανατίναξε στόν

άέρα τό Κούγκι και έγραψε μία από τις ήρωικότερες και ένδοξότερες σελίδες του άπελευθερωτικού μας άγώνος.

Παιδί ακόμα, δεκατριών περίπου χρονών, ο Μάρκος Μπότσαρης, έκπατριζεται με τούς δικούς του και τούς λοιπούς συμπατριώτες του και καταφεύγει στήν Κέρκυρα, γιά να άποφύγουν τη δουλεία του Άλή πασά.

Έκεί ο Μάρκος Μπότσαρης παρακολουθεῖ και συντρέχει τόν πατέρα του στούς μακρότατους άγώνες του κατά του Άλή. Δίπλα όμως από τόν έξοχο και άνδρειο πολεμιστή βαδίζει και σκέπτεται ταυτόχρονα γενικότερα ο συγγραφέας.

Δέν παραδλέπει τούς άδελφικούς δεσμούς που από αιώνων ώδήγησαν εις κοινόν άγώνα Έλληνας και Άλβανούς. Ζητάει να συσφίξη μ' ένα καθολικότερο τρόπο τούς δεσμούς αὐτούς και άρχίζει, αὐτός δ' άγράμματος σχεδόν, τη σύνταξη λεξικού «Τῆς Ρομαίκοις και Άρβανητικοῖς Ἀπλῆς» όπως τό επιγράφει ο ίδιος.

Τήν εποχή ακριβώς εκείνη περαιοσε από τήν Κέρκυρα ο από τοῦ 1805

διορισθείς γενικός Πρόξενος τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως στά Ἰωάννινα Φραγκῆκος Rouqueville. Είναι γνωστή ἡ δράσις τοῦ φιλέλληνος διπλωμάτου και συγγραφέως τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασας, ο ὁποῖος συνετέλεσε κατά πολὺ εἰς τήν Δύσιν διά νά γνωρίσουν και νά αγαπήσουν τήν Ἑλλάδα. Ὁ Rouqueville ἐγνώριζε τούς Σουλιώτες και τὸ γενναῖον ἔργον τῆς άπελευθερώσεως που εἶχαν ἀναλάβει και δέν παρέλειψε κατά τήν ἐκ Κερκύρας διέλευσίν του νά ἐπισκεφθῇ τούς ἐπιφανεστέρους ἐκ τῶν φυγάδων, μεταξύ τῶν ὁποῖων και τόν Μάρκο Μπότσαρη, τόν συγγραφέα τοῦ Ἑλληνο-αλβανικοῦ Λεξικοῦ, τὸ ὁποῖον και πῆρε μαζί του, πιθανῶς ἀναλαβὼν τήν ἐκδόσιν του.

Άργότερα, μετὰ 10 χρόνια περίπου, ο Rouqueville δωρίζοντας τὸ πολῦτιμον τοῦτο χειρόγραφον εἰς τήν βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων ἐθεδαίνων ἐν υπογράφῳ: «Τὸ Λεξικὸν τοῦτο ἐγράφη διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Μάρκου Μπότσαρη ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1809 ἐνώπιόν μου».

Τὸ Λεξικὸν εἶναι δίστηλον και χω-

ρίζεται διὰ μιᾶς καθέτου γραμμῆς σὲ κάθε σελίδα. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην στήλην ὑπάρχουν αἱ ἀπλᾶι Ἑλληνικαὶ λέξεις, εἰς δὲ τὴν δευτέραν αἱ ἀντίστοιχοι Ἀλβανικαὶ γραμμέναι με Ἑλληνικὰ στοιχεῖα. Στὴν ἀρχὴ δὲ κάθε σελίδος ἡ ἐπιγραφὴ ΛΕΞΙΚΟΝ ἢ ΛΕΞΙΚΟΝ ΔΙΓΛΩΣΣΟΝ ἢ ΔΙΓΛΩΣΣΟΝ.

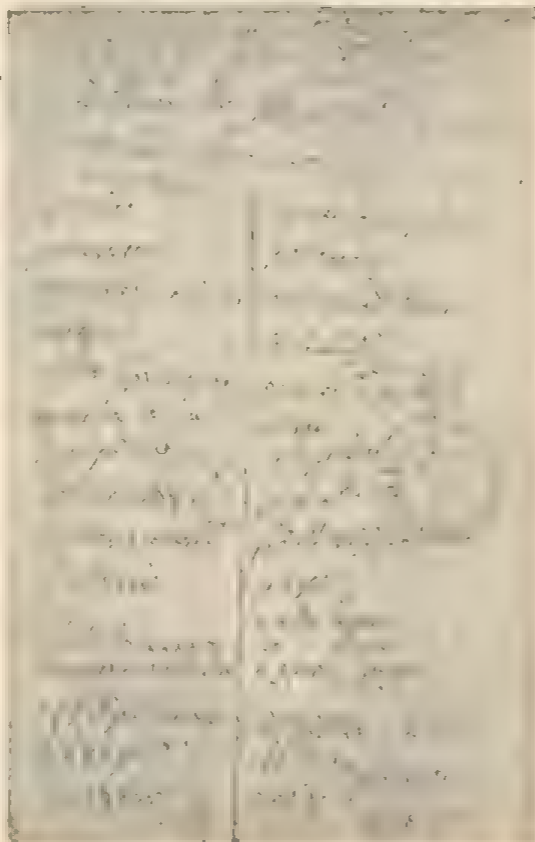
Ἡ σημασία τοῦ ἔργου τοῦ Μπότσαρη δέν εἶναι μόνο φιλογολικῇ. Πολὺ μεγαλύτερη εἶναι ἡ βαρύτης τὴν ὁποῖαν ἔχει τὸ ἀπλὸ αὐτὸ λεξικὸ ἀπὸ ἀπόψεως Ἑθνικῆς.

Ὁ κάθε Σουλιώτης αἰσθανόταν διὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶχε μέσα του ἀπὸ ἀπόψεως μορφώσεως, ἔστω και στοιχειώδους, ἦταν Ἑλληνικόν. Ἡ γλῶσσα δὲ αὐτῆς τοῦ ἔθνους, μετὰ τοῦ ὁποῖου ἐπὶ αἰῶνες ὀλοκλήρους εἶχε ζυμωθῇ ὁ Ἀλβανισμός, εἶχε καταστῇ ἡ κρατοῦσα γλῶσσα τῶν Σουλιωτῶν. Δέν ἔγραψε λοιπὸν ὁ Μπότσαρης τὸ Λεξικὸν χάριν φιλογολικῆς εὐχαριστήσεως και ἀσχολίας, οὔτε γιά νά διδάξῃ εἰς τούς συμπατριώτας του τὴν Ἑλληνικὴν. Τοῦτο θὰ ἦταν ἄλλως τε περιττόν γιά τούς διγλῶσσους Ἑλληνοαλβανούς τῶν Σουλιωτικῶν ὀρέων, οἱ ὁποῖοι, ὅπως και οἱ περισσότεροι ἀπὸ τούς ἐξελληνισθέντας Ἀλβανούς, εἶχαν μίαν μὲν και τὴν αὐτὴν Ἑθνικὴν ἰδέαν, διπλὴν δὲ γλῶσσαν, θὰ ἔλεγε κανείς, ἀπαράλλακτα σάν τὸ δικέφαλον αἰετὸ τοῦ Βυζαντίου που εἶχε δύο κεφαλὰς ἀλλὰ σῶμα ἓνα.

Ἄλλος λοιπὸν ἦταν προφανῶς ὁ σκοπὸς και ἡ ἔννοια τοῦ ἐνδόξου προμάχου τῆς Ἑλληνικῆς ανεξαρτησίας.

Εἰς τὴν αγαπημένην του πατρίδα, τὴν ἀθάνατη Ἑλλάδα, γιά τὴν ὁποῖα ἐμελλε νά θυσιασθῇ, ἤθελε νά παράσῃ τίς πολῦτιμες ὑπηρεσίας του, δύναντον ὡς στρατιώτης, ἀλλὰ και διὰ τῆς φτωχικῆς του πέννας νά παρασκευάσῃ και διαδώσῃ μερικὰς στοιχειώδεις και ἀναγκαῖας γνώσεις τῆς Ἀλβανικῆς εἰς τούς Ἑλληνας μᾶλλον, παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τούς Ἀλβανούς, διὰ τὴν μέλλουσαν νικηφόρον συνεννόσιν και σύμπρασιν Ἑλλήνων και Ἀλβανῶν εἰς τὸν Ἑθνικὸν άγώνα

K. I. Βέρρ.

Πανομοίωτυπον τῆς πρώτης σελίδος τοῦ αὐτογράφου λεξικοῦ τοῦ Μάρκου Μπότσαρη

Μάρκος
Μπότσαρης

Ἡ συγγραφή
τοῦ Μάρκου Μπότσαρη

Δέν είναι εδικο-
νά μιλήση κατέ-
για Βιβλιοθήκες τών
μοναστηρίων, χωρίς
νά είναι ειδικός. Βι-
βλιοθήκες πού επί
ένα αιώνα εξακο-
λουθούν νά κινούν

ταν ανέκαθεν ή ανά-
γνωσις. Δέν είναι
λοιπόν καθόλου πα-
ράξενο πώς μέσα
στά μοναστήρια πε-
ρισσότερο από κάθε
άλλοι συνεχίστηκε

ή παράδοσι τών με-
γάλων 'Αλεξανδρινών βιβλιοθηκών,
όπου διάφορα από παντού συρρέουν
χειρόγραφα, στενά έκκλησιαστικής Ι-
σως ύλης, γιά σοβαρές θεολογικές
μελέτες ή γιά πνευματική τέρψι και
ψυχική σωτηρία τών μοναχών. 'Αλλά
κι αυτές οι ίδιες Βυζαντινές μονές,
λόγω τής καθιστικής ζωής τών μονα-
χών ένωρίτατα αποβαίνουν σπουδαία
κέντρα αντίγραφης. 'Η μεγάλες λαύ-
ρες τής Αίγυπτου και τής Συρίας
μπορούν νά υπολογιστούν ως πολυ-
σημαντες και πρωταρχικές έστις τού
Βυζαντινού πολιτισμού, πού συντηρού-
σαν αληθινά έργαστήρια αντίγραφης
χειρογράφων και πολλών άλλων ει-
δών τέχνης. Κατά τούς μεταϊουστινια-
νείους χρόνους, και κυρίως μετά την
'Αραβική κατάκτησι, οι έκπολιτιστικοί
αυτοί πυρήνες μετατοπίζονται πρὸς
τή Μ. 'Ασίαν, μέ κέντρο τήν Κωνσταν-
τινούπολι, από την οποία μεταπηδᾷ
κατά τόν 10ον αιώνα ή ώρστανωμένη
πλέον αὐτή μοναχική δραστηριότης
εἰς τόν 'Αθω, ὁ ὁποῖος ἦταν πεπω-
μένο νά γίνη και ή ἱερά μέχρι σήμε-
ρα τού πολιτισμοῦ αὐτοῦ κειμηλιο-
θήκη.

Μέ τήν ἐπικράτησί τής, ὅλος αὐτός
ὁ μέ τόσο κόπο συλλεγμένους πλούτος
καπαντᾷ δύσχετος μέ τόν καιρό και
εἰς τὸ τέλος ἀχρηστος εἰς τούς πα-
τέρας.

'Εκτεθειμένος λοιπόν στήν ὕγρασι
τῶν κατὰ κλειστων βιβλιοθηκῶν τῶν
μονῶν, στίς συχνές λόγω τής πολυκ-
τοικήσεως πυρκαϊές, κι' ἀκόμα, ὡς τό
ποῦμε, στήν ἀμάθεια τῶν τότε πατέρων,
πού τόν μεταχειρίζονταν ὅπως ἦταν
πιά γι' αὐτοῦς ὕλη ἀχρηστη, γιά τούς
φούρνους τῶν, τήν περίφραξι τῶν ὀρ-
νιθῶν τους, γιά τὸ ψάρεμα, και ἄλ-
λες ἀκόμα πῶς παράξενες βιωτικές
τους ἀνάγκες, κατὰ δὲ τούς σκοτει-
νοὺς χρόνους και τή φιλοχρηματία
τῶν μοναχῶν ὅπεστι τρομακτικές κα-
ταστροφές και ἀπώλειες πού δέν μπο-
ροῦν καν νά υπολογισθοῦν. Μονάχα
σὴ Συνοδική βιβλιοθήκη τῆς Μόσχας
εἶναι ἐξακριβωμένο πῶς ὑπάρχουν
περί τούς 500 χειρογράφους 'Αγιορεί-
τικους κώδικες, κι' εἶναι γνωστό πῶς
ὁ Κῶρζον διηγείται, κυνικῶτατα, τήν
καλὴ φρονιὰ πού ἔκανε ἀπὸ πολὺτι-
μους ἀγιορείτικους κώδικες, καθὼς και
τήν κατὰστασι εἰς τήν ὁποίαν βρῆκε τίς
περισσότερες βιβλιοθήκες ὁ Λάμπρος,
ὁ ὁποῖος μεγάλως συνέτεινε γιά τή
φροντίδα και ἐπιμέλεια πού δείξαν

ὅλο τὸ κάστρο, και σκοτώθηκαν 190
νομᾶτοι 'Αρβανιτᾶδες' ή «εἰς τόν και-
ρὸν ἀπὸ μάλωσαν οἱ Γερωντάδες μέ
τὸ Μουλᾶ-Χουσεῖν τὸν υἱὸ ἀπὸ τὸν
'Οσμάν-ἀγᾶ. Καὶ τότε ἐκάησαν τὰ
'Ιωάννινα μαζί μέ τὸ Δεσπότη και
σέθηκαν εἰς τὸν κύρ-Πασιᾶ και εἰς
τὸν Μπαϊμ Μπέη και τούς ἔβγαλαν
ἀπὸ τὸ Ζαπτιλίκι. 1785».

Καὶ μόνον αὐτά; 'Εδῶ μέσα στά μο-
ναστήρια ὁπάρχει ὀλίκο γιά θεολό-
γους, γιά δημοσιονόμους, γιά φιλολό-
γους, γιά γλωσσολόγους, γιά ἱστορι-
κοὺς, γιά μουσικοὺς, γιά ἀρχιτέκτο-
νας, γιά καλλιτέχνες γιά αἰσθητι-
κοὺς. Καὶ ὅμως μάταια οἱ εὐπαιδευτοί
πατέρες τῶν Μοναστηρίων πού διεφύ-
λαξαν—ἀπὸ τῆ στιγμῆ τοῦλάχιστο
πού πῆραν συνείδησι τῆς ἀξίας τῆς—
μέ ἀπαράμιλλο ζῆλο τήν ἐθνική αὐτὴ
παρακαταθήκη, περιμένουν τούς 'Ελ-
ληνες ἐπιστήμονες και εἰδικούς. «'Ερ-
χονται οἱ Εὐρωπαῖοι και ἐργάζονται
εἰς τὰς Βιβλιοθήκας μας και οἱ δι-
κοὶ μας μεταβαίνουν εἰς τήν Εὐρώ-
πην και παίρνουν τὰ ἰδικά μας» γρά-
φει μέ παράπονον εἰς φίλον του ὁ
σοφὸς Ιατρός, μοναχὸς 'Αθανάσιος
(πρῶν Σπυρίδων ὁ Καμπανᾶς) ὁ
Λαυριώτης. Κι' εἶναι τὸ παράπονο ὁ-
λων τῶν μοναχῶν πού βλέπουν τούς
Εὐρωπαίους νά καταφθάνουν κάθε
χρόνο και νά περισυλλέγουν μέχρι ψι-
χίου ὅ,τι αὐτοὶ προώρισαν γιά τὸ 'Ε-

θνός. Γιατί ἐδῶ ὁπάρχει θαυμέως σπό-
ρος γιά πολλοὺς θερ σμούς. 'Ολόκλη-
ρο τεχνικὸ ἱερατεῖο τοῖ θα δοῦναι
ἐπὶ χρόνια μολὺς θα μποροῦσι νά φέ-
ρῃ σὲ πέρσι τὸ κομποσάο ἔργο του.
Οἱ ἔργαστες αὐτοί, πού σκοπὸ τῶν
θα εἶχαν νά ἐρευνήσουν ἐξαναητικὰ
αὐτὰ τὰ χροσικὰ και βυζαντινὰ
μουσεῖα ὡς παρακαταθήκη, ὡς παρά-
δοσι και ὡς ζῶη, θα μποροῦσαν νά
φέρουν μιάν ἀληθινὴ ἀναγέννησι στή
μετὰ σήμερα παρυσία τῆς 'Ελληνικῆς
ἐπιστήμης και ἱστορίας. 'Αλλά αἱ προχ-
ρῶς αἱ στο θέμα μας

...

'Η πνευματικώτερη ἀπασχόλησι ἑνὸς
βίου θεωρητικὸ ὅπως ὁ μοναχικός, ἡ-

(Συνέχεια στή σελίδα 480)

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

Ο σημερινός πόλεμος ἔδωσε πλατύ-
τερη δρᾶσι στὴ γυναῖκα. Ἀγγλίδες,
Γερμανίδες, Γαλλίδες, Φινλανδές καὶ
στοὺς πρώτους μῆνες τοῦ πολέμου καὶ
Πολωνέζες, προσέφεραν καὶ προσφέ-
ρουν ὑπηρεσίες, ποὺ μποροῦν περιή-
μα νὰ ἰσοζυγίσουν, μὲ τὶς ὑπηρεσίες
τῶν μαχομένων στρατῶν. Ὡς τὰ προ-
χθὲς ἀκόμα ξεύραμε, ὅτι οἱ γυναῖκες
μόνο ὡς νοσοκόμες μποροῦνε νὰ χρη-
σιμεύσουν στὸν πόλεμο, σκορπώντας μὲ
τὶς ὑγειονομικὲς φροντίδες τους καὶ μὲ
τὸ τρυφερό χαμόγελο τῆς καλωσύνης
τους, τὸ βάλαμο τῆς παρηγοριᾶς σ’
ἐκείνους, ποὺ πληγώθηκαν γιὰ τὴν
τιμὴ τῆς πατρίδος. Μὰ ἂν ρίξωμε μιὰ
ματιά στὰ καλαιότερα χρόνια τῆς ἱστο-
ρίας τῆς ἀνθρωπότητος, βλέπουμε πῶς
καὶ τότε οἱ γυναῖκες πολεμοῦσαν σὰν
ἄνδρες καὶ χρειάστηκε νὰ ἐπικρατή-
σουν συνήθειες καὶ ἔθιμα, ὅχι τόσο
εὐνοϊκά, γιὰ τὴ δρᾶσι τῆς γυναῖκας,
γιὰ νὰ τὴν περιορίσουν, γιὰ νὰ πνί-
ξουνε κάθε πρωτοβουλία τῆς, κάθε
ῥωαῖον καὶ εὐγενικὸν ἥρωισμόν τῆς...
Ποιὸς δὲν θὰ θυμᾶται ἀπὸ τὴν ἱστορία
τῆς δρᾶσι τῆς Ἀρτεμισίας, στὴν ἐν Σα-
λαμῖνι ναυμαχίᾳ, ποιὸς μπορεῖ ποτὲ
νὰ ξεχάσῃ τὴ δρᾶσι τῆς Μπουμπου-
λῖνας καὶ τῆς Τζαθέλλαινας καὶ τῶσαν
ἄλλων ἥρωϊκῶν γυναικῶν τῆς νεωτέ-
ρας ἑλληνικῆς ἱστορίας; Ποιὸς δὲν
θὰ ἔτυχε νὰ θαυμάσῃ τὰ κατορθώματα
καὶ τὴν πολυτίμη συμβολὴ τῆς Ἰωάν-
νας Ντ’ Ἀρκ στὴ Γαλλία, τὸν καιρὸ
ποὺ ἡ Γαλλία ἐπολεμοῦσεν; Ἀργό-
τερα ἡ δρᾶσι τῆς γυναῖκας στὸν πό-
λεμο περιορίσθηκε στὰ νοσοκομειακὰ
καθήκοντα μόνο.

Στὴν ἀρχαία ἐποχὴ ἐξ ἄλλου, μο-
ναδικὸ παράδειγμα νοσοκομειακῆς
περιθάλψεως ἀπὸ μιὰ γυναῖκα ἀναφέ-
ρεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρο, στὴν «Ἰλιάδα»
(Ε. 381). Διηγείται ἐκεῖ ὁ Ὅμηρος
ὅτι ἡ θεὰ τῆς ὠμορφιάς ἡ Ἀφροδίτη,
θελώντας νὰ σώσῃ τὸ παιδί τῆς τὸν
Αἰνείαν, ποὺ τὸν κατεδίωκεν ὁ Διο-
μήδης τὸν ἐσκέπασε μὲ τὸ πέπλο τῆς
καὶ τὸν ἀπομάκρυνεν ἀπὸ τὸ πεδῖον
τῆς μάχης.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὅμως ἡ Ἀφροδίτη
ἐπληγώθηκε στὴν παλάμη ἀπὸ τὸ δόρυ
τοῦ Διομήδη, ποὺ προωριζότανε γιὰ
τὸν Αἰνεία. Ἡ Ἰρις τότε ἀνέλαβε
τὸ ἔργο τῆς νοσοκόμου - τραυματιοφο-
ρέως. Καὶ ἀφοῦ ἐδανείσθηκε ἀπὸ τὸν
Ἄρη τὸ ἄρμα του, μετέφερε τὴν Ἀ-
φροδίτη στὸν Ὀλυμπο, ὅπου ἡ μη-
τέρα τῆς ἡ Διώνη τῆς ἔπλυνε καὶ
τῆς ἐπέδεσε τὸ τραῦμα.

Ἀργότερα στὸν μεσαῖωνα, βλέπομε
τὶς πυργοδόποινες νὰ σιχίζουν τὶς πο-

Οἱ θαλαγγίτισσες ἀσκοῦνται κατὰ
τὴν ἐποχὴ τοῦ πολέμου.

λυτελεῖς τουαλέττες τους, γιὰ νὰ ἐπι-
δέσουν τραύματα τῶν ἱπποτῶν, ποὺ
ἐπληγώνονταν κατὰ τὶς μονομαχίες.

Στὴν πατρίδα μας, δταν στὰ 1877
ἦταν νὰ γίνῃ ἐπιστράτευσι, ἡ Βασιλίσ-
σα Ὀλγα ἀνέλαβε τὴν προεδρίαν τοῦ
συσταθέντος τότε στὴν Ἑλλάδα Ἑ-
ρυθροῦ Σταυροῦ καὶ ἀμέσως πολλές
Ἑλληνίδες ἔτρεξαν νὰ ἐγγραφοῦν μέ-
λη, γιὰ νὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες
τους, πρὸς περίθαλψιν τῶν τραυμα-
τιῶν.

Ἐπίσης στὴν ἐπιστράτευσι τοῦ 1886,
πολλές Ἑλληνίδες ἐσπευσαν νὰ δη-
λώσουν ὅτι ἦταν πρόθυμες ν’ ἀναλά-
βουν τὸ ἔργον τῆς περιθάλψεως τῶν
τραυματιῶν τοῦ πολέμου.

Κατὰ τοὺς πολέμους ὅμως τοῦ 1912
καὶ 1913 καὶ στοὺς κατοπινούς πολέ-
μους, οἱ Ἑλληνίδες ἐφάνησαν ἀντά-
ξιες τῶν γενναίων προγόνων τους, ἀπο-
δείχνοντας ὅτι θερμαίνει τὰ στήθη
τοὺς ὁ ἴδιος πατριωτισμός, ποὺ ἐθέρ-
μαινε καὶ τὶς καρδιὲς τῶν ἀρχαίων
Σπαρτιατῶν.

Στὸν σημερινὸν πόλεμο ἡ δρᾶσις
τῆς γυναῖκας εἶναι περισσότερο ἀπο-
δοτικὴ. Ὁ γυναικεῖος βοηθητικὸς
στρατὸς δὲν χρησιμεύει σήμερα μόνον
στὴν ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία, ἀλλὰ
ἀντικαθιστᾷ στὰ δημόσια καὶ δημο-
τικὰ γραφεῖα, στὰ πολεμικὰ ἐργοστά-
σια καὶ στὶς στρατιωτικὲς ἀκόμα ὑπηρε-
σίες τὸν μαχόμενο πληθυσμὸ τῆς
ἐμπόλεμης χώρας. Ἐτοί, χάρις στὴν
πλατύτερη δρᾶσι τῆς γυναῖκας, οἱ
στρατοὶ δὲν στεροῦνται ἐνὸς μεγάλου
ἀριθμοῦ πολεμιστῶν, ὅπως συνέβαιεν
ἄλλοτε, δταν οἱ ἐπίστρατοι ἦσαν ὑπο-
χρεωμένοι νὰ παραμένουν στὰ διά-
φορα γραφεῖα, τηλεγραφεῖα, ταχυδρο-
μεῖα, σιδηροδρομικὰς ἐταιρεῖας καὶ
στὶς βοηθητικὰς ἀκόμα ὑπηρεσίες τοῦ
στρατοῦ. Ὅλους αὐτοὺς μάλιστα, ποὺ
ἔμεναν μακριὰ ἀπὸ τὴ ζώνη τῶν πολε-
μικῶν ἐπιχειρήσεων, τοὺς ἔλεγαν πα-
λαιότερα περιφρονητικά: κουραμ-
πιέδες. Μὲ τὴ σημερινὴ πολεμικὴ
δρᾶσι τῆς ὅμως ἡ γυναῖκα κατήγγησε
τοὺς κουραμπιέδες τοῦ στρα-
τοῦ καὶ μὲ τὴν ἀφοσίωσί της στὸ ἱερὸ
καθήκον τῆς πατρίδος, ἀπέσπασε τὴν
εὐγνωμοσύνην τῆς χώρας τῆς. Οἱ ἐπερ-
χόμενες γενεὲς θὰ θυμοῦνται μ’ εὐ-
λάβεια τὴν δρᾶσι τους καὶ θὰ τὴν το-
ποθετοῦν κοντὰ στὴ δρᾶσι ἐκείνων ποὺ
πασχίσανε γιὰ τὴ δόξα καὶ τὴν τιμὴ
τῆς πατρίδος.

Ἀδ. Παπαδήμας

Η ΣΤΗΛΗ ?
↑ (Εὐσταθίου)

Η ΓΡΙΠΠΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἰδιαίτερος δὲ ἀγαπᾷ τὶς ἀμυγδα-
λές, τοὺς πνεύμονας καὶ τὸν ἐντερι-
κὸν σωλήνα, χωρίς, ἐννοεῖται, νὰ ἀ-
φήσῃ ἥσυχο καὶ κανένα ἄλλο ὄργανο.
Ἄς μὴ μᾶς φαίνεται λοιπὸν παράξε-
νο δταν ἀκούμε, γριππῶδης ἐγκεφα-
λίτις, γριππῶδης ἐνδοκαρδίτις, νεφρί-
τις κλπ., διότι τὰ ἐλεεινὰ αὐτὰ μικρό-
βια ἐγκαθίστανται στὰ ὄργανα αὐτὰ
καὶ δημιουργοῦν τὰς ἐπικινδύνους ἐπι-
πλοκάς ποὺ αὐξάνουν τοὺς θανάτους
ἐκ γρίππης. Ἡ γρίππη μεταδίδεται
ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον μὲ τὴν
θμίλια, τὸ πτάρνισμα καὶ τὸν βήχα καὶ

ὅχι ὅπως νομίζουν μὲ τὸν ἀέρα. Ἐ-
πίσης ἡ γρίππη προσβάλλει εὐκόλω-
τερα τοὺς ἀδυνάτους καὶ μικροὺς ὁρ-
γανισμούς.

Ὁ καλλίτερος λοιπὸν τρόπος προ-
φυλάξεως ἀπὸ τῆς γρίππης εἶναι ἡ ἀ-
ποφυγὴ συνωστισμῶν, τῶν ἀσθενῶν
καὶ ἡ τόνωσις τοῦ ὁργανισμοῦ μὲ ἀ-
φθονή καὶ θρεπτικὴ τροφή. Τὰ ἄλλα
μέσα, ποὺ μεταχειρίζονται ὡς προ-
ληπτικὰ τῆς γρίππης, μαντόλ, κάφου-
ρα κλπ., εἶναι ἀχρηστα καὶ μᾶς θυμί-
ζουν τὸν μεσαῖωνα, ποὺ τὰ περιεργα
καὶ ἀστεῖα προληπτικὰ μέσα ἐναντίον
τῆς γρίππης ἔδωσαν ἀφορμὴ νὰ γίνουν
τὰ ὠραιότερα εὐφυολογήματα καὶ γε-
λοιογραφία.

Τὸ μικρόβιο τῆς γρίππης δὲν ἔχει
ἀνακαλυφθῇ ἀκόμη παρ’ ὅλας τὰς
προσπαθείας τῶν ἐρευνητῶν. Τοῦτο ὁ-
μως ἂς μὴ φαίνεται παράξενο, ὅπως
καὶ γιὰ τὸ καρκίνου κ. ἄ., διότι δὲν

ὑπάρχει δυσκολώτερο πρᾶγμα στὴν ἱ-
ατρικὴ ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν μικρο-
βίων. Γιὰ νὰ βρεθῇ πρέπει νὰ χρωμα-
τισθῇ καταλλήλως, ὥστε νὰ ξεχωρί-
σῃ τὸ μικροσκόπιο, ἀλλὰ πῶς; Δὲν ἐ-
βοήθησε ἀκόμη ἡ τύχη, διότι περὶ τύ-
χης πρόκειται, ἀφοῦ τὰ περισσότερα
μικρόβια ἀνεκαλύφθησαν τυχαίως. Ἐ-
πειτα πολλὰ μικρόβια εἶναι ἐξαιρετι-
κὰ μικρά, ὥστε δὲν φαίνονται διὰ συ-
νήθους μικροσκοπίου, ὀνομάζονται δὲ
αὐτὰ διηθητὸς ἴος. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι
καὶ τὸ μικρόβιο τῆς γρίππης ὑπάγε-
ται σ’ αὐτὴ τὴν κατηγορίαν. Ἀφοῦ λοι-
πὸν δὲν ἔδωκε ποῖο εἶναι τὸ μικρόβιο
τῆς γρίππης, πῶς νὰ ξέρωμε καὶ τὸ
φάρμακο; Ἰδοὺ λοιπὸν γιὰτὶ συνιστᾷ-
με γιὰ τὸ συνάχι μαπτήλια καὶ μόνον
μαπτήλια. Στὸ ἐπόμενο θὰ μιλήσωμε
γιὰ τὰς διαφόρους μορφὰς τῆς γρίπ-
πης.

Γ. Μπαμπούρης
Παιδίατρος

Ο Κηφάτος

Το παραμυθάκι μας

ΤΑ ΔΥΟ ΣΤΑΧΥΑ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Τώρα με τις γιορτές πήρα μιὰ μέρα τὸν φίλο μου τὸν Πᾶνο καὶ κάναμε μιὰ ἐκδρομούλα ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι. Ἐκεῖ σὲ κάποιον χωράφι σταθήκαμε νὰ καμαρώσουμε ἕνα γέρο λεβέντη πού ἔσκαβε γεμᾶτος κέφι καὶ χαρά. Θάτανε πάνω ἀπὸ 75 χρονῶν καὶ ὅμως ἔδειχνε πολὺ νεώτερος, ροδοκόκκινος καθὼς ἦταν καὶ καλοστεκούμενος.

— Ἐλάτε σὺν σᾶς βαστάη νὰ σκάψετε καὶ σεῖς, μᾶς εἶπε γελαστός καθὼς μᾶς εἶδε.

— Εἴμαστε Σκαπανεῖς τοῦ εἴπα καὶ σὺν... σκαπανεῖς... μπορούμε βέβαια νὰ σκάβουμε. Ὁμως ἐκεῖνο πού καμαρώνουμε εἶναι τὰ ὠραῖα γηρατεῖά σου πού δὲν τὰ τσάκισαν τὰ χρόνια!

— Αὐτὸ ἔγινε παιδιά, μᾶς εἶπε, γιατί ἀπὸ μικρὸς σὺν καὶ σᾶς ἔβαλα ἕνα πρόγραμμα στὴ ζωὴ μου, πού δὲν τὸ παραβίασα ποτέ! Κι' αὐτὸ ἦταν:

Δὲν φόρτωσα ποτὲ μὲ πολὺ φαγητὸ τὸ στομάχι μου. Ἔπινα πάντα καθαρὸ νερό. Ἦμουν πάντα καθαρὸς. Ντυνόμουν πάντα μὲ ὑγιεινὰ κι' ἀπλόχωρα ροῦχα καὶ μοῦ ἄρεσε νὰ ζῶ στὸν ἥλιο καὶ στὸν καθαρὸ ἀέρα. Ἔδούλευα πάντα, μὰ ὅχι πάρα πάνω ἀπὸ τὶς δυνάμεις μου. Κοιμώμουν πάντα ἑνωρὶς καὶ ξυπνοῦσα τὴν αὐγὴ μὲ τὰ πουλιὰ καὶ μὲ τὸν ἥλιο. Μὰ εἶναι περιττὸ νὰ σᾶς τὰ λέω αὐτά, γιατί σὺν Σκαπανεῖς θὰ τὰ ξέρετε. Σᾶς τὰ λέει κάθε τόσο καὶ ὁ Ἀρχηγός.

Ὅταν φύγαμε εἶπα στὸν Πᾶνο: Πάω νὰ γράψω στὴ στήλη μου αὐτὲς τὶς σοφὲς συμβουλὲς πού ὅλοι πρέπει νὰ τὶς ξέρουμε μὰ καὶ νὰ τὶς ἐφαρμόζουμε.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

Ὁ Κωστάκης καθὼς πήγαινε μιὰ μέρα περίπατο μὲ τὸν πατέρα του στὴν ἐξοχή, ἔπερασε καὶ ἀπὸ ἕνα σπαρμένο χωράφι. Ὁ Κωστάκης κοντοστάθηκε.

— Γιατὶ στάθηκες; τὸν ἐρώτησε ὁ πατέρας του.

— Βλέπω τὰ στάχυα, πατέρα... Γιὰ κοιτάξετε καὶ σεῖς... ἄλλα εἶναι γυρτά, τόσο γυρτά μάλιστα πού λίγο καὶ θ' ἀγγιζοῦν τὴ γῆ κι' ἄλλα πάλι κρατιοῦνται

τεντωμένα... Τί κρίμα πού δὲν εἶναι ὅλα ἔτσι... Πόσο πιδ ὁμορφὸ θάτανε τὸ σπαρτό, ἂν ὅλα τὰ στάχυα ἦταν ἴσια κι' ὅχι καμ-

πούρικα, ἀπάντησε ὁ Κωστάκης.

— Ὅστε προτιμᾶς τὰ τεντωμένα στάχυα Κωστάκη;

— Μὰ θέλει καὶ ρώτημα, πατέρα;

— Κι' ὅμως, παιδί μου, πέφτεις ἔξω, εἶπε ὁ πατέρας. Κι' ἔκοψε δυὸ στάχυα, καὶ τὰ ἔτριψε στὸ χέρι του. Τὸ ἕνα ἦταν σχεδὸν ἄδειο καὶ δὲν ἀξίζει τίποτα. Τὸ ἄλλο ἦταν γεμᾶτο μὲ χονδρούς σπόρους.

— Βλέπεις, Κωστάκη; Τὸ στάχυο αὐτό, πού κρατοῦσε ψηλὰ τὸ κεφάλι του κι' ὑπερφανευόταν, σὰ νὰ εἶχε μεγάλη ἀξία καὶ πού σοῦ ἔκαμε τόση ἐντύπωση, εἶναι σχεδὸν ἄδειο!.. Ἐνῶ αὐτό, πού ἦταν γυρτὸ καὶ πού τὸ περιφρόνησες εἶναι γεμᾶτο μὲ διαλεχτοὺς σπόρους!..

Ὁ Κωστάκης ἐκοίταξε τὸν πατέρα του κι' ἐκούνησε τὸ κεφάλι.

— Καταλαβαίνω, εἶπε.

— Ναί, παιδί μου... Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους... Ἐκεῖνοι πού ἔχουν ἄδειο κεφάλι καὶ δὲν ἀξίζουν τίποτα καμαρώνουν, κορδώνονται καὶ εἶναι ἀκατάδεχτοι. Ἐνῶ ἐκεῖνοι, πού ἔχουν πραγματικὴ ἀξία εἶναι σεμνοί, ἀνοιχτοκαρδοί, καταδεχτικοί...

Τὸ μαγικὸ ταξίδι...

Μυθιστορηματάκι παραμῦθι....

(Συνέχεια...)

ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΖΟΥΓΚΛΑ...

Τί ὁμορφο βιβλίο, λοιπόν, αὐτὸ πού εἶχε στὰ χέρια του ὁ Λεμονῆς!.. Κάθε ἀράδα του ἦταν καὶ μιὰ ἐκπληξίς, κάθε σελίδα του καὶ μιὰ περιπέτεια.

Κι' ὁ Λεμονῆς διάβαζε, διάβαζε συνεχῶς ὡς πού αἰσθάνθηκε νὰ γίνεταί ἑλαφρὸς σὺν πούπουλο ἢ σὺν φτερό.

Ἀνοιγόκλεισε λίγο τὰ ματοκλαδὰ του. Ἐγειρε τὸ κεφαλάκι του πρὸς τὰ ἔμπροσ καὶ ἀκούμπησε... ἡ μύτη του στὴν ἀνοιχτὴ σελίδα τοῦ βιβλίου!...

Μὰ κοιμήθηκε λοιπόν τὸ καλὸ μας παιδί ἐνῶ διάβαζε;

Δὲν ξέρω οὔτε ἐγὼ ἄλλα μιὰ φορὰ ὁ Λεμονῆς... ροχάλιζε...

Καὶ νὰ ἐπὶ τέλους πού τὰ δίνειρα τοῦ Λεμονῆ πραγματοποιήθηκαν...

Σὺν νὰ ἔπεσε ἀπ' τὰ σύννεφα ὁ Λεμονῆς βρέθηκε σκαρφαλωμένος πάνω στὴν πιδ ψηλὴ κορφή ἑνὸς μεγάλου δέντρου...

Τί ὁμορφα πού ἦταν ἐκεῖ...

Γύρω τριγύρω ἀπλωνόταν τὸ δάσος, ἡ ζούγκλα...

Χιλιάδες πουλιὰ φτεροκοποῦσαν καὶ κελαιδοῦσαν ὁλόγυρα.

Λίγο πιδ ἐκεῖ μιὰ παρέα ἀπὸ μαϊμούδες φαίνεται πὼς εἶχαν... συμβαίλιο καὶ γαλοῦσαν τὸν κόσμο ἀπὸ τὶς φωνές των.

Ὁ Λεμονῆς ὅμως ἔπρεπε νὰ κατεβῇ ἀπὸ τὸ δέντρο.

Πὼς ὅμως; Ἀ, καὶ ὁ Λεμονῆς θυμήθηκε μὲ ποῖο τρόπο πετιώταν ἀπ' τὸνα δέντρο στὸ ἄλλο... ὁ Ταρζάν.

Δὲν ἔχασε λοιπόν καιρὸ, ἄρπαξε ἕνα δεινρόσχοινο τοῦ βρέθηκε μπροστά του καὶ ρίχτηκε πρὸς τὰ κάτω...

Τί περίεργο ὅμως! Ἐνῶ ὁ Ταρζάν στὸ ἴδιο κόλπο δὲν ἐπάθαινε τίποτα, ὁ Λεμονῆς γκρεμοτσακίστηκε κυριολεκτικῶς. Πρόφταξε ὅμως στὸ πέσιμό του καὶ ἄρπαξε τὴν... οὐρὰ μιᾶς μαϊμούς καὶ ἔτσι δὲν ἔφτασε ὡς τὴ γῆ...

Ἡ μαϊμού τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι της καὶ ὁ Λεμονῆς πήδησε σὲ λίγο μαζί!

των σκαπανέων

Ο ΣΚΑΠΑΝΕΥΣ

"Εξω από την πόλι ήταν ένα ωραίο προάστειο, με μικρά και κουψά σπιτάκια. Μιά γριούλα από την πόλι προχωρούσε προς τὰ ἐκεῖ. Στὸ ἕνα χέρι κρατοῦσε ἕνα δίχτυ γεμάτο ψώνια καὶ στ' ἄλλο ἕνα βαρὺ καλάθι γεμάτο πατάτες.

Εἶναι ωραία νὰ κάθεται κανεὶς σὲ προάστειο, μὰ ὁ δρόμος εἶναι πολὺ μακρινός. Προχωροῦσε ἀργά-ἀργὰ κι' ὅλο στεκόταν ἀκουμπώντας κάτω τὰ ψώνια τῆς γιὰ νὰ ξεκουραστῇ.

Ξαφνικὰ τῆς ἄρπαξε κάποιος τὸ καλάθι. Τρόμαξε καὶ σκέφθηκε μήπως ἦταν κανεὶς κακὸς ἄνθρωπος. Ὁ δρόμος ἦταν ἔρημος καὶ καθόλου παράξενο νὰ ἦταν κανένας κλέφτης.

Μὲ τὰ χέρια τῆς κρατοῦσε ὅσο μπορούσε γερά τὸ καλάθι καὶ ἦταν ἔτοιμη νὰ φωνάξῃ. Ἀκούει ὅμως μιά χαρούμενη φωνὴ πού τῆς εἶπε:

— Μὴ φοβάσαι, κυρούλα. Ἄφησε τὸ καλάθι· νὰ τὸ κουδαλήσω ἐγώ. Γιὰ σένα εἶναι πολὺ βαρὺ.

Τότε γύρισε καὶ εἶδε πὺς ἦταν ἕνας σκαπανέας. Αὐτὸς τῆς πήρε καὶ τὸ δίχτυ καὶ ἡ γριούλα μ' εὐχαρίστησι τὸ ἄφησε.

"Ετοι πήγανε ὡς τὸ σπιτάκι τῆς γριούλας.

— Σ' εὐχαριστῶ πολὺ, παλληκάρι μου.

— Τίποτα, κυρούλα, ἔκαμα τὸ χρέος μου. Δὲν κοιτάξεις πὺς εἶμαι παιδί τῆς Ἐθνικῆς μας Νεολαίας;

Γιάννης Π. Κούτρας

Οἱ τέσσαρες ἀδελφοὶ Ροζάκη, Σκαπανακία τῆς Ε.Ο.Ν. Γυθείου.

ἔξυπνα... κουντε

Ὁ Τοτὸς ρωτᾷ τὸν καραμελοπώλη:

— Πόσο ἔχουν οἱ καραμέλες;

— Πέντε δεκάρες οἱ ἔξῃ!

Καὶ ὁ Τοτὸς, ἀφοῦ κάνει τοὺς λογαριασμοὺς του, λέει:

— Καλὰ, θέλω... μὰ καραμέλα!

Η ΠΕΤΑΛΟΥΔΙΤΣΑ

Μιά μικρὴ πεταλουδίτσα
μὲ μυριόχρωμα φτερά
πάνω ἀπ' τοὺς ἀνθοὺς πετοῦσε
κι' ἔνοιωθε, μὰ τί χαρά!...

Ξάφνου νάσου ἕνα παιδάκι
— Θέ μου τί κακὴ ψυχὴ —
δώσου καὶ τὴν κυνηγᾷ.
Τὴν καυμένη! Τὴ φτωχή!..

Καὶ στὸ τέλος τὴν τσακώνει
πάνω σ' ἕνα γιγασμί.
Μέσ' στὴν τσέπη του τὴν βάζει
καὶ στὸ σπίτι πάει γραμμὴ.

— Ἐπίασα μιά πεταλούδα,
— φώναζε ὅλο χαρά —
Θέλετε νὰ σᾶς τὴ δείξω;
Ἔχει ὀλόχρυσά φτερά.

Μὰ ἡ μικρὴ πεταλουδίτσα
μέσ' στὴν τσέπη εἶχε τριφτῇ,
τὰ ωραία χρώματά τῆς
ὅλα εἶχανε χαθῇ.

Κι' εἶπε τὸ κακὸ παιδάκι:
— τάχατες τ' ἄλλα τ' ἀκούν; —
— Εἰν' χρυσὲς οἱ πεταλοῦδες
μοναχὰ δταν πετοῦν.

ν. τ.

τῆς πάνω στὰ μαλακὰ ξιρόφιλλα
στὴ ρίζα τοῦ δέντρου, μὲ κουρλιὰ-
σμένα ρουχα.

— Δόξα τῷ Θεῷ... πήγε νὰ πῇ ὁ
Λεμονῆς, ἐπὶ τέλους πατῶ στὴ γῆ...

"Ἀρᾶξε τὸ δεινὸ ρόχοινο καὶ ρίχτηκε κάτω.

Τὴν ἴδια στιγμή ὅμως δέχτηκε στὸ
κεφάλι ἕνα δυνατὸ χτύπημα καὶ ἔ-
χασε τίς αἰσθήσεις του...

"Ἐνα μεγάλο ἰνδοκάρυδο τὸν εἶχε
βρῇ στὸ κεφάλι!

"Ὅταν συνήλθε βρέθηκε στὴν ἀ-
κρὴ μιάς λιμνούλας...

Πλάι του στεκόταν ἡ φύληνάδα
τοῦ ἡ μαίμου καὶ τοῦ ἔκανε... ἀέρα
μὲ ἕνα μεγάλο φύλλο δέντρου καὶ
τριγύρω του εἶχαν μαζευτῇ ὅλα τὰ
μικρά ζούδια τοῦ δάσους καὶ τὸν
κύτταζαν μὲ περιέργεια. Λαγοί, κου-
νέλια, μικρά κατσικάκια, λαφίνες, μι-
κρά ζαρκαδία, παγώνια καὶ παπα-
γάλοι καὶ πουλιὰ σὲ χίλια μύρια
χρώματα.

Ὁ Λεμονῆς ἦταν εὐτυχὴς παρ' ὅλο
πὺ τὸ χτύπημα τοῦ κεφαλοῦ του
τοῦ πονοῦσε.

Κι' εἶχε καὶ μιά πείνα!

Τριγύρω του ὑπῆρχανε ὅλων τῶν
εἰδῶν τὰ φρούτα. Ποῦ νὰ τὰ φτάσῃ
ὅμως πὺ τὰ δέντρα ἦσαν πολὺ
ψηλά:

Ἐλληνικά δὲν ἤξερε ἡ μαίμου
γιὰ νὰ συνεννοηθῇ μαζί τῆς. Ὅσο
κι' ἂν τῆς μιλοῦσε μὲ λόγια καὶ μὲ
νοήματα ἡ μαίμου ἔκανε τὸν...

βλάκα καὶ ξεφώνιζε μόνο: «Γου-
άις... γουίτες» ἀντ'... νευρικός!

Ὡς πὺ στὸ τέλος ὁ Λεμονῆς ἀναγ-
κάστηκε νὰ ζητήσῃ μόνος του τὴν
τροφὴ του.

Ἀποφάσισε νὰ σκαρφαλώσῃ σ' ἕ-
να δέντρο καὶ νὰ κόψῃ μπανάνες.

Πιάστηκε λοιπὸν ἀπὸ ἕνα «κλαδί»
καὶ προσπάθησε νὰ ἀνεβῇ.

Περίεργο ὅμως τὸ «κλαδί» πὺ εἶ-
χε πιάσει κουνιῶταν παράξενα καὶ
ἡ μαίμου ξεφώνιζε καὶ χτυπιῶταν
ἀντ' τρελλῇ ἀπὸ κάτω.

«Κάτι συμ-
βαίνει», σκέ-
φθηκε ὁ Λεμο-
νῆς. Δὲν πρό-
φταζε ὅμως νὰ
το σκεφθῇ αὐ-
τὸ καὶ κατα-
λαβε ὅτι τὸ
«κλαδί» τοῦ
κρατοῦσε ἦταν
τὸ κορμὶ ἐνὸς
βοᾶ...

(Ἡ συνέχεια
στὸ ἐπόμενο)

Γουάις - γουίτες!..

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΙΣ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

Άκροστιχίς.

Τὰ ἀρχικά γράμματα τῶν κάτωθι ζητούμενων λέξεων, ἀποτελοῦν πόλιν τῆς Ἑλλάδος:

1) Μοῦσα, 2) Ποταμός τῆς Γερμανίας, 3) Ὀρη τῆς Ἀσίας, 4) Νῆσος τοῦ Σαρωνικοῦ, 5) Ὄρος τῆς Βαλκανικῆς, 6) Νομός τῆς Ν. Ἑλλάδος, 7) Ἱερὰ πόλις, 8) Νῆσος τῶν Κυκλάδων.

Μ. Κ. ΠΑΠΑΓΩΡΑΝΗΟΥ

Λίνιγμα

Ἀπὸ πόλι τῆς Ἑλλάδος ἀν πετάξης ἓνα γράμμα ὄργανο ξυρίσματος θὰ προβάλλῃ ἐν τῷ ἄμα.

Ν. Α. ΣΟΥΡΛΑΣ

Κρυπτογραφικόν.

12345671894 = Ποιητής
3456231 = Ἐπιστήμη
6268594 = Ποταμός
6271864 = Ἀπόλεσε
κάτι πολύτιμον.
1234564 = Πολὺ καλὸς
34564 = Ὑπάρχει
στὰ πλοία
1831 = Πλήεις
921 = Θέα

Γ. Γ. ΚΑΡΚΑΝΗΣ

Μαγική εἰκὼν

—Τὸ μεσημέρι μὲ τὴν καμπάνα νάρθης στὸ σπίτι νὰ φάμε μαζί Ἀντιγόνη. Θὰ σοῦ ἔχω καὶ κάτι ἑκτακτό.

—Τί;
—Τὸ φρούτο ποὺ σοῦ εἶπα.

Αἱ Πνευματικ. Ἀσκήσεις

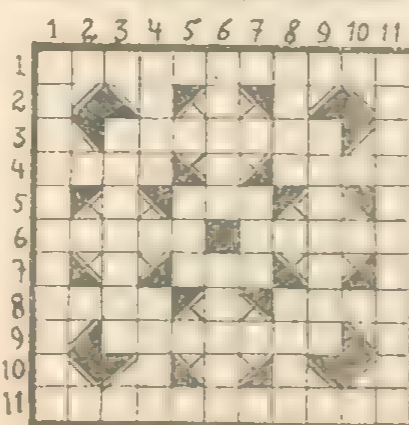
Ἀπὸ τῆς 1ης Θεβρουαρίου γίνονται δεκταὶ πνευματικαὶ ἀσκήσεις ἀνευ περιορισμοῦ. Οἱ ἀναγνώσται μας μποροῦν νὰ μᾶς στείλουν ἀκροστιχίδας, κρυπτογραφικά καὶ γενικῶς πάσης φύσεως πνευματικὰ ἀσκήσεις, ἔχοντες ὡς ὄριον τὴν 15ήν:

1) Αἱ ἀσκήσεις πρέπει νὰ εἶναι ἀλίαν καὶ διαφόρων εἰδῶν. Νὰ ἀποφεύγονται τὰ τρίγωνα, τὰ τετράγωνα, οἱ ἀστέρες καὶ γενικῶς τὰ σχήματα.

2) Αἱ λύσεις πρέπει νὰ γράφονται καθαρά, κάτω ἢ δεξιά τῶν ἀσκήσεων. Μὴ γράφεται ποτὲ ὅτι οὐκ ἔχω ὑποὶ τὴν καρδίαν.

Τὰ σταυρολέξα ἐξ ἄλλου, πρέπει νὰ εἶναι τετράγωνα, μὲ λίγα μαῖον τετραγωνίδια καὶ αὐτὰ σχηματίζονται, κατὰ προτίμησιν μεγάλων 9x9, 10x10, 11x11. Αἱ λύσεις θὰ γράφονται μὲ μελόδι, ἐπάνω στὸ σταυρολέξο.

Ὅριζοντίως: 1 Κόπος ῥυακός 3 Διόφρατος εἰς δύο σημεῖα τῆς Εὐρώπης. 4 Ὑπάρχει εἰς τὰς λαϊκὰς κατοικίας ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὅπου εἶναι καὶ ἕνα ἄλλο σημεῖο.

χικῶς. 9 Εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνάτατος... 11 Τὰ μὴ δυνάμενα νὰ ἀποχωρισθοῦν, τὰ συνδεδεμένα ἀρρήκτως μεταξύ των.

Καθ' ἑτάω: 1 Τοποθετεῖται εἰς τὰ παράθυρα. 3 Ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς κινήσεως τῶν πόλεων καὶ μάλιστα τῶν χωρίων. 4 Πικρὸν χόρτον. — Δὲν εἶναι παιδί οὔτε γυναῖκα... 5 Ποταμὸς τῆς Εὐρώπης, διαρρέων πολλὰ κράτη. 6 Εἶναι ἡ ἀνδρεία, ὁ σεβασμός, ἡ φιλαλήθεια, ἡ ἐργατικότης καὶ κάθε τι ἄλλο. — Προσπαθεῖ νὰ τὴν ἐπιτύχῃ ὁ Ιατρός (ὄνομα). 7 Τίτλος Ἀθροιστοῦ φυλάρχου. 8 Ὁμοίων διαστάσεων. — Πίνονται... 9 Μέταλλον τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται εὐρέως εἰς τὴν βιομηχανίαν. 11 Εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὸν στρατιώτην, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε πολίτην. Εἰς αὐτὴν ὑπεβάλλοντο οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάται, ἀπὸ πολὺ μικρὰν ἡλικίαν.

Δ. Σ. ΓΕΡΜΑΝΙΤΗΣ

Ἡ εἰκὼν.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Μαρία ἐβλέπαν ἓνα ὠραῖο ὀφθαλμὸν μετ' εἰκόνας. Σὲ μιά σελίδα παρατήρησαν μιά ὠραία εἰκόνα, τὴν ὅποια ἀπορροῦν νὰ βρῇτε καὶ σὺς.

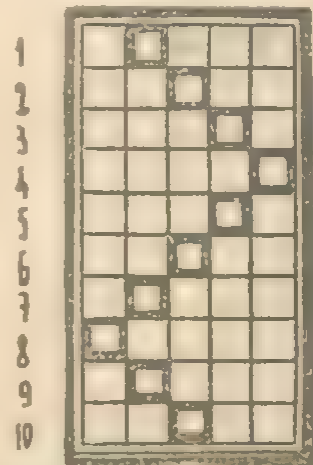
Γιὰ νὰ ἐκτιμήτε δὲν ἔχετε παρὰ νὰ ἐνώσετε μὲ τὸν μελῶδον, σὰς τὴς κοινῆς τοῦ οὐραίου, ἀπὸ τὴν ἀριθμὸ 1 μέχρι τοῦ 49 ἑκατηρετικῶς, ὅπου φέρεται στὴ 2η θὰ τραβήξετε γινόμενα ἀπὸ 28 καὶ ἐπειτα σκεφθεῖτε στοὺς ἄλλους ἀριθμούς.

Δικτυωτόν.

Ὅριζοντίως: 1) Στὴ βαλάντινα εἶναι ἡλίκος, 2) Γέλασμα, 3) Μὲ αὐτὴν ἀναγνώρισις στὸ σπίτι μὲν, 4) Ὅσα τῆς 2ος 3., 5) Γίνεται στὰ δικαστήρια καὶ δίδεται στὰ σχολεῖα καὶ στὴν Ε. Ο. Ν., 6) Ἀφθονεῖ εἰς τοὺς πόλους..., 7) Ὑμνος, ἑπαινος, 8) Τὸ φαινόμενον ποὺ λυώνει ὁ πάγος, ὅταν εἶναι ζέστη, 9) Φωτιστικὴ ὕλη.

Διαγωνίως, εἰς τὰ τονισμένα τετραγωνίδια: Ἐνσαρκώνει τὰς ἐλπίδας τοῦ Νέου Κράτους.

Μ. Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ

Πήχη εὐθυμία

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ἡ μητέρα: Τοπὸ, δὲν ντρέπεται νὰ μὴ διαβάξῃ: Δὲ βλέπει τὰ ἐκτελέσματα σου: Ἡ θεία σου δὲν τοὺς εἶπε ποτὲ νὰ διαβάσουν.
Ὁ Τάκης: Βλέπεις: Κάντο λοιπὸν καὶ σὺ.

ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ

— Πάτερ' ὦ γιὰτὶ ἐνὶ εἶμαι μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ Νίκο, ἔχω τὰ γενεθλῖά μου ὅσους ἀπ' αὐτόν, ποὺ εἶναι μικρότερος;

— Νίκο, ὁ Νίκος τὸ Μῆν καὶ τὸ Νίκο τὸ Μῆν...

ΑΠΟΡΙΑ

Ὁ μικρὸς Τάσος, ἀκούοντας — Δὲν εἶναι ἀδελφὸς σου; — ἀπεκρίθη: — Νίκο, ὁ Νίκος τὸ Μῆν καὶ τὸ Νίκο τὸ Μῆν...

ΣΥ ΕΙΠΑΣ...

— Δὲν εἶναι ἀδελφὸς σου; — ἀπεκρίθη: — Νίκο, ὁ Νίκος τὸ Μῆν καὶ τὸ Νίκο τὸ Μῆν...

ΣΛΩΣ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

— Ποὺ κάθεται, Πέτρο;
— Στὸ ἀδελφὸ μου.
— Κί' ὁ ἀδελφός σου;
— Μαζὶ μου.
— Κί' οἱ δύο σας;
— Μαζὶ!

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ

Ὁ Νίκος χτυπάει τὸ γάιδάρ του.

— Τί τὸν χτυπᾷς ἐτοί; τὸν παρρηγεῖ κάποιος.

— Νίκο, ὁ Νίκος τὸ Μῆν καὶ τὸ Νίκο τὸ Μῆν...

ΤΟ ΟΝΟΜΑ...

Ὁ Παῦλος πῆγε γιὰ πρῶτη φορὰ νὰ πιάσῃ τὸν δάσκαλόν του. — Νίκο, ὁ Νίκος τὸ Μῆν καὶ τὸ Νίκο τὸ Μῆν...

ΤΟ ΓΙΑΤΙ...

— Νίκο, ὁ Νίκος τὸ Μῆν καὶ τὸ Νίκο τὸ Μῆν...

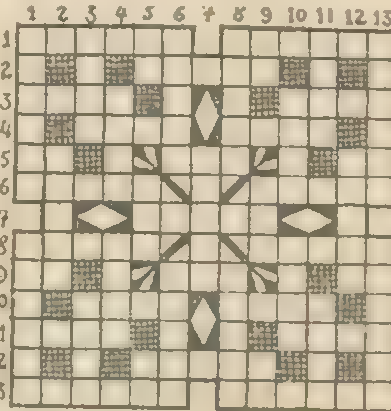
Ἀντιγράψατε τὰ μέρη τοῦ σχεδίου μὲ διαφανές χαρτί, μαυρίσατέ τὰ καὶ ἐπιτα κόψτε τὰ μὲ τὸ ψαλίδι. Ἐάν τὰ συναρμολογήσετε καταλλήλως, θὰ παρουσιασθῇ ἡ εἰκόνα ποὺ φαίνεται ἄνω δεξιά. Μὲ τὴν παραφάν ἐστὶν εἰκόνα θὰ εἶναι λευκὴ. Ἡ συναρμολόγησις θὰ γίνῃ ἑλαθὴ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ σχηματισθῇ στὴ μέση ἓνα κενό, τὸ ὁποῖον θὰ ὁμοιάζῃ μὲ τὴν ἄνω δεξιὰ εἰκόνα.

Ὁριζοντίως: 1 Ἱερὰ πόλις τῶν Μουσουλμάνων.
— Ἐορτάζει τὴν 25ην Νοεμβρίου. 2 Πτωχά. 3 Ὁ... τοῦ
ποταμοῦ. — Ὁμοιοκαταληξία. 4 Τὸ φοροῦν οἱ γυναικες στὴν
πλάτη τους. — Μῆνας (δην.). 5 Μικρά νῆσος (αἰτ.) — Ἀ-
θλαστῇ, ἀκέραια.
— Βυζαντινὴ νότα.
6 Ἀρσενικός. — Νῆ-
σος τοῦ Α. Αἰγαί-
ου. 7 Ἡρωὶς τῆς
Ἰλιάδος, 8 Πόλις
τῆς Πολωνίας ἀ-
ποδοθεῖσα εἰς τὴν
Λιθουανίαν. — Δη-
μυτριακόν. 9 Θε-
ότης τοῦ Ἥλιου. —
Υἱός τοῦ Νῶε.
— Δικὴ σου. 10 Χα-
λινάρια. — Μέρος
μελοδράματος. 11
τὴν πατοῦμε. — Ὁ-
ρος τῆς Γραφῆς.
12 Πολλὰ πολεμι-
κά πλοῖα. 13 Ὁ-
μοιάζει καταπληκτικά. — Βασίλισσα.

Καθέτως: 1 Γυναικεῖον δνομα (δην.).— Χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸ κόχλασμα τοῦ νεροῦ. 2 "Ἡτο ἡ Θεά Ἀφροδίτη. 3 Εἶδος δένδρου χρησιμοποιοῦμενον εἰς τὴν ἐπιπλοποῖαν. — Καρφί. 4 Ἐπαρχία καὶ κωμόπολις τῆς Κεφαλληνίας. — Ἡ ἀνάδοχος (δην.). 5 Μόριον τῆς ὑποτακτικῆς. — Κανὰν. — Προτάσσεται τοῦ δρκου (δην.). 6 Δὲν ἔχει παιδιὰ (καθαρ.). — Τροφή τῶν ζώων. 7 Ὅσπουν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. 8 Ἀμαρτία (δην.). — Τὰ τεῖχη τῶν Ἀρχ. Ἀθηνῶν. 9 Δύο δμοια φωνήεντα. — Καταστροφικόν διὰ τὰ ἐνδύματα ἐντομον. — Ὑποθετικόν. 10 Μέρος τοῦ λόγου. — Ἀγγελαφόρος τῶν Θεῶν. 11 Γένος πτηνῶν τὰ ὁποῖα ἐθεωροῦντο ἱερὰ ἀπὸ τούς ἀρχαίους Ἀλυγτίους. — Ἡ ῥωσ τοῦ Ὀμήρου. 12 Εἶναι σωματικὸς καὶ ψυχικός. 13 Πολύτιμος λίθος. — Ἐχει καὶ ἡ Ε.Ο.Η. τὸ ἱδικόν της (πληθ.).

Π.—Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΝ

Τὸ 1ον γράμμα τῆς ποδ-
της λέξεως, τὸ 2ον τῆς δευ-
τέρας, τὸ 3ον τῆς τρίτης
κ. ο. κ., ἀποτελοῦν ὄνομα ἡ-
ρώων, ὃ ὁποῖος θά μείνη
αἰωνίως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν
Ἑλλήνων.

1) Πόλις της Πελοποννήσου, 2) Δέν είναι πόλις, 3) Κάνει δροσερό νερό, 4) Κάτοικος Ἀσιατικοῦ Κράτους, 5) ὁποῖον ἐπολέμησε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μὲ τὴν Ἑλλάδα, 6) Περίφημος Ἕλλην ποιητής, 7) Διασχίζει τὰς ἐρήμους, 8) Παλεμῆ, 9) Συνήθως εἶναι θεσπική, 10) Ἀπαραίτητος εἰς τὰς μοδίστας, 11) Χώρα τῆς Ἑλλάδος, 12) Ἡ-
 ρως τοῦ 1821.

M. E. MATSAKIS

1η σειρά: Πε-
 Μωρία, 3η σει-
 ρά: Άνάδοχος
 (δημ.). 4η σει-
 ρα: Νήσορ
 τών Κυκλά-
 δων. 5η σειρά: Ούτε λιγύω-
 τερος, ούτε περισσότερος.
 6η σειρά: Γένος έντόμιον
 τής οικογενείας τών Κισι-
 δών. 7η σειρά: Δύο δημοί-
 α φωνήεντα. 8η σειρά: Σύμ-
 φωνον.

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 14ου ΠΥΛΛΟΥ

Ὁ χορεύτης φαίνεται εἰς τὸ ἀνω
 δεξιὰ μέρος τῆς εἰκόνης. Ἡ ἀρ-
 κοβότρια, στὴ πᾶν τοῦ δεξιόπου-
 ὶν ἀνὰ ἀνατολικῶς πρὸς τὴν εἰκόνα
 τῆς ἀρκοβότριας.

သိက္ခာ ခံစားခွင့်

ΤΑ ΠΟΥΚΑΜΙΣΑ

να είναι επιμελής, φιλόποιος, οίκονόμος, για να προοδεύση και να γίνει πλούσιος.

— Νά, τοῦ εἶπε, βλέπεις τὸν
κόρ· Σταμάτη; Θαρρεῖς πὺς σό-
τος ἦταν πάντα πλοῦσιος; Μ' εἶνα
λά μὲ τὴν ἐργατικότητα καὶ τὴν
οἰκονομίαν κατ' ὥρῳσε ν' ἀποκτήσῃ
δὲν ἔχει.

Ὁ μικρὸς ἔμεινε μερικὲς στιγμὲς σιωπῶντας. Ἐπειὰ δὲ ἀνέστη καὶ ἔφυγε τὸ συμπέρασμα τῶν λόγων τοῦ πατέρα του, ῥῶτος:

— Καὶ τώρα, πατέρα, — ἡ
 πικρότερη ἔχει ὁ κὦρ. Σταμά-
 της;

A 3211307P 801A

Ἡ Μαρία γράφει στὴν Κατίνα:
 πρέπει νὰ μελετήσω. Ἀξίω μέ πο-

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ

HOW TO RECOGNIZE:

1. 1764 - 1765 20 00 00

— Γιατί με ρωτάς...
— Γιατί με πονά...

Παιδικὸν πνεῦμα.

Στὸ ἐστιατόριο:
— Ἀκόμα, παιδί μου, αὐ-
τὰ τὰ παιδάκια; Μιά ὥρα
τὰ περιμένω!
— Ἀλήθεια; Τί γρήγορα
πού περνᾷ ἡ ὥρα!

Ὁ ἄρρωστος, πρὸ χει-
ρουργοῦ:

— Είναι δύσκολη αυτή η
εγχείρησις, γιατρέ;

— Για σᾶς διόλου. Θὰ σᾶς κοιμήσω καὶ δὲν θ' ἰαίσθητε. Θῆτε τίποτα. Ἐνῶ γιὰ μένα...

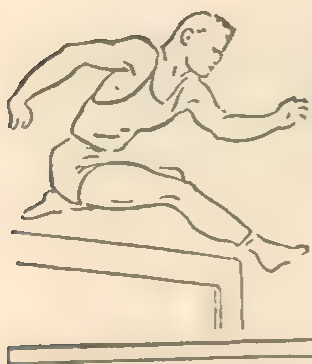
—ΤΙ;
—Τὸ ὅτι ζῶ σε πρὸς τὴν
ἀρκὴν ἀγωνίαν, γιατί αὐτὴ ἡ
ἐλπίς σου εἶναι ἀποτομή πρὸς
τοὺς ἑκατόν.

Χρωματίστε.

Ἔρχονται ὅτ' ἴδῃς τὸν
πρῶτο δοθ. ὁ καθ' ἑκάστω κοινω-
ταῖο τοῦ σχεδίου, χρωματι-
σταί τὴν εἰκόνα ὡς ἑξῆς:
1) Μπλε ανοιχτό, 2) Πρά-
σινο, 3) Κίτρινο, 4) Γκρι
ανοιχτό, 5) Καφετί, 6)
Μπλε σκούρο, 7) Κόκκινο
σκούρο. Τὰ μέρη ποὺ ἔχουν
ὁ θά μείνουν λευκά.

Ἄν χρωματίσετε οδηγούμενο ἀπὸ τὸν δικτυωτὸν ἀριθμὸν κάθε κομματιοῦ, θὰ παρουσιασθῇ ἄλλη εἰκὼν.

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Κατά τούς τελεσθέντας αγώνες πετοσφαίρας της Δ. Α. Σ., η ομάδα Β' τάξεως (Υπ)σεως Πολυτεχνείου νικᾷ ὁμάδα Α' τάξεως της ίδιας (Υπ)σεως διὰ 15-5, 11-15, 15-1.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.— Κατὰ τούς τελεσθέντας ποδοσφαιρικούς αγώνες της 24 παρελθόντος μηνός ἡ ὁμάς της 136ης Φάλαγγος ἐνίκησε τὴν ὁμάδα 135ην μὲ 1-0.

Κατὰ τούς τελευταίους αγώνες ἀνωμάλου δρόμου 4 χιλιομ. ἀνεδείχθησαν οἱ κάτωθι νικηταί:

α') Λιβανός Γ. Μηχαν. Τάγματος 14' 36" 3)5. β') Ἰσιμρόγλου Γ. 135 Φάλ. 15' 45". γ') Φράγκος Μηχαν. Τάγματος. δ') Καλησόρας 272 Φάλ. ε') Μωυσιδης Μηχ. Τάγματ. καὶ στ') Μπόσκος Μηχ. Τάγματ.

Ἐπίσης τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀνωμάλου δρόμου 2.500 μέτρων (Β. κατηγορίας) ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α') Γεωργουλίδης 272 Φάλ. 9'. 20". β') Γιαννακούδης 272 Φάλ. 9'. 23". 3)5. γ') Δρίτσας 136 Φάλαγ. 9'. 36". δ') Σταφυλαράκης 271 Φάλαγ. ε') Μπότας 136 Φάλαγ. καὶ στ') Μακρῆς 136 Φάλαγγος.

ΝΑΥΠΑΛΙΟΝ.— Κατὰ τούς τελεσθέντας αγώνες ποδοσφαίρου της Δ. Ἀργολίδο-Κορινθίας ἡ ὁμάς Ὑποδιοικήσεως Ναυπλίας ἐνίκησε τὴν ὁμάδα της Ὑποδιοικήσεως Ἀργούς μὲ 2-0. Ὁμοίως ἡ ὁμάς Ὑποδιοικήσεως Κορινθίας ἐνίκησε τὴν ὁμάδα της Ὑποδιοικήσεως Ναυπλίας μὲ 1-0.

ΧΑΛΚΙΣ.— Τὰ ἀποτελέσματα τῶν τελευταίων ποδοσφαιρικῶν συναντή-

σεων της Π. Δ. Ε. Ο. Ν. Εὐβοίας, εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

Ἡ ὁμάς 47 Φάλαγ. νικᾷ ὁμάδα 46 Φάλαγ. διὰ 1-0. Ἐπίσης ἡ ὁμάς 45 Φάλαγ. νικᾷ τὴν ὁμάδα 354 Φάλαγ. διὰ 5-0. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ τελεσθέντος ἀνωμάλου δρόμου, ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α') Κοντογιάννης Φρίξος 35 Φάλ. 11'. 45". β') Μπαλάνος Παρασκευᾶς 353 Φάλαγ. 11'. 45". γ') Παλαιολόγος Ἀναστάσιος 45 Φάλ. 11'. 50". δ') Ταυλαρίδης Ἰωάννης 45 Φάλ. 12'. ε') Τσιμπουρῆς Χρήστος 353 Φάλ. καὶ στ') Τσαγγάρης Χαράλαμπος 45 Φάλαγγος.

ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ.— Κατὰ τὴν τελευταίαν ποδοσφαιρικὴν συνάντησιν ὁμάδων

Γιαννιτσῶν—Ἐδέσεως αἱ δύο ὁμάδες ἀνεδείχθησαν ἰσοπαλοί.

ΡΕΘΥΜΝΟΝ.— Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀνωμάλου δρόμου Α' κατηγορίας 4.000 μέτρων ἔχουν ὡς κάτωθι:

α') Σαῖτης Γεώργιος. β') Φωτάκης Πέτρος. γ') Δεληγιῶργης Κωνσταντίνος, ἅπαντες της 255 Φάλαγγος.

Β' Κατηγορίας 2.500 μ. α') Χνάρης Βασίλ. β') Κατσιᾶς Νικόλαος. γ') Γιαγιάδης Γεώργ.

Ἀνωμάλος δρόμος 258 Φάλ. Α' κατηγορίας (4.000 μ.) α') Λουτριάκης Ἐμμαν. β') Βρασιᾶς Γεώργ. γ') Ταταράκης Ἰωάν.

Β' κατηγορίας (2.500 μ.) α') Κουτελιδάκης Κωνσταντίνος. β') Γιαννακουδάκης Δημήτρ. καὶ γ') Ἀκουμιανάκης Κωνσταντίνος.

Ποδόσφαιρον. Ἡ ὁμάς ἀνεξαρτήτου Λόχου Ἐργατῶν νικᾷ ὁμάδα 255 Φάλ. 2-1. Καλαθόσφαιρα. Ἡ ὁμάς 1ου Λόχου 255 Φάλ. νικᾷ ὁμάδα 2ου Λόχου ἰδίας Φάλαγγος διὰ 17-11 τερμάτων.

ΧΑΝΙΑ.— Κατὰ τούς τελευταίους γενομένους αγώνες ποδοσφαίρου ἡ ὁ-

μάς Τομέως Βάκου ἐνίκησεν ὁμάδα 248 Φάλ. διὰ 2-1 τερ. Ἡ ὁμάς 249 Φάλ. ἐνίκησεν ὁμάδα Ἀλικιανού διὰ 4-0 τερμ.

ΖΑΚΥΝΘΟΣ.— Κατὰ τούς τελεσθέντας αγώνες ἀνωμάλου δρόμου 4 χιλιομέτρων ἀνεδείχθησαν κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας οἱ κάτωθι:

α') Μποζίκης Ἰωάννης 13'. 54". β') Κοντόπουλος Ἀναστάσιος 13'. 59". γ') Μάργαρης Πέτρος 14'. 4".

Εἰς τὸν ἀνωμαλὸν δρόμον 2.500 μέτρων, νικηταὶ ἀνεδείχθησαν οἱ ἑξῆς:

α') Δημητρώπουλος Χρήστος 9'. 40". β') Μποτώνης Μηλιτιάδης 9'. 40". γ') Μαρκόπουλος Νικόλαος 9'. 41".

ΚΕΡΚΥΡΑ.— Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀνωμάλου δρόμου 4 χιλιομέτρων ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Α') Ἀγὼν ἀτομικός. α') Γαγγάδης. β') Κοντοσῶρος καὶ γ') Περδικομάτης. Β') Ἀγὼν ὁμαδικός. α') 117η Φάλαγξ β') 120η Φάλαγξ καὶ γ') 118η Φάλαγξ.

ΧΙΟΣ.— Τὰ ἀποτελέσματα τῶν τελευταίων ποδοσφαιρικῶν αγῶνων Χίου ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α') Ἀνεξάρτητον τάγμα Χαλκειοῦς νικᾷ 265ην Φάλ. μὲ 2-0.

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ.— Τὸ τελευταῖον δεκάημερον τοῦ παρελθόντος μηνός ἐτελέσθησαν μετὰ πάσης ἐπιβλητικότητος καὶ τάξεως ὁ ὁπὸ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως της Ε. Ο. Ν. διαταχθέντες αγῶνες ἀνωμάλου δρόμου 4 χιλιομέτρων.

Εἰς τούς αγῶνας ἔλαβον μέρος ὁμάδες τῶν ὑποτομῶν Βασιλικοῦ, Δελθινικοῦ καὶ Πωγωνίου, παρέστησαν δὲ κατ' αὐτοὺς αἱ ἀρχαὶ καὶ πληθὸς κόσμου.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ αγῶνος ἔχουν ὡς ἑξῆς:

1ος Δημήτριος Χατζηνικολάου Φαλαγγίτης Δελθινικοῦ. 2ος Παναγιώτης Στρατάκος Φαλαγγίτης Βασιλικοῦ. 3ος Χρήστος Στεφανῆτος Φαλαγγίτης Βασιλικοῦ. 4ος Σωκράτης Παπαχρήστου Φαλαγγίτης ὕποτομ. Φραγκιαδῶν. 5ος Κωνσταντίνος Βράνιαν Φαλαγγίτης ὕποτομ. Φραγκιαδῶν.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

ὑπάρχοντος Μητροπολίτου Βρεσθῆνης κ. Γερμανός, ὁ Ἐπιτελάρχης τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. καὶ ἄλλα τὰ ἀνώτατα καὶ ἀνώτερα στελέχη τῶν Διοικήσεων, τῶν ἐδρευουσῶν εἰς τὰς Ἀθήνας, καθὼς καὶ τὸ προσωπικὸν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως.

Εἰς ἐιδικῶς διακοσμημένην τράπεζαν ὁ Ἀρχηγὸς ἔκοψε τὴν πῆτταν, ἐν ᾗ αἱ χορῳδία καὶ ἡ μουσικὴ ἐξετέλουν ὠραιότατα μουσικὰ τεμάχια. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐκεί παραμονῆς τοῦ ὁ Ἀρχηγὸς συνωμιλεῖ μετ' ἑνα ἑκάστον τῶν παρευρισκομένων συνδιασκεδάζων μετ' αὐτῶν.

Περὶ ὥραν 9ην, μετὰ τὴν ἀνάκρουσιν τοῦ Ἑθνικοῦ μας Ὑμνου, τοῦ ὁμοῦ τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ τῆς 4ης Αὐγούστου, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, ὑπὸ τὰς ἐνθουσιώδεις ἀπευφημίας τῶν παρευρισκομένων.

ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΛΕΣΧΗΣ

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἀρχηγὸς μετέβη εἰς τὴν Πανεπιστημιακὴν Λέσχην, ὅπου, ὅπως καὶ ἄλλοι, ἔλαβον ὡρὰν ἡ οὐρτὴ τῆς Βασιλοδητικῆς, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν οἱ Ὑπουργοὶ κ. κ. Παπαδημάς καὶ Κριμπίας, ὁ Μητροπολίτης Βρεσθῆνης, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ τῶν καθηγητῶν καὶ πλῆθος φοιτητῶν καὶ κόσμου. Κατ' αὐτὴν ὥμιλῃσαν ὁ Πρόεδρος τῆς Λέσχης κ. Γαλανός καὶ ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς αὐτῆς κ. Λάμπρου. Ἀκολούθως ἔλαβον τὸν λόγον οἱ Ἀρχηγὸς εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε, κύριοι Συνάδελφοι, κύριε Πρύτανη, κύριοι Καθηγηταί, κύριοι καὶ κύριοι,

Ἐκφράζω τὴν χαρὰν μου διὰ τὴν παρουσίαν σας ἐδῶ, ἡ ὁποία ἀποδεικνύει τὸ ἀμέριστον ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἔχετε διὰ τὸ κέντρον αὐτὸ τοῦ ἀγαπητοῦ μας φοιτητικοῦ κόσμου.

Κύριε Γαλανέ, κύριε Λάμπρου, σὰς εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὰς εὐμενεῖς σας κρίσεις δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸ ἔργον μου καὶ σὰς συγκαίρως διὰ τὴν πρόδον τῆς Φοιτητικῆς Λέσχης καὶ διὰ τὰς ἀλλήλους προσπάθειάς, τὰς ὁποίας καταβάλλετε, ὅπως προαχθῇ τὸ κέντρον αὐτὸ εἰς ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερον βαθμὸν.

Καὶ τώρα σεῖς, ἀγαπητοί μου φοιτηταί καὶ φοιτήτριαι, σὰς εὐχομαι διὰ τὸ 1940 πρῶτον μεγάλα ἰδανικά, ἀ-

νευ τῶν ὁποίων δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ζησετε, ἀκμαῖον φρόνημα, πλήρη ἐπιστημονικὴν ἐπίδοσιν καὶ πρόδον, ψυχὴν ρωμαλέαν, κάθε εὐτυχίαν, κάθε γαράν καὶ ὕγιαν καὶ διὰ σὰς καὶ διὰ τὰς οἰκογενεῖάς σας, καθὼς ἐπίσης σὰς εὐχομαι καὶ εἰρήνην, ἀλλ' εἰρήνην τιμίαν, ὑπερήφανη, Ἑλληνικὴν εἰρήνην. (Χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγαί).

Αἱ ἐκδηλώσεις τῶν παρευρισκομένων πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀρχηγοῦ ὑπῆρξαν πρωτοφανεῖς.

ΚΟΡΩΠΙ.—Παρουσία τῶν κοινοτικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν, τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Νομαρχίας Ἀπικοδομῆσι κ. Ἀντωνοπούλου, τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Πατριτῆ, ἐκτὸς εἰς τὸ Κορῶπι ὁδὸ τῆς Διοικήσεως Θηλέων κ. Μπότση ἡ πρωτοχρονιάτικὴ πῆττα τοῦ Σχηματισμοῦ Ε.Ο.Ν. Κορῶτιου.

Τὸς προσκεκλημένους προσεφώνησε ἡ τοπικὴ Διοικητρία δις Ραϊνιώται· ὁ δὲ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας κ. Ἀντωνοπούλος ὥμιλῃσε περὶ τῶν σκοπῶν καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἡ ἄλλη ἐορτὴ ἐπῆλθεν ἐν μέσῳ ἡμερῶς εὐθυμίας καὶ ἐγκαρδιότητος ὑπὸ τὰς ζητωκραυγὰς καὶ τὰς χειροκροτήματα ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΔΡΑΜΑ.—Εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων τοῦ Τάγματος Σι-

Φαλαγγίται Μαρωνίτας Π. Δ. Ροδόνης, κατὰ τὴν ἀγροτικὴν ἐξόρμησιν.

ταρῶν ὥμιλῃσε βαθυστόφυρος τῆς Περιφερ. Διοικήσεως καὶ τῶν σκοπῶν τῆς Ἑθνικῆς Ὄργανωσης.

—Ὁμιλίας παρεκολλούθησαν ἐπίσης οἱ Φαλαγγίται καὶ Σκαπανεῖς τῆς 243ης καὶ 281ης Σφαιρικῆς.

—Τὰ Τμήματα τῆς Περιφερ. Διοικήσεως ἐξακολουθοῦν τὴν καλλιέργειαν διαφόρων ἐκτάσεων, αἱ ὁποῖαι ἔχουν παραχωρηθῇ εἰς τὴν Ε.Ο.Ν.

Περὶ Ἑλλάδος

ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙ.—Ἐνας λόχος Φαλαγγιτῶν ἐκ τῆς 243ης Σφαιρικῆς, ὡς Μεσολλογγίταις προέβησαν εἰς τὴν ἀναβάσιν λόφου τιῶς παρὰ τὴν τοποθεσίαν «Ἁγίου Σωτήρος».

Ἡ ἐορτὴ ἐγένετο μετὰ πάσης ἐπισημότητος, ἐπικρατῶν τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ πλῆθος κόσμου.

Τὸ σύνθημα τῆς φυτεύσεως τῶν δένδρων ἦ-

δυσεν ὁ κ. Γενικὸς Ἐπόπτης μετὰ τὸν ἀγασμὸν φυτεύσεως τὸ πρῶτον δένδρον.

ΛΑΜΙΑ.—Προσεφῆρθησαν εἰς τὴν Ε.Ο.Ν. Φθιωτιδοφωκίδος πρὸς διαφόρων κοινοτήτων τῆς ὁς ἀνω περιφέρειας, ὡς καὶ παρὰ διαφόρων ἰδιωτῶν 160 στρέμματα καὶ 500 τετραγωνικά μετρά καλλιέργησέμου γῆς εἰς διαφόρους τοποθεσίας τοῦ νοτοῦ πρὸς καλλιέργειαν καὶ τῶν ὁποίων τὰ εἰσοδήματα νὰ διατεθῶσιν ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τῆς Ε.Ο.Ν.

ΧΗΕΙΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.—Ὑπὸ τῆς Περιφερ. Διοικήσεως Θηλέων Ἰωαννίνων ἀπεστάλησαν εἰς τοὺς Ἀκρίτας 250 σφέλλαι, 250 ζευγὴ καλῶς, εἰδὴ ρουχισμοῦ, φρούτα, μολύβια, βιβλία, δονιόπαστες, προορία, γυλὰ καὶ σιγάρα. Ὅλα ἦσαν προϊόν ἐρῶντος διενεργηθέντος μεταξὺ τῶν κατοικῶν τῆς πόλεως.

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ.—Ὑπὸ μελῶν τῆς Περιφερ. Διοικήσεως Ἀρρηνῶν Θεσπρωτικῆς ἐπάρρησαν διὰ οἷτος οκαλιστικοῦ αἱ κάτωθι ἐπετάσεις.

Εἰς Ἡγουμενίτσαν 7 στρέμματα, εἰς Ἀγιάιν 6, καὶ εἰς Φιλιάτες 24 στρέμματα.

Ὅμοιος ἡ ὁς ἀνω Περιφ. Διοικητοὶ προέβη εἰς τὴν οὐστῶσιν εὐθυμῶν καρῶν, καὶ ἀμυγδαλῶν χρησιμοποίησας πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων τοὺς σχολικοὺς κήπους.

—Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς Θεσπρωτικῆς ἀφίγει εἰς Φιλιάτες μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ παρῶντος εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν Φαλαγγιτῶν διὰ τὰ σῦνορα καὶ συλλεγμένα δῶρα τὰ προσοριζόμενα διὰ τοὺς Ἀκρίτας μας.

Ἡ Ἀποστολὴ ἀνεχώρησε διὰ τὰ σῦνορα πληρῆς ἐνθουσιασμοῦ καὶ ὑπὸ τὰς ζητωκραυγὰς τῶν κατοικῶν.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΛΑΡΙΣΑ.—Αἱ Φαλαγγίτισσαι τῆς Ὑποδιοικήσεως Λαρίσης μετὰ προθυμίας προσέβησαν τὴν συνδρομὴν τῶν διὰ τὴν πώλησιν εἰσιτηρίων μιᾶς διαλέξεως ὑπὲρ τῆς Δημοτικῆς βιβλιοθήκης. Ἐπίσης πολλοὶ συναγωνιστοὶ ἑλθοῦν μέρος εἰς τὸν ἔρανον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων Σκαπανέων καὶ Σφαιρικῶν ἐφαλον τὰ κἀλιστα ὑπὲρ τῶν μαθητικῶν οὐσιῶν συγκέντρωσας τὸ ποσὸν τῶν 6.000 δραμῶν.

Τὴν πρῶταν τῶν Χριστουγέννων ἐγένετο ἡ ἐορτὴ τοῦ Χριστουγεννιάτικου δένδρου εἰς τὴν ὁποίαν παρευρέθησαν οἱ τροφιοὶ τῶν μαθητικῶν οὐσιῶν. Τὰ δῶρα τοῦ δένδρου τὰ προσέβησαν μέλη τῆς ὀργανώσεως καὶ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ δώσουν τὴν χαρὰν σὲ πολλὰ πτωχὰ παιδάκια.

Ἐπίσης ἀξίειαν εἶναι ἡ χειρωνακία ὁμάδα μικρῶν οκαπανέων, αἱ ὁποῖαι ἰδοῦσαι τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως καὶ τῆς ὀργανώσεως ἐν γένει διὰ τὰ μαθητικά οκαπία ἀπεφάσισαν νὰ προσφέρουν καὶ αὐτὲς κάτι διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν.

Πρὸς τοῦτο διωργάνωσαν ἔρανον μεταξὺ τῶν καὶ τὸ συλλεγὼν ποσὸν παρῶντων εἰς τὴν Περιφερειακὴν Διοικητρίαν ἥτις καὶ κατέθεσε τοῦτο ἐν δυνάμει τῆς Νομαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς Μαθητικῶν οὐσιῶν.

Τὸ ἐπιτελεῖον τῶν Διοικήσεων Ἀρρηνῶν καὶ Θηλέων Ε.Ο.Ν. Χιτ., ἔχον ἐν τῷ μέσῳ τὸν Γενικὸν Ἐπόπτην Νομαρχὴν κ. Θ. Ἀθανασίου.

Φαλαγγίται Λαγκαδικίων ἀσχολοῦμενοι εἰς τὴν καλλιέργειαν.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κινήσεις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΤΡΙΠΟΛΙΣ.—Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀρχηγοῦ γιὰ τὴν ἐντατικὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, βρέθηκε καὶ στὰ Παλοῦρμια τῆς Γορτυνίας τὸν ἀντίπαλό του. Φαλαγγίται καὶ Σκαπανεῖς ἐκαλλιεργῶσαν καὶ ἐσπεῖραν μὲ βράβη πρὸς τοὺς παρεχόμενους δὲ δημοδιδασκαλὸς κ. Ἰωάν. Τσιώκος, ἔκτασι 10 στρεμμάτων.

Παραλλήλως ἐκαλλιεργήσαμε μὲ κουκιά καὶ πειραματικὰ μιά μικρὴ ἔκτασι μὲ σιτὰρι δόλοκληρον τὴν ἔκτασι τοῦ σχολικοῦ κήπου.

Μὲ ἐνθουσιασμό ἀπερίγραπτο κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τοῦ προσιῶν οἱ Φαλαγγίται μας ἐφύττωσαν 300 δενδρύλλια ἀπὸ τὸ φυτώριον τοῦ σχολικοῦ κήπου, ἦτοι ἀμυγδαλιές, κουκουναριές καὶ πεύκα.

ΣΠΑΡΤΗ.—Δὲν εἶναι πλέον τρόπος τοῦ λέγειν οὐδὲ κατὰ συνήθειαν ἐγκωμιαστικὴ φημολογία, δεῖ ὁ Μεταγυουστιανὸς Κυβερνήτης ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐμπνέῃ καὶ νὰ δημιουργῇ θέλησιν καὶ ὄργανον ἐκεῖ ποῦ δὲν ὑπάρχει. Τὸ τελευταῖον ἐνεργητικὸν σάλπισμα τοῦ Μεγάλου Ὁριαμβεῦτο ἀπερὶ κινητοποιήσεως τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς σιταρκείας τῆς Χώρας ἐπροκάλεσεν ἀληθινὸν ἐθνικὸν συναγερμὸν διὰ τὴν ἐκκλήρωσιν τῆς ἐμπνευσμένης ἀκλήσεως καὶ ὡς ἀντίπαλος εἰς τὸ σάλπισμα ἠκούσθη ἡ ἀξίῃ τοῦ χωρικοῦ καὶ ἡ σκαπάνη τοῦ φαλαγγίτου μέχρι τῆς τελευταίας γωνίας τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

Πιστοὶ εἰς τὰ παραγγέλματα τοῦ Ἀρχηγοῦ οἱ Φαλαγγίται καὶ Φαλαγγίτισσαι τοῦ Γυμνασίου Μολάων ἐξώρμησαν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀφελῆς πατρικῆς ἐντολῆς καὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἐπιτελλομένην τὴν περὶ τοῦ Γυμνασίου κόν Γυμναστήριον ἀκαλλιεργήτων χωρῶν. Ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ διδασκτικοῦ προσωπικοῦ ἤρχισαν τὴν ἐντατικὴν καλλιέργειαν διὰ ἐπὶ δόλοκληρων στρεμμάτων ἀνεκμεταλλεύτου ἔκτασεως. Ἡ καλλιέργεια ἐγένετο μὲ ἐνθουσιασμόν καὶ ἐξετέλεσθη καὶ ἐκτελεῖται μὲ ὅλας τὰς συγγρόνους ἐπιστημονικὰς οὐτοκαλλιεργητικὰς μεθόδους.

—Εἰς τὴν Περ. Διοίκησιν Ἀρρένων Λακωνίας προσεφέρθησαν παρὰ διαφόρων ἰδιωτῶν 45 στρέμματα πρὸς καλλιέργειαν, τῶν ὁποίων

Φαλαγγίτισσαι τῆς Ὑποδύσεως Ε.Ο.Ν. Ἐπιδούρου Λιμηρὰς καλλιεργοῦντες διὰ σιτοπαργωγῆν τὰς ἀνεκμεταλλεύτους περὶ τὸ Γυμναστήριον ἔκτασεις.

τὰ εἰσοδήματα νὰ διατεθῶσιν ὑπὲρ τῆς Ε.Ο.Ν. Λακωνίας.

ΝΑΥΠΑΛΙΟΝ.—Ἡ 31η Δεκεμβρίου ὑπῆρξε διὰ τὰς Σπέτσας μίαν ἡμέραν ἐξαιρετικῆς ἐορτῆς, καὶ τοῦτο, χάρις εἰς τὴν Ε.Ο.Ν.

Ἀπὸ τῆς 10ης προῖνῃς τμήματα τῶν Σχηματισμῶν μας Ἀρρένων καὶ Θηλέων, μὲ ἐπὶ κεφαλῇ τοὺς κ.κ. Διοικητὴν τῶν Σχηματισμῶν Δαμ. Μαρτιόλην καὶ τὸν συνεργάτην Φαλαγγιγόνον τῆς Ε.Ο.Ν. Διοικητὴν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σπυροῦ Κωνσταντίνου ἀνητράπουλον, Ἀνεστῆν τῆς Χωρ/κῆς, περιηλθόν τὴν νῆσον φάλλοντα τὰ Κάλανδα ὑπὲρ τῆς Ε.Ο.Ν.

Οἱ κάτοικοι ἐπεδέχοντο τὴν Νεολαίαν μας μὲ ἀφάνταστον ἐνθουσιασμόν δίδοντες προθυμίας τὸν ὁδὸν τῶν. Τὸ σύνολον τῶν εἰσπραξέων ἀνῆλθε, παρ' ὅλην τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν, εἰς τὸ ποσὸν τῶν 5.000 δραχμῶν διατεθειμένων διὰ τὴν ἀγορὰν ἀλλοτρίων εἰδῶν τῶν Σχηματισμῶν μας.

Τὸ ἀπόγευμα διεξήχθη εἰς τὴν μεγάλην αἶθουσαν τοῦ Καρνεῖου Γιαννέλη ἡ ἐορτὴ τῆς Βασιλοπότητος τῶν Σχηματισμῶν μας.

Συμφώνως μὲ τὸ καταρτισθὲν πρόγραμμα τῆς τελετῆς τὴν 8ην μ. μ. ἤρχισεν ἡ προσέλευσις τῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ κοινῶ. Τὰ πλήθη κατέκλυσαν τὴν αἶθουσαν ἀσφυκτικῶς ὥστε τμήματα τῆς Ε.Ο.Ν. νὰ εὐρίσκοντο ἐκτὸς ταῦτης.

Μετὰ τὸν ἀγασμὸν ἀνεγνώσθη ἐμπνευσμένη ἡμερησία διαταγὴ τοῦ κ. Διοικητοῦ τοῦ πύρου τῆς ὁποίας ἐκάλεσαν ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως, τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ ἐ-

Ἀπὸ τὴν ἐορτὴν τοῦ τιμήματος Ε.Ο.Ν. Ἀκράτας.

κόπησαν οἱ βασιλοπότητες τῶν Ἀρρένων καὶ Θηλέων μὲσω ζητωκραυγῶν τῶν Σχηματισμῶν μας καὶ τοῦ κοινῶ. Προσεφέρθησαν εἰς τὴν ἀνακτικὰ ἀκαλοῦρος δὲ ὁσὸν χώραν λαϊκοὶ χοροὶ.

Ἐπικολούθησεν ἐμπνευσμένη διμιλία τοῦ Τετράρχου κ. Καρατσάκη τοῦ πύρου τῆς ὁποίας ἐκάλεσαν παρατεταμέναι χειροκροτήματα, ἀκολούθως δὲ ἐκλήρωσθη τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ε.Ο.Ν. ἀποτελούμενον ἀπὸ τρία ὄρατα σερβίτσια. Ἡ ὅλη ἐορτὴ διεξήχθη ἐν μέσῳ ἀτμοσφαιρᾶς ἀσυντάστου ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐκδηλώσεων. Ὁ Δήμαρχος Σπυροῦ κ. Λαγάνης, αἱ Ἀρχαὶ τῆς Νήσου, ὁλοσ τέλος ὁ κόσμος δὲν ἔπαυεν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκδηλώνωνται ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως μας, τοῦ Ἐθνικοῦ μας Κυβερνήτου καὶ τῆς Ε.Ο.Ν.

Γενικῶς ἡ ἐορτὴ ποὺ μὲς ἐχάρισεν ἡ Ε.Ο.Ν. θὰ μείνῃ ἀλυσμένη. Διεπιστώσθη τὸ μέγεθος τῆς ἐντὸς ἐνὸς ἔτους συντελεσθείσης ἐργασίας καὶ ἐξεδηλώθη κατὰ τὸν πανηγυρικώτερον τρόπον ἡ ἀγάπη καὶ λαοὶ τῆς ἱστορικῆς νήσου πρὸς τὸν Δημιουργὸν τῆς 4ης Ἀδούσου καὶ τῆς Ε.Ο.Ν.

Τὴν ἐπομένην 1ην τοῦ Νέου ἔτους 1940 ἐτελέσθη, πρωτοβουλία τοῦ κ. Δημάρχου, δοξολογία εἰς τὴν Μητρόπολιν μας εἰς ἣν προσήλθον ἄπειρον πλῆθος καὶ οἱ Σχηματισμοὶ Ἀρρένων καὶ Θηλέων.

ΤΑΥΝΗΣΙΑ

ΚΕΡΚΥΡΑ.—Οἱ Φαλαγγίται τῆς Ε.Ο.Ν. Κερκύρας εἶχαν τὴν εὐγενὴ πρωτοβουλίαν νὰ ἐνεργήσουν μεταδὸν τῶν ἱερῶν τοῦ ὁποιοῦ τὸ πρῶτον νὰ διατεθῇ κατὰ τὰς ἐορτάς τῶν Χριστουγέννων εἰς πτωχὸν οἰκονομίας ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν Φαλαγγιτῶν.

Ὅθεν τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων ἐπιτροπὴ Φαλαγγιτῶν ὑπὸ τὸν Δ/τὴν τοῦ Γραφείου Διασπορῆς, ἐπεσκέψθη τὰς ὑποδοχέσας ἀπόρους οἰκονομίας καὶ δέδωκεν ἀνὰ 50 δραχμὰς εἰς ἑκάστην οἰκονομίαν.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ ποσοῦ τῆς παρασχεθείσης

βοήθειας, ἡ πράξις αὕτη τῶν Φαλαγγιτῶν μας εἶναι ἀξία παντὸς ἐπαίνου, διότι οὕτω ἐβεβαίωσεν ἑκτὸς τῶν ἄλλων τὰ φιλόφρονά των αἰσθημὰ ἀπέναντι τῆς παροχῆς τάξεως τῆς Κοινωνίας.

ΚΡΗΤΗ

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ (Κρήτης).—Ἡ Περιφερ. Διοίκησις Ἀρρένων Ἡρακλείου ἐρωτοστάτησεν εἰς τὴν ἐν γένει ἀναδασοφυκτὴν κίνησιν τοῦ νομοῦ, χιλιάδες δὲ λακων ἠνοήθησαν, τῶν ὁποίων ἡ δεινροφύτευσις ἐγένετο ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ τὸν παρελθόντα μῆνα.

ΡΕΘΥΜΝΟΝ.—Ἡ Περιφερ. Διοίκησις Θηλέων Ρεθύμνης ἀπέστειλε διὰ βοθροδούρου τῆς εἰς τὸν Συνοριακὸν Τομεᾶ ἔχοντα (60) φανέλλας, 18 ἑσθέραια, 83 ζεύγη καλὰς, 43 πουλὸν καὶ 50 κασκόλ, ἵνα διανευθῶσιν εἰς τοὺς γενναίους φρουροὺς τῶν συνόρων μας.

—Ἐορταστικὴν δεῖν εἶχε καθ' ὅλην τὴν προπαραλθούσαν Κυριακὴν τὸ Ρέθυμνον. Σχηματιστοὶ καὶ ἡ πόλις τῶν ἠρωτικῶν παραδόσεων ἐόρταζε τὴν συμπλήρωσιν διετίας ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ ἐμπνευστὴς δημιουργὸς τῆς 4ης Ἀδούσου ὀνέβαλε πρὸς ὁπιοφάνειαν εἰς τὴν Α. Μ. τὴν Βασιλέα μας τὸν ἀναγκαστικὸν Νόμον, δι' οὗ ἡ Ἑλληνικὴ Νέότης, τὸ ἀνδρὸς καὶ ἡ ἑλπίς τοῦ ἔθνους, ἀποτελοῦσε ἐν ἐνιαίῳ ὅπλῳ, μίαν ἀτελείωτον φαλαγγα διεπομένην ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος περὶ βαρχίας, ὁδηγουμένη δὲ καὶ ἐμπνευσμένη ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐθνικῶν ἰδεῶν.

Τὴν 6.45 π.μ. ἡ μουσικὴ τοῦ Δήμου καὶ οἱ σολεῖται τῆς 25ης Φαλαγγος Ε.Ο.Ν. Ρεθύμνου ἐσήμερον τὸ ἑσθινόν. Τὴν 10ην π. μ. ἐγένετο ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναφ δοξολογία χοροστατοῦντος τοῦ Θεολογιστάτου Ἐπισκόπου Ρεθύμνου καὶ Ἀλλοποτάμου κ. Ἀθανασίου μετὰ τοῦ κλήρου τῆς πόλεως καὶ παρισταμένων τοῦ γενικοῦ Ἐπόπου Ε.Ο.Ν. Νομάρχου μας κ. Ἀθ. Παπαθανασίου, τοῦ Περιφερειακοῦ Διοικητοῦ Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων κ. Γ. Ματθαίου μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου του, τῆς Περιφερειακῆς Διοικητρίας Ε.Ο.Ν. Θηλέων κ. Πολυκῆς Παπαθανασίου μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου τῆς, τῶν κ.κ. Δικαστικῶν, τοῦ Δημάρχου Ρεθύμνου κ. Τίτου Πετυράκη, τοῦ κ. Πέτρου Μανουσακί μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, τοῦ κ. Διοικητοῦ τοῦ Συντάγματος, τῶν κ.κ. Ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς, τῶν κ.κ. Διεσπυρῶν τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς, Ἀθηνῶν, Ἐμπορικῆς καὶ Κρήτης, τοῦ κ. Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου, ἀπέναντι τῶν ἡμερησίων καὶ Δημοτικῶν Ὑπαλλήλων, τῶν κ.κ. Προέδρων τῶν διαφόρων Σωματείων μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῶν, τῶν κ.κ. ἀντιπροσώπων ἑξῶν Κρατῶν καὶ πλῆθους κόσμου.

Μετὰ τὸ πέραν τῆς δοξολογίας ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ III Ἐπιτελείου Γραφεῖο τῆς Ε.Ο.Ν. Συνεργάτης κ. Ἰωάννης Δραδάκης, τῶν κ.κ. Καθηγητῶν, ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκοιναγέρθησαν οἱ μεγαλειώδεις ἱστορικοὶ τὸν ὁποῖον ἡ Ε.Ο.Ν. ἐπετέλεσε εἰς διάστημα μίαις διετίας καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἡ Ἑλλὰς δόλοκληρος πανηγυρίζει σήμερον.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δοξολογίας εἶχον παραταγῇ εἰς τὰς πρὸ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ὁδοὺς τμήματα Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν, τὰ ὁποῖα ἀπέδιδον τιμὰς καὶ ἡ Φιλαρμονικὴ τοῦ Δήμου μὲ ἐπὶ κεφαλῇ τὸν κ. Γκίνον εἶχε τοποθετηθῇ πρὸ τῆς εἰσοδῶν τοῦ Ναοῦ διὰ τὴν ἀπόδοσιν τιμῶν.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν οἱ ἐπιστομοὶ μετέβησαν εἰς τὴν πλατεῖαν Γαρυφύλου Β' ὅπου εἶχον παραταγῇ τὰ τμήματα τῶν Φαλαγγιτῶν Ἀρρένων καὶ Θηλέων πρὸς παράδοσιν εἰς αὐτὰ τῶν σημάτων ὑπὸ τοῦ κ. Γενικοῦ Ἐπόπου. Ἐξόχως μετὰ τὴν ἀδείην τῶν ἐπιστημῶν ἀειγῆ καὶ ὁ κ. Γενικός Ἐπίσκοπος συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Περιφερειακῶν Διοικητῶν καὶ τῶν Ἐπιτελείων τῶν.

Ὁ κ. Νομάρχης ἀπὸ τῆς ἐξέδρας, ἥτις εἶχε στήθῳ ἐπὶ τοῦτο, παρέδωκεν εἰς δὴ ἀξιωματικούς τῆς Ε.Ο.Ν., ἕνα ἄρματα καὶ μίαν δόλυν, τὰς σημαίας καλῶς διὰ μικρὰς ἀλλ' ἐμπνευσμένης προσοφάνειας τὰ ἄρματα καὶ τὰ βήλα μὲλ τῆς Ε.Ο.Ν. Ρεθύμνου νὰ ὁπλοποιήσων μὲ πίστιν καὶ γενναίους τὴν σημαίαν, τὴν ὁποῖαν ἡ Πατρίς τοὺς ἐμπιστεύεται.

Εἰς τὴν 25ην Φαλαγγα Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων ὁ κ. Γενικός Ἐπίσκοπος ἔδωκε τὸ ὄνομα ΕΙΩ-ΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΣΣ.

